

UCHWAŁA NR LIV/491/ 2018
RADY GMINY PABIANICE
z dnia 27 kwietnia 2018

w sprawie: Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych

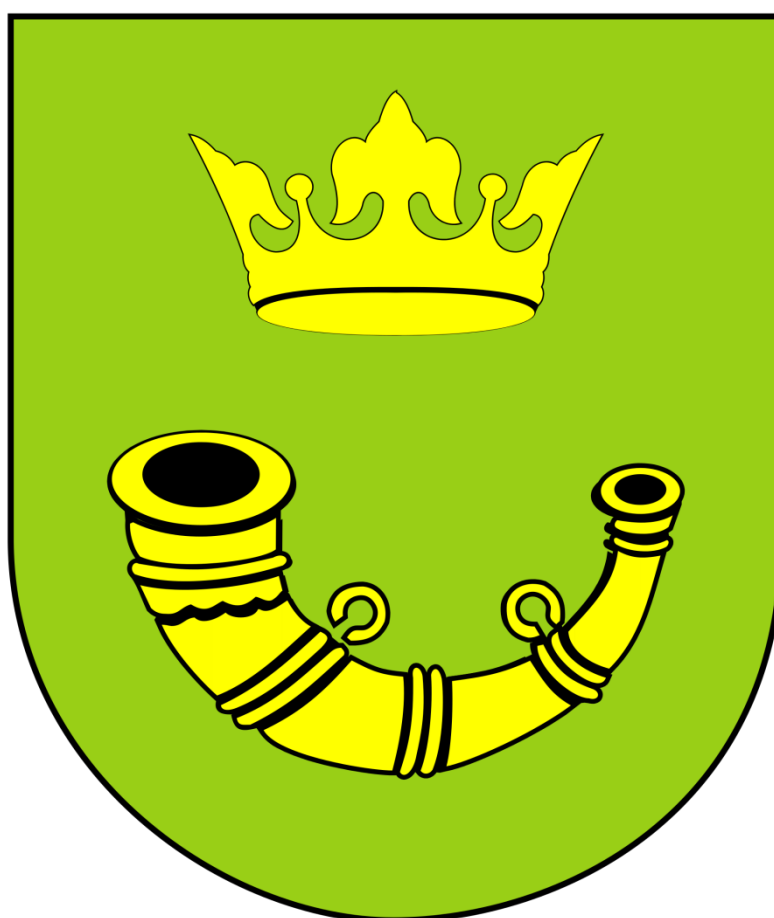
Na podstawie art. 16b, art. 17 ust 1 pkt 1 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2017 poz.1769, 1985) oraz art. 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. z 2017.1875, 2232, z 2018 poz. 130)

uchwała się co następuje:

- § 1. Uchwalić Gminną Strategię Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2018-2024 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.
- § 2. Wykonanie uchwały powierzyć Wójtowi Gminy.
- § 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega opublikowaniu na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Pabianice.

Przewodniczący
Rady Gminy Pabianice
Marek Muszczak

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pabianice na lata 2018-2024

Pabianice 2018

SPIS TREŚCI

Wstęp.....	4
I. Korelacja Strategii z innymi dokumentami strategicznymi	6
I.1. Dokumenty europejskie	6
I.2. Dokumenty krajowe	7
I.3. Dokumenty regionalne	13
I.4. Dokumenty lokalne	18
II. Charakterystyka Gminy	21
II.1. Położenie	21
II.2. Historia	23
II.3. Warunki naturalne	24
III. Diagnoza aspektów społeczno-gospodarczych	26
III.1. Demografia.....	26
III.2. Rynek pracy.....	30
III.3. Bezpieczeństwo	35
III.4. Uzależnienia	38
III.5. Edukacja	40
III.6. Ochrona zdrowia	44
IV. Zadania samorządu gminy w zakresie rozwiązywania problemów społecznych	46
V. Analiza przeprowadzonego badania.....	505050
VI. Analiza SWOT	767676
VII. Misja i wizja Gminy Pabianice	787878
VIII. Cele strategii	797979
IX. Realizacja oraz finansowanie strategii	888888
Podsumowanie	898989

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Spis tabel	909090
Spis rysunków	919191
Spis wykresów.....	929292

WSTĘP

Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pabianice na lata 2018-2024 jest wieloletnim dokumentem strategicznym, którego celem jest poprawa jakości życia mieszkańców Gminy Pabianice oraz eliminowanie problemów społecznych, w tym przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego. Dzięki realizacji działań zawartych w przedmiotowym dokumencie możliwy stanie się wzrost poziomu integracji społecznej mieszkańców gminy.

Niniejszy dokument jest skupiony na rozwiązywaniu problemów społecznych w Gminie Pabianice. W jego ramach zostały zdiagnozowane i określone problematyczne obszary życia mieszkańców gminy. Jego przygotowanie pozwoli określić politykę społeczną na najbliższe lata, dzięki czemu przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom na terenie gminy będzie o wiele bardziej efektywne. Działania podejmowane przez Gminę Pabianice będą więc lepiej przygotowane, skoordynowane i zarządzane.

Podczas tworzenia dokumentu przeprowadzono badanie, które pozwoliło uzyskać wiedzę na temat obecnej jakości życia w gminie, a także problemów społecznych, które dotyczą jej mieszkańców. Dzięki temu, iż grupę docelową badania stanowili mieszkańcy Gminy Pabianice wyniki badania w najlepszy z możliwych sposób oddają bieżącą sytuację w gminie.

Przedmiotowa *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pabianice na lata 2018-2024* została opracowana w związku z obowiązkiem wskazanym w Art. 17 ust. 1 pkt 1) Ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2017 poz. 1769) zgodnie z którym do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym należy opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka.

Na potrzeby przedmiotowego dokumentu przeprowadzona została kompletna diagnoza sytuacji społecznej w Gminie Pabianice, która zawiera istotne dla prowadzenia polityki społecznej dane statystyczne. Ponadto w Strategii zawarto także kierunki niezbędnych działań, które przyczynią się do poprawy sytuacji życiowej mieszkańców gminy. W strategii zawarto także informacje dotyczące jej korelacji z innymi dokumentami o charakterze ponadnarodowym, krajowym, regionalnym, a także lokalnym. Jest to istotne

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

ze względu na fakt, iż często cele zawarte w poszczególnych dokumentach przenikają się, co stwarza możliwość osiągnięcia ich wielotorowo, a to dodatkowo może wzmocnić ich trwałość.

Przygotowywanie, a następnie realizacja dokumentów strategicznych, których zadaniem jest rozwiązywanie problemów społecznych jest szczególnie istotna na obszarach wiejskich, gdzie mieszkańcy często nie radzą sobie ze swoimi problemami, będąc zamkniętymi i odizolowanymi od kontaktu z innymi mieszkańcami, co przekłada się na niewielką integrację społeczną, a to z kolei może mieć istotny wpływ na pojawienie się lub nasilenie zjawiska wykluczenia społecznego.

I. KORELACJA STRATEGII Z INNYMI DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI

Na etapie przygotowania niniejszej strategii przeanalizowano istniejące dokumenty strategiczne o charakterze zarówno ponadnarodowym, jak i krajowym, regionalnym i lokalnym. Skupiono się na analizie treści związanych z problematyką sytuacji społecznej oraz zaplanowanych działaniach, które przyczynią się do jej poprawy.

Określone w niniejszej strategii kierunki i działania będą tym samym skorelowane z tymi, które zostały określone w poniższych dokumentach.

I.1. Dokumenty europejskie

Europa 2020 Strategia na rzecz inteligentnego i zrównoważonego rozwoju sprzyjającego włączeniu społecznemu

Strategia Europa 2020 ma na celu przywrócić, a następnie utrzymać Europę na ścieżce rozwoju sprzed kryzysu gospodarczego, który był ogromnym ciosem zarówno dla europejskiej, jak i światowej gospodarki. Zniweczył on wyniki wieloletniego postępu gospodarczego i społecznego, a także obnażył strukturalne słabości europejskiej gospodarki. W strategii zawarte zostały trzy wpływające na siebie priorytety, do których zaliczają się:

- rozwój inteligentny - rozwój gospodarki opartej na wiedzy,
- rozwój zrównoważony - wspieranie gospodarki efektywnie korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej,
- rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu - wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną.

Powyższe priorytety są ze sobą powiązane. Oznacza to, że realizacja każdego z nich będzie jednocześnie wpływała także na osiągnięcie chociażby części założeń, które zawarte są w pozostałych. Strategia jest dokumentem wieloletnim, który zgodnie z nazwą, w roku 2020 skończy swoje oddziaływanie i wówczas cele, które są w nim określone powinny zostać osiągnięte.

Niniejszy dokument będzie korelował ze *Strategią Europa 2020* szczególnie w zakresie dwóch celów, które zostały w niej zaproponowane, a zaliczają się do nich:

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

- ograniczenie liczby osób przedwcześnie kończących naukę szkolną do 10%, przy jednoczesnym zwiększeniu osób z młodego pokolenia posiadających wykształcenie wyższe do co najmniej 40%,
- zmniejszenie o 20 milionów liczby osób zagrożonych ubóstwem.

Wskazane wyżej cele są bowiem ściśle związane z polityką społeczną, której kierunek będzie wyznaczać także niniejsza strategia. Redukcja problemów społecznych w Gminie Pabianice bezpośrednio przyczyni się bowiem do zmniejszenia ich nasilenia także w Unii Europejskiej. Dzięki temu realizacja celów i działań zawartych w niniejszym dokumencie będzie mieć pewien wpływ na osiągnięcie także celów założonych w *Strategii Europa 2020*.

I.2. Dokumenty krajowe

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.) została przyjęta uchwałą nr 8 Rady Ministrów z dnia 14 lutego 2017 r. Jednocześnie straciła moc uchwała nr 157 Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r. w sprawie przyjęcia *Strategii Rozwoju Kraju 2020*.

Uchwalona strategia określiła nowy model rozwoju - suwerenną wizję strategiczną, zasady i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do roku 2020 oraz w perspektywie do roku 2030. Celem głównym *Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* jest tworzenie warunków dla wzrostu dochodów mieszkańców Polski przy jednoczesnym wzroście spójności w wymiarze społecznym, ekonomicznym, środowiskowym i terytorialnym. Sprecyzowano w niej ponadto trzy cele szczegółowe, do których zaliczają się:

- Cel szczegółowy 1. Trwały wzrost gospodarczy oparty coraz silniej o wiedzę, dane i doskonałość organizacyjną.
- Cel szczegółowy 2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony.
- Cel szczegółowy 3. Skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarczemu.

Niniejsza strategia będzie korelowała w szczególności z założeniami, które zawarte są w ramach Celu szczegółowego 2. Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony. Działania podejmowane w jego ramach przyczynią się bowiem do redukcji ubóstwa i wykluczenia społecznego, a także do poprawy dostępu do świadczonych usług

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

w odpowiedzi na wyzwanie demograficzne. Tym samym założenia w ramach tego celu są zbieżne z założeniami, które są zawarte w niniejszej *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pabianice na lata 2018-2024*. Zarówno w jednym, jak i drugim dokumencie zawarte są bowiem działania przyczyniające się do poprawy jakości życia mieszkańców, z tą różnicą, że niniejsza strategia skupiać się będzie jedynie na mieszkańcach Gminy Pabianice, zaś *Strategia na Rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju* na wszystkich mieszkańcach kraju, a ponadto zakres podejmowanych w jej ramach działań będzie znacznie szerszy aniżeli w niniejszym dokumencie.

Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego 2020

Strategia została opracowana przez Rząd w odpowiedzi na wyzwania, które zidentyfikowane zostały w innym dokumencie, a mianowicie w *Długookresowej Strategii Rozwoju Kraju*. Ta ostatnia zawiera zapisy mówiące o tym, iż polityka rozwoju powinna wspierać procesy i inicjatywy, które wzmacniają wolę działania obywateli na rzecz dobra wspólnego, przyczyniają się do wzmocnienia zaufania, jako jedyne z podstawowych komponentów życia społecznego, gospodarczego, a także kulturowego.

W rzeczonyj strategii wskazano, iż kapitał społeczny jest ważnym czynnikiem rozwoju kraju, dlatego też należy przyłożyć dużą wagę do jego wzmocnienia. Należy tym samym podejmować działania, których celem będzie wzrost wzajemnego zaufania polskiego społeczeństwa, a także poprawa poziomu zaufania do instytucji oraz organów państwa.

Wizja Polski po okresie realizacji strategii jest wieloaspektowa, do części z niej zaliczyć można społeczeństwo chcące i potrafiące angażować się we współdziałanie na rzecz dobra publicznego, mające dostęp do wiarygodnej i rzetelnej informacji o sprawach publicznych, a także kompetencje, w wyniku których może racjonalnie na podstawie rzetelnych informacji włączać się w debatę publiczną i brać czynny udział w podejmowaniu decyzji go dotyczących.

Celem głównym *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020* jest Wzmocnienie udziału kapitału społecznego w rozwoju społeczno-gospodarczym Polski. Ma on zostać osiągnięty przez realizację czterech celów szczegółowych, do których zaliczać się będą:

- Cel 1. Kształtowanie postaw sprzyjających kooperacji, kreatywności oraz komunikacji.
- Cel 2. Poprawa mechanizmów partycypacji społecznej i wpływu obywateli na życie publiczne.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

- Cel 3. Usprawnienie procesów komunikacji społecznej oraz wymiany wiedzy.
- Cel 4. Rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego i kreatywnego.

Niniejsza *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pabianice na lata 2018-2024* będzie więc w pośredni sposób wpływać także na realizację powyższych celów szczegółowych, a przez to i celu głównego *Strategii Rozwoju Kapitału Społecznego 2020*. Korelacja między tymi dwoma dokumentami strategicznym jest więc oczywista. Zarówno jeden, jak i drugi przyczynią się do poprawy jakości kapitału społecznego. Niniejsza strategia będzie jednak realizowana w zdecydowanie węższym zakresie i dotyczyć będzie jedynie Gminy Pabianice, nie zaś całego kraju jak opisywana wyżej.

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020

Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020 jest odpowiedzią na wyzwanie wynikające z konieczności odrobienia zaległości w stosunku do państw, które dotychczas osiągnęły wyższy poziom rozwoju. Strategia ta zawiera diagnozę głównych problemów oraz obszarów wymagających podjęcia działań mających na celu poprawę jakości kapitału ludzkiego w Polsce. Obszary te obejmują zagadnienia z różnego rodzaju dziedzin. Można do nich zaliczyć np. rynek pracy, politykę społeczną, opiekę zdrowotną czy też edukację.

Celem głównym *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020* jest rozwijanie kapitału ludzkiego przez wydobywanie potencjałów osób, tak aby mogły one w pełni uczestniczyć w życiu społecznym, politycznym i ekonomicznym we wszystkich etapach życia. Ma on zostać osiągnięty poprzez realizację pięciu celów szczegółowych o strategicznym znaczeniu dla rozwoju kapitału ludzkiego w Polsce. Zaliczają się do nich:

- Cel szczegółowy 1. Wzrost zatrudnienia.
- Cel szczegółowy 2. Wydłużenie okresu aktywności zawodowej i zapewnienie lepszej jakości funkcjonowania osób starszych.
- Cel szczegółowy 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.
- Cel szczegółowy 4. Poprawa zdrowia obywateli oraz efektywności systemu opieki zdrowotnej.
- Cel szczegółowy 5. Podniesienie poziomu kompetencji i kwalifikacji obywateli.

Niniejsza *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pabianice na lata 2018-2024* będzie korelować ze *Strategią Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020* zwłaszcza

w kontekście działań podejmowanych w tej ostatniej strategii w ramach celu szczegółowego 3. Poprawa sytuacji osób i grup zagrożonych wykluczeniem społecznym. Cele i działania zawarte w niniejszym dokumencie w istotny sposób będą oddziaływać na sytuację społeczną mieszkańców Gminy Pabianice. Osiągnięcie zakładanych wskaźników pozwoli tym samym zredukować ryzyko wystąpienia zjawiska wykluczenia społecznego, gdyż podniesieniu ulegnie ogólny dobrobyt lokalnego społeczeństwa.

Krajowy Program Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji

Program został przyjęty uchwałą nr 165 Rady Ministrów z dnia 12 sierpnia 2014 r. i został utworzony celem realizacji *Strategii Rozwoju Kapitału Ludzkiego 2020* w zakresie włączenia społecznego.

Program zawiera cel główny, a także pięć celów szczegółowych oraz sześć priorytetów wyznaczonych do realizacji wspomnianych celów szczegółowych, a przez to także celu głównego, którym jest trwałe zmniejszenie liczby osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym o 1,5 mln osób oraz wzrost spójności społecznej. Zaś do wspomnianych celów operacyjnych zaliczają się:

- Cel operacyjny 1: Usługi dla aktywności i profilaktyki - ograniczenie wykluczenia dzieci i młodzieży.
- Cel operacyjny 2: Gwarancje dla przyszłości młodzieży - stworzenie szansy dla młodzieży wejścia na rynek pracy i tworzenia rodzin.
- Cel operacyjny 3: Aktywna osoba, zintegrowana rodzina, odpowiedzialne lokalne środowisko.
- Cel operacyjny 4: Zapobieganie niepewności mieszkaniowej.
- Cel operacyjny 5: Seniorzy - bezpieczni, aktywni i potrzebni.

Niniejsza strategia ze względu na swoją charakterystykę będzie korelować z większością celów operacyjnych założonych w *Krajowym Programie Przeciwdziałania Ubóstwu i Wykluczeniu Społecznemu 2020. Nowy wymiar aktywnej integracji*. Zadaniem obu z nich jest bowiem ograniczenie zjawiska ubóstwa i wykluczenia społecznego, a co za tym idzie poprawa jakości życia mieszkańców obszaru, który jest objęty działaniem dokumentu. W przypadku niniejszego będzie to jedynie Gmina Pabianice, zaś w przypadku opisywanego programu będzie to cały kraj.

Krajowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020

Program skierowany zarówno do osób zagrożonych przemocą w rodzinie, dotkniętych nią, a także ją stosujących oraz świadków tego rodzaju postępowań. Ponadto jego adresatem są także służby, które zajmują się zagadnieniem przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zadaniem państwa jest bowiem ochrona rodzin przed zagrożeniami, które płyną zarówno z zewnątrz, jak i wewnątrz, w szczególności zaś przed przemocą ze strony osób najbliższych.

Statystyki wskazują na fakt, iż większość ofiar przemocy w rodzinie stanowią kobiety, zaś w dalszej kolejności są to grupy osób, których płeć jest nieuwzględniona, takie jak małoletni, osoby starsze czy też osoby z niepełnosprawnościami. Problem przemocy w rodzinie może wynikać z norm społecznych i kulturowych. Od wielu wieków istniało bowiem silne społeczne przyzwolenie na stosowanie przemocy wobec najbliższych, a zwłaszcza wobec kobiet i dzieci. Ponadto zwiększone ryzyko przemocy w rodzinie występuje w przypadku nadużywania przez któregoś z jej członków alkoholu lub innych używek. Często zdarza się bowiem, iż sprawcy przemocy w rodzinie w chwili popełnienia tego czynu znajdują się pod wpływem alkoholu. Jest to swoją drogą także bardzo poważny problem społeczny, który jednakże jest przedmiotem innego dokumentu strategicznego, gdzie jego problematyka została poruszona w zdecydowanie szerszym aspekcie.

Celem głównym *Krajowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2014-2020* jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie tego zjawiska w Polsce. Cel ten ma zostać osiągnięty poprzez realizację następujących celów szczegółowych:

- Cel 1. Zintensyfikowanie działań profilaktycznych w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
- Cel 2. Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób dotkniętych przemocą w rodzinie.
- Cel 3. Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc w rodzinie.
- Cel 4. Zwiększenie poziomu kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie w celu podniesienia jakości i dostępności świadczonych usług.

Powyższe cele będą więc także zbieżne z założeniami, które zostały zawarte w niniejszym dokumencie. Przedmiotowa *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy*

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Pabianice na lata 2018-2024 także będzie bowiem skupiać się na rozwiązywaniu problemów związanych z przemocą w rodzinie, przez co przyczyni się ona do ograniczenia tego zjawiska. Poprzez jego ograniczenie w skali Gminy Pabianice zostanie ono także tym samym ograniczone w pewnym, choć niewielkim stopniu także w skali całego kraju.

Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020

Narodowy Program Zdrowia na lata 2016-2020 przyjęty rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 4 sierpnia 2016 r. w sprawie Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020. Elementami składowymi programu są Krajowy Program Przeciwdziałania Narkomanii oraz Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które do czasu wejścia w życie *Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020* stanowiły odrębne dokumenty.

W ramach Krajowego Programu Przeciwdziałania Narkomanii podejmowane mają być zadania na rzecz ograniczenia stosowania środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i NSP. Podejmowane będą zarówno działania informacyjne i edukacyjne, poprawiające jakość kadr uczestniczących w realizacji zadań z zakresu przeciwdziałania narkomanii, profilaktyczne, redukujące szkody, rehabilitacyjne i reintegrujące społeczeństwo, a także polegające na monitorowaniu sytuacji epidemiologicznej w zakresie używania środków odurzających, substancji psychotropowych i NSP oraz postaw społecznych i reakcji instytucjonalnych.

Krajowy Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych polega także na prowadzeniu działań promocyjnych i edukacyjnych, których celem będzie zwiększenie świadomości społeczeństwa na temat szkód, które wynikają ze spożywania alkoholu, zarówno szkód dla samych konsumentów, jak i ich rodzin. Ponadto działania ukierunkowane są na upowszechnieniu wiedzy na temat szkód wynikających z picia alkoholu przez kobiety w ciąży oraz przez dzieci i młodzież. Oprócz działań promocyjnych i edukacyjnych podejmowane będą także działania szkoleniowe dla osób, które na co dzień mają do czynienia z osobami dotkniętymi chorobą alkoholową oraz ich bezpośrednim otoczeniem. Częścią Programu jest także podjęcie działań regulacyjnych i zapewniających skuteczne egzekwowanie przepisów, między innymi polegających na ograniczeniu reklam napojów alkoholowych, ograniczeniu zjawiska przemytu i nielegalnych miejsc wytwarzania alkoholu, czy też zmniejszania dostępności fizycznej i ekonomicznej alkoholu. Ponadto Program

przewiduje podejmowanie działań profilaktycznych oraz rehabilitacji zdrowotnej, społecznej i zawodowej osób dotkniętych alkoholizmem.

Biorąc pod uwagę powyższe zapisy należy stwierdzić, iż niniejsza strategia będzie skorelowana z działaniami, które podejmowane są i będą w najbliższych latach w ramach *Narodowego Programu Zdrowia na lata 2016-2020*. Przyczyni się ona bowiem do zmniejszenia zjawiska alkoholizmu w Gminie Pabianice, a także zwiększy świadomość lokalnego społeczeństwa na temat negatywnych następstw płynących ze spożywania alkoholu nie tylko dla samych go spożywających, ale także dla ich otoczenia.

I.3. Dokumenty regionalne

Strategia Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020

SRWE 2020 jest najważniejszym dokumentem samorządu województwa łódzkiego, który określa wizję rozwoju, cele, a także sposoby ich osiągnięcia. Jest to tym samym kluczowy plan działań dla władz samorządowych. Wizją regionu łódzkiego, która zostanie osiągnięta w wyniku realizacji rzeczowej strategii jest:

Region spójny terytorialnie i wizerunkowo, kreatywny i konkurencyjny w skali kraju i Europy, o najlepszej dostępności komunikacyjnej, wyróżniający się atrakcyjnością inwestycyjną i wysoką jakością życia.

Spójność terytorialna, która zawarta jest w przywołanej wyżej wizji jest oparta na trzech wzajemnie przenikających się sferach, a mianowicie spójności społecznej, przestrzennej i gospodarczej. Tym samym jej osiągnięcie będzie możliwe poprzez zrównoważony rozwój spójny pod względem gospodarczym, społecznym, a także ekologicznym.

Trzy spójności, o których mowa wyżej tworzą filary *Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020*. Niniejsza strategia będzie korespondować ze *SRWE 2020* zwłaszcza w ramach działań przewidzianych do realizacji w Filarze 2., którym jest spójność społeczna. Celem tego filaru jest aktywne społeczeństwo obywatelskie, z dobrym dostępem do usług publicznych, sprzyjające włączeniu społecznemu grup wykluczonych. Ma on zostać osiągnięty poprzez realizację trzech celów operacyjnych, którymi są:

- Cel operacyjny 4. Wysoki poziom kapitału społecznego i silne społeczeństwo obywatelskie.
- Cel operacyjny 5. Wysoki standard i dostęp do usług publicznych.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

- Cel operacyjny 6. Reintegracja społeczna grup wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Niniejsza strategia będzie korespondować ze wszystkimi celami szczegółowymi nadmienionymi wyżej. W największym stopniu będzie ona jednak korelować z celami nr 4 oraz 6. Są one bowiem swoim obszarem najbardziej odpowiadające na zakres działań, których dotyczy *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pabianice na lata 2018-2024*. Dzięki wypełnieniu przynajmniej części założeń zawartych w niniejszym dokumencie łatwiejsze będzie osiągnięcie wizji regionu, która wskazana jest w *SRWŁ 2020*. Tym samym poprawiona zostanie jakość życia mieszkańców Gminy Pabianice, a przez to także mieszkańców województwa łódzkiego ogółem. Będzie to możliwe dzięki zapewnieniu wysokiego poziomu kapitału społecznego, zmniejszeniu nierówności społecznych, a także poprzez wzmocnienie solidarności lokalnej.

Korelacja między niniejszym dokumentem, a *Strategią Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020* jest kluczowa z punktu widzenia powodzenia realizacji założeń zawartych w przedmiotowej strategii.

Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej 2020

Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej 2020 jest kluczowym dokumentem strategicznym w sferze społecznej dla samorządu regionalnego województwa łódzkiego. Jest to aktualizacja dokumentu pn. *Wojewódzka Strategia w zakresie Polityki Społecznej na lata 2007-2020*. Dokument ten jest uszczegółowieniem oraz doprecyzowaniem kierunków oraz celów działania na poziomie regionalnym w obszarze polityki społecznej. Wizja regionu łódzkiego, która zawarta została w strategii jest następująca:

Region łódzki jest miejscem, gdzie mieszkańcy cieszą się wysoką jakością życia, pozwalającą na aktywne uczestnictwo w życiu gospodarczym, społecznym, edukacyjnym oraz kulturalnym regionu. Mieszkańcy regionu żyją w przyjaznych im społecznościach lokalnych opartych na zasadach solidarności społecznej (w tym międzypokoleniowej), tolerancji międzykulturowej oraz bez przejawów dyskryminacji. Sprzyja to zachowaniu dobrostanu fizycznego, psychicznego, społecznego oraz ekonomicznego i wykorzystywaniu dostępnych szans na własny rozwój, a także ułatwia sprostanie wyzwaniom życiowym. Region jest przyjazny mieszkańcom w każdym wieku.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Głównym celem strategicznym, który zostanie osiągnięty w wyniku realizacji założeń zawartych w strategii jest poprawa jakości życia w regionie w zakresie spójności społecznej, zdrowia, aktywności mieszkańców i zaangażowania zawodowego.

W ramach *Wojewódzkiej Strategii w zakresie Polityki Społecznej 2020* określono grupy odbiorców, do których zostały przygotowane odpowiednie działania i usługi. Do tych grup zaliczają się rodziny, dzieci i młodzież, osoby dorosłe w wieku produkcyjnym, osoby starsze, osoby z niepełnosprawnościami, osoby bezdomne, obcokrajowcy. Dla każdej ze wskazanych grup określony został cel szczegółowy, prezentują się one następująco:

- Rodziny: Tworzenie dobrych warunków do funkcjonowania rodzin, wczesne przeciwdziałanie kryzysowi rodziny oraz skuteczna pomoc rodzinom znajdującym się w utrwalonym kryzysie.
- Dzieci i młodzież: Przygotowanie dzieci i młodzieży do samodzielności i niezależności oraz budowa umiejętności skutecznego radzenia sobie w otoczeniu społecznym.
- Osoby dorosłe w wieku produkcyjnym: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i zawodowemu osób w wieku produkcyjnym poprzez wspieranie zdrowego trybu życia, zintegrowaną aktywizację zawodową i społeczną wykorzystującą potencjał sektora publicznego i społecznego oraz działania na rzecz usamodzielnienia materialnego i społecznego od początku kariery zawodowej.
- Osoby starsze: Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu oraz poprawa poziomu aktywności społecznej, kulturalnej, edukacyjnej, fizycznej (oraz w innych obszarach), a co z tym idzie poprawa zdrowia fizycznego i dobrostanu osób starszych.
- Osoby z niepełnosprawnościami: Lepsza integracja społeczno-zawodowa osób z niepełnosprawnościami oraz lepsza opieka nad osobami niesamodzielnymi.
- Osoby bezdomne: Przeciwdziałanie bezdomności, ochrona życia i zdrowia osób bezdomnych oraz ich reintegracja społeczna.
- Obcokrajowcy: Zwiększenie poziomu integracji cudzoziemców mających status uchodźcy lub ochronę uzupełniającą.

Biorąc pod uwagę obszar działania niniejszej *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pabianice na lata 2018-2024* należy stwierdzić, iż będzie ona korelować ze wszystkimi ze wskazanych wyżej celów szczegółowych. Działania w ramach jej podejmowane będą bowiem skupiać się na poprawie sytuacji społecznej mieszkańców Gminy

Pabianice. Efektem realizacji działań w niej zawartych będzie uzyskanie, a następnie utrzymanie wysokiego poziomu jakości życia, a także ograniczenie w możliwie największym stopniu problemów społecznych, które dotyczą mieszkańców Gminy Pabianice.

Plan przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim

Powyższy plan jest dokumentem o charakterze strategiczno-operacyjnym, który zawiera cele szczegółowe w zakresie przeciwdziałania depopulacji województwa oraz łagodzenia ich skutków. Przygotowując dokument przeprowadzono uprzednio analizę sytuacji demograficznej oraz społecznej. Na jej podstawie sformułowano pożądaną wizję regionu łódzkiego, która jest następująca:

Region łódzki jest miejscem, gdzie mieszkańcy cieszą się wysoką jakością życia w dobrym zdrowiu, a więc w pełni uczestniczą w życiu gospodarczym, społecznym, edukacyjnym, kulturalnym i obywatelskim regionu. Mieszkańcy regionu żyją zatem w bezpiecznym środowisku bez przejawów dyskryminacji, która sprzyja zachowaniu dobrego stanu zdrowia i wykorzystywaniu dostępnych szans na własny rozwój, a także ułatwia sprostanie wyzwaniom życiowym. Dzięki wysokiej jakości życia ludzie chcą się w regionie łódzkim osiedlać, zakładać rodziny i pracować.

Tym samym osiągnięcie powyższej wizji wiązało się będzie ze znaczną poprawą jakości i komfortu życia w województwie łódzkim. Sprzyjało będzie to migracji do tego obszaru, a także zapobieganiu emigracji, co będzie miało swoje odzwierciedlenie w poprawie oraz utrzymaniu lepszego niż dotychczas salda migracji. Będzie to więc swoiste kontradziałanie w stosunku do panujących w województwie łódzkim trendów demograficznych.

W ramach *Planu przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim* określono 9 priorytetów, w ramach których zaproponowano działania mające przyczynić się do osiągnięcia wysokiej jakości życia w województwie łódzkim. Do tych priorytetów zaliczają się:

- I. Zdrowie i możliwości funkcjonalne mieszkańców regionu.
- II. Bezpieczeństwo.
- III. Aktywność na rynku pracy.
- IV. Aktywność edukacyjna.
- V. Aktywność społeczna i obywatelska.
- VI. Aktywność kulturalna.

- VII. Polityka niedyskryminacyjna.
- VIII. Technologie informacyjno-komunikacyjne.
- IX. Sektor srebrnej gospodarki.

Dla każdego z powyższych priorytetów określone zostały cele szczegółowe, których realizacja przyczyni się do osiągnięcia założeń zawartych w ich ramach. Biorąc pod uwagę zakres niniejszej strategii należy stwierdzić, iż będzie ona wpisująca się przynajmniej w część priorytetów wskazanych w *Planie przeciwdziałania depopulacji w województwie łódzkim*. Działania podejmowane w ramach tych dwóch dokumentów będą bowiem w pewnej części zbieżne. Tym samym realizacja założeń zawartych w niniejszym dokumencie także przyczyni się do ograniczenia zjawiska depopulacji w Gminie Pabianice, a przez to także w województwie łódzkim.

Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+

Powyższa strategia jest dokumentem powstałym w ramach projektu pn. *Strategia Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego*. Pełni ona podwójną funkcję, a mianowicie ogólnej Strategii Rozwoju ŁOM oraz operacyjnej Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Sam obszar, który obejmuje strategia (a więc Łódzki Obszar Metropolitalny) znajduje się na powierzchni 2,5 tys. km², a w jego skład wchodzi 28 gmin, w tym rzecz jasna Gmina Pabianice.

W strategii wyznaczono pięć celów strategicznych, które obejmują najistotniejsze potrzeby i oczekiwania interesariuszy rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego w zakresie spójności obszaru i rozwoju funkcji metropolitalnych, rewitalizacji i ochrony dziedzictwa kulturowego, transportu, gospodarki niskoemisyjnej i ochrony środowiska, jak również kapitału ludzkiego i społeczeństwa informacyjnego. Na wspomniane pięć celów strategicznych składają się:

- Wzmocnienie funkcji metropolitalnych i spójności obszaru metropolitalnego.
- Rewitalizacja obszarów zdegradowanych w miastach.
- Budowa zintegrowanego i zrównoważonego systemu transportu metropolitalnego.
- Rozwój gospodarki zasobooszczędnej i niskoemisyjnej oraz ochrona środowiska przyrodniczego.
- Rozwój nowoczesnego kapitału ludzkiego oraz silnego informacyjnego społeczeństwa obywatelskiego.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Przedmiotowa *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pabianice na lata 2018-2024* będzie korelować ze *Strategią Rozwoju Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego 2020+* zwłaszcza w kontekście realizacji piątego celu strategicznego, a więc rozwój nowoczesnego kapitału ludzkiego oraz silnego informacyjnego społeczeństwa obywatelskiego. Rezultatem działań podjętych w ramach tego celu ma być bowiem szeroki dostęp do zintegrowanego pakietu różnorodnych usług podstawowych, ważnych dla zapewnienia wysokiej jakości życia mieszkańcom Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego. Dla potrzeb realizacji wspomnianego celu określono dwa priorytety, takie jak wspieranie włączenia społecznego, a także podnoszenie standardów dostępu do usług w zakresie oświaty, opieki zdrowotnej i pomocy społecznej oraz do e-usług publicznych. Wsparcie włączenia społecznego będzie szczególnie istotne także w ramach niniejszej strategii. Dlatego też działania, które będą podejmowane dla potrzeb osiągnięcia założeń niniejszej strategii będą także wpływać na osiągnięcie celów zawartych w strategii dla całego Łódzkiego Obszaru Metropolitalnego.

I.4. Dokumenty lokalne

Strategia Rozwoju Powiatu Pabianickiego na lata 2014-2020

Strategia Rozwoju Powiatu Pabianickiego na lata 2014-2020 jest kluczowym dokumentem, który systematyzuje wiedzę o powiecie, wyznacza długofalowe kierunki jej rozwoju oraz wskazuje działania, których realizacja przyczyni się do rozwoju obszaru powiatu. Strategia przygotowana została na zlecenie Starostwa Powiatowego w Pabianicach w ramach działań związanych z aktualizacją poprzedniego dokumentu wyznaczającego strategiczne kierunki rozwoju powiatu pabianickiego. Jest to dokument kierunkowy nakreślający nadrzędne cele długoterminowe, priorytety rozwoju oraz kierunki działań dla władz powiatu. W ramach strategii określony został także stan docelowy, do którego powiat powinien dążyć i który winien zostać osiągnięty w roku 2020, po realizacji działań zawartych w dokumencie.

Wizja powiatu pabianickiego po okresie realizacji założeń strategii jest następująca:

W 2020 roku Powiat Pabianicki rozpoznawalny na mapie województwa łódzkiego jako obszar atrakcyjny inwestycyjnie i sprzyjający rozwojowi osadnictwa.

Wizja ta zostanie osiągnięta dzięki realizacji działań podjętych w ramach opracowanych na potrzeby strategii celów strategicznych i wynikających z nich celów operacyjnych. Zakres tych szerszych, a więc strategicznych jest następujący:

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

- I. Przedsiębiorczość i inwestycje.
- II. Szkolnictwo ponadgimnazjalne ze szczególnym uwzględnieniem szkolnictwa zawodowego.
- III. Atrakcyjność osadnicza Powiatu.
- IV. Promocja Powiatu.
- V. Infrastruktura techniczna.

Niniejsza *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pabianice na lata 2018-2024* w szczególności będzie korelować z działaniami zaplanowanymi dla realizacji celu strategicznego III. Atrakcyjność osadnicza Powiatu. W jego ramach zaproponowano bowiem cele operacyjne, które będą także zbieżne z przedmiotem niniejszego dokumentu. Jednym z nich jest bowiem cel III.3 Polityka prorodzinna, która jest istotnym elementem polityki społecznej stanowiącej zakres niniejszej strategii. Dlatego też działania podejmowane dla osiągnięcia założeń przedmiotowego dokumentu będą jednocześnie realizować zadania, które zostały utworzone dla całego powiatu pabianickiego.

Strategia Rozwoju Gminy Pabianice na lata 2016-2023

Powyższy dokument został ustanowiony uchwałą nr XXVIII/232/2016 Rady Gminy Pabianice z dnia 29 sierpnia 2016 r. Jest on najważniejszym dokumentem programowym gminy określającym obszary priorytetowe i cele, które umożliwią rozwój społeczno-gospodarczy Gminy Pabianice.

W ramach wskazanej strategii wyodrębniono cztery obszary, które są względem siebie równoważne i uzupełniają się. Dla każdego z tych obszarów sformułowano ponadto cele strategiczne. Zaliczają się do nich:

- I. Silna gospodarka lokalna i rozwój kapitału społecznego. Cel strategiczny: Konkurencyjna gospodarka lokalna oparta na efektywnej edukacji i aktywności zawodowej mieszkańców.
- II. Kultura, sport i rekreacja. Cel strategiczny: Poszerzenie oferty kulturalnej Gminy Pabianice.
- III. Usługi publiczne. Cel strategiczny: Wysoka dostępność i jakość usług publicznych, wpływających na poprawę jakości życia mieszkańców.
- IV. Zarządzanie rozwojem gminy. Cel strategiczny: Zintegrowany system zarządzania publicznego.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Niniejsza *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pabianice na lata 2018-2024* będzie komplementarna ze *Strategią Rozwoju Gminy Pabianice na lata 2016-2023* zwłaszcza w kontekście realizacji celu strategicznego dla obszaru III. Usługi publiczne. W jego ramach zawarty jest bowiem cel operacyjny III.2. Wysoki poziom bezpieczeństwa w wymiarze publicznym i społecznym. Tym samym dzięki realizacji założeń zawartych w niniejszym dokumencie możliwe będzie osiągnięcie celu zaplanowanego w strategii rozwoju dla Gminy Pabianice. Tym samym efekty, które powstaną w wyniku realizacji niniejszej strategii będą wzmocnione przez realizację założeń także opisywanego dokumentu strategicznego, przez co także wzmocniona zostanie trwałość wspomnianych efektów.

II. CHARAKTERYSTYKA GMINY

II.1. Położenie

Gmina Pabianice położona jest w centralnej części województwa łódzkiego na obszarze powiatu pabianickiego. Powierzchnia gminy wynosi 87,69 km², co stanowi około 17,82% całkowitej powierzchni powiatu. Jest ona tym samym 4. największą gminą w powiecie pabianickim. W najbliższym sąsiedztwie gminy znajdują się Pabianice, Łódź, Konstantynów Łódzki, Lutomiersk, Dłutów, Dobroń, Wodzierady oraz począwszy od roku 1997 także Ksawerów.

Rysunek 1. Położenie Gminy Pabianice na tle całego kraju

Źródło: Gmina Pabianice, <http://pabianice.gmina.pl/polozenie-gminy>.

W skład gminy wchodzi 18 sołectw, do których zaliczają się Bychlew, Gorzew Okołowice, Górka Pabianicka, Hermanów, Jadwinin Władysławów, Janowice Huta Janowska, Konin Majówka, Kudrowice, Piątkowisko, Petrykozy Osiedle Petrykozy, Pawlikowice, Rydzyny, Szynkielew, Świątniki, Terenin, Żytowice Wysieradz, Porszewice i Wola Żytowska.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Rysunek 2. Położenie Gminy Pabianice na tle najbliższego otoczenia

Źródło: Gmina Pabianice, <http://pabianice.gmina.pl/polozenie-gminy>.

Charakterystyczną cechą Gminy Pabianice jest fakt, iż jest ona podzielona przez Miasto Pabianice na dwa obszary, przez co proces zarządzania jej obszarem wymaga szczególnej koordynacji.

Gmina Pabianice ze względu na swoje położenie charakteryzuje się bardzo dobrą dostępnością komunikacyjną. Zarówno pod względem infrastruktury drogowej, jak i kolejowej. Przez teren gminy przebiega sieć dróg krajowych, wojewódzkich i powiatowych, do których zaliczają się:

- droga krajowa ekspresowa S14 - 7,5 km,

- droga krajowa ekspresowa S8 - 7 km,
- droga krajowa nr 71 - 9 km,
- droga wojewódzka nr 485 relacji Pabianice-Belchatów - 3 km,
- drogi powiatowe - 33,7 km,
- drogi gminne - 69 km.

Ponadto północna część Gminy Pabianice położona jest przy jednym z głównym szlaków komunikacji kolejowej. Przez jej teren przebiega szlak kolejowy z Pabianic przez Szynkielew do Łodzi.

II.2. Historia¹

Gmina Pabianice przez cały okres swojego istnienia nierozzerwalnie związana była i jest z Miastem Pabianice. Pod koniec XI wieku ziemie pabianickie stały się własnością kapituły krakowskiej. Był to dar pary książęcej, a więc Judyty i Władysława Hermana za narodziny przyszłego króla Bogusława Krzywoustego.

Pierwszą siedzibą administracyjną gminy było Piątkowisko. Pod koniec XII Władysław Łokietek zezwolił Kapitulę na lokowanie miasta. Po przyznaniu praw miejskich w latach czterdziestych XIV w. siedziba została przeniesiona do Pabianic, a kasztelania zmieniła nazwę na Kapitułę Pabianicką. Z tego też okresu swój początek biorą dzieje Kościoła w Górcie Pabianickiej, który był najstarszą świątynią w dobrach kapitulnych, starszą od Kościoła św. Mateusza z Pabianic.

Pomimo faktu, iż XIX w. był okresem zmian i rozwoju przemysłu włókienniczego na ogromną skalę, wsie i gminy pozostały typowymi jednostkami rolniczymi. W roku 1919 z ziem wchodzących w skład zaboru rosyjskiego powołane zostało województwo łódzkie, w skład którego wchodziła także Gmina Pabianice. W okresie międzywojennym do gminy tej należało 17 wsi, zaś administracyjna stolica znajdowała się w Karniszewicach.

W 1939 r. Gmina Pabianice została wcielona do III Rzeszy jako Kraj Warty - Reichgan Wartheland. Po okresie wojny, w roku 1945 ukształtowały się władze administracyjne, które były wzorowane na strukturze z okresu przed rozpoczęciem II Wojny Światowej, a siedzibą Urzędu stał się Ksawerów.

¹ Opracowanie dot. części historycznej sporządzone na podstawie informacji zawartych na stronie internetowej Powiatu Pabianickiego (<http://www.powiat.pabianice.pl/>) oraz Strategii Rozwoju Gminy Pabianice na lata 2016-2023.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Począwszy od roku 1951 do 1976 miał miejsce szereg zmian administracyjnych województwa łódzkiego. Uchwała WRN w Łodzi z 1972 r. o utworzeniu nowych gmin w województwie łódzkim powołała Gminę Pabianice, która od roku 1976 połączyła się z Gminą Ksawerów. Liczyła ona wówczas około 12 tysięcy mieszkańców i była drugą największą gminą w całym województwie łódzkim. W tym okresie Gmina Pabianice znacznie się rozwinęła, założone zostały telefony, utwardzono wiele dróg, rozpoczęto budowę wodociągów, a także rozbudowano szkoły, strażnice OSP oraz Wiejskie Ośrodki Zdrowia.

W latach dziewięćdziesiątych mieszkańcy Ksawerowa wyszli z inicjatywą utworzenia własnej gminy, co stało się faktem 1 stycznia 1997 r. kiedy to z części Gminy Pabianice wyodrębniona została Gmina Ksawerów.

II.3. Warunki naturalne²

Gmina Pabianice położona jest w prowincji Niziny Środkowoeuropejskiej, podprowincji Niziny Środkowopolskiej, makroregionie Nizina Południow Wielkopolska, mezoregionie Wysoczyzna Łaska. Charakterystycznym elementem rzeźby terenu są wydmy w rejonie Rydzyn. Równinę rozcinają doliny rzeki Dobrzyńki, Pabianki i Neru.

Teren Gminy Pabianice leży na granicy dwóch makroregionów, a mianowicie Niziny Południow Wielkopolskiej i Wzniesień Południowomazowieckich. Należy on do dorzecza Warty. Północna część gminy położona jest w obrębie Wysoczyzny Łaskiej, która należy do Niziny Południow Wielkopolskiej i stanowi płaską, denudowaną wysoczyznę morenową. Południowa część z kolei stanowi fragment Wysoczyzny Bełchatowskiej, która należy do Wzniesienia Południowomazowieckiego i leży w strefie wzgórz morenowych i kemowych.

Północna część Gminy Pabianice charakteryzuje się występowaniem gleb klasy II, III i IV. W południowej zaś dominują gleby klas V i VI. Na te ostatnie składają się głównie gleby organiczne torfowe i torfowo-mułowe. W dolinach rzecznych i obniżeniach terenu z kolei znajdują się głównie gleby torbowe, mułowo-torfowe i murszowe, zdecydowanie rzadziej zaś występują czarne ziemie. Wytworzenie się różnych typów gleb jest wynikiem rzeźby, budowy geologicznej, a także stosunków wodnych, które miały miejsce na terenie Gminy Pabianice.

Jeżeli chodzi o klimat to należy stwierdzić, iż Gmina Pabianice znajduje się w regionie Środkowopolskim (VII). Średnia roczna temperatura jest nieco wyższa aniżeli 8°C.

² Opracowanie na podstawie Założeń do planu zaopatrzenia w ciepło, energię elektryczną i paliwa gazowe dla Gminy Pabianice.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Przeciętnie najchłodniejszym miesiącem jest styczeń, gdzie średnia temperatura wynosi -3°C , zaś najcieplej jest w lipcu, w którym przeciętna temperatura to 19°C . W ciągu roku przez około 45% dni pogoda jest uwarunkowana przez masy powietrza polarnomorskiego, 38% dni przez masy powietrza polarne kontynentalnego, zaś przez 10% przez masy powietrza arktycznego. Powietrze zwrotnikowe występuje bardzo rzadko i najczęściej jesienią przynosi okresy ciepła. Średnioroczna suma opadów wynosi zaledwie około 560 mm, a w miesiącach od lipca do września obserwuje się znaczny niedobór opadów.

III. DIAGNOZA ASPEKTÓW SPOŁECZNO-GOSPODARCZYCH

Celem określenia aktualnej sytuacji społecznej i gospodarczej mieszkańców Gminy Pabianice przeprowadzono niniejszą analizę społeczno-gospodarczą. Przeanalizowano najistotniejsze aspekty, które wpływają bądź też mogą wpływać na jakość życia zamieszkiwania na terenie gminy. Analiza dostarczyła informacji niezbędnych do sprecyzowania działań oraz celów, których osiągnięcie przyczyni się do poprawy sytuacji życiowej mieszkańców Gminy Pabianice, a przez to także w znacznym stopniu ograniczy ryzyko, iż zostaną oni dotknięci zjawiskiem wykluczenia społecznego.

III.1. Demografia

Gminę Pabianice w roku 2016 zamieszkiwało 7 105 osób, wśród których było 3 634 kobiet. Stanowiły one zatem 51,15% całkowitego społeczeństwa gminy. Warto nadmienić, iż w ostatnich latach liczba mieszkańców ulegała zwiększeniu, co jest bardzo pozytywną informacją. Zwłaszcza, iż w większości regionów województwa, a także średnio w całym województwie odnotowuje się spadek liczby ludności. Biorąc po uwagę liczbę mieszkańców gminy w roku 2016, a także jej powierzchnię można stwierdzić, iż na 1 km² Gminy Pabianice przyda 81 mieszkańców.

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gmina Pabianice w latach 2009-2016

	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Ogółem	6 189	6 370	6 436	6 553	6 730	6 876	6 975	7 105
Mężczyźni	3 019	3 121	3 165	3 218	3 289	3 365	3 422	3 471
Kobiety	3 170	3 249	3 271	3 335	3 441	3 511	3 553	3 634

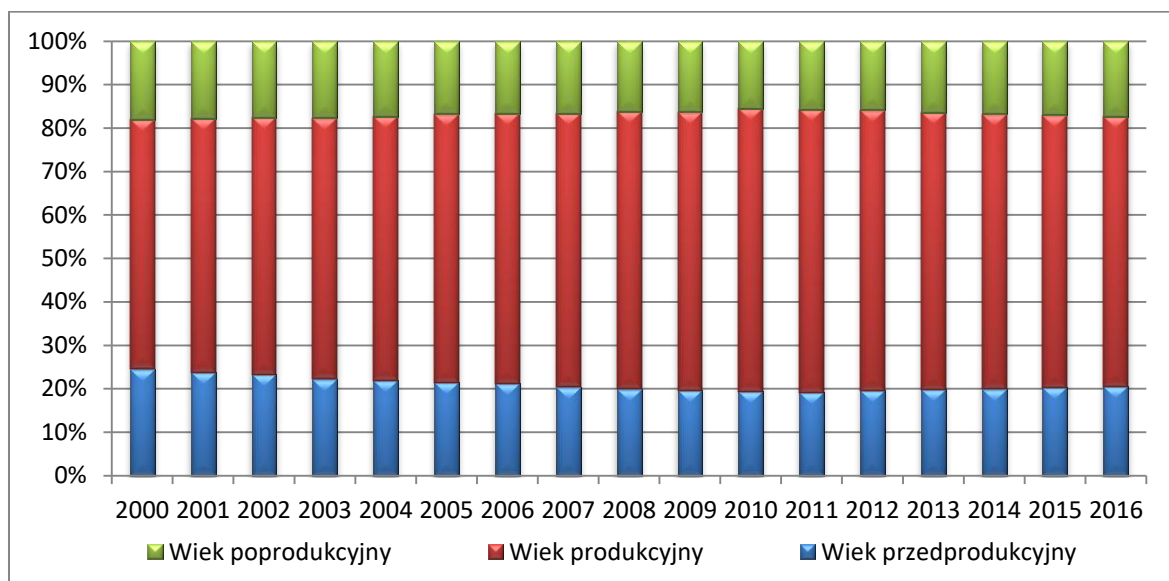
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

Biorąc pod uwagę, iż cały powiat pabianicki w roku 2016 zamieszkiwało 119 299 osób można stwierdzić, iż mieszkańcy Gminy Pabianice stanowią 5,96% mieszkańców ogółem całego powiatu. Warto także nadmienić, iż udział kobiet w całkowitej ludności powiatu jest większy aniżeli ich udział w gminie, gdyż wynosi on 53,06%.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Wykres 1. Struktura mieszkańców Gminy Pabianice w podziale ze względu na funkcjonalne grupy wieku w latach 2000-2016 (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

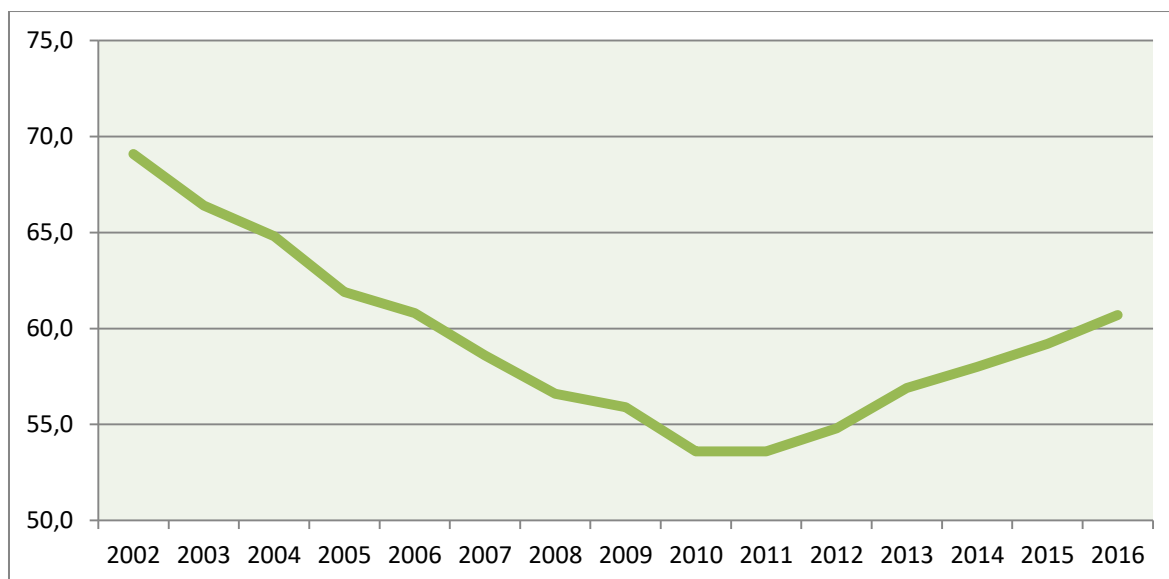
Dla potrzeb niniejszej analizy za osoby w wieku przedprodukcyjnym uznano znajdujące się w wieku 17 lat i mniej. Początek wieku poprodukcyjnego był z kolei inny dla kobiet i mężczyzn i wynosił 60 lat i więcej dla tych pierwszych oraz 65 lat i więcej dla mężczyzn.

Istotnym problemem występującym w całym kraju jest starzejące się społeczeństwo. Analiza danych demograficznych wskazuje bowiem na fakt, iż w całkowitej ludności znacznie maleje liczba osób znajdujących się w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście udziału ludności w wieku poprodukcyjnym. Ponadto w zależności od specyfiki regionu, maleje bądź też zwiększa się w strukturze udział osób będących w wieku produkcyjnym. W przypadku Gminy Pabianice sytuacja jest nieco inna, należy stwierdzić, że bardziej korzystna. Owszem w latach 2000-2016 nastąpił w całkowitej strukturze ludności gminy spadek osób w wieku przedprodukcyjnym, lecz jednocześnie nie miał miejsca wzrost udziału osób znajdujących się w wieku poprodukcyjnym, tym samym wzrost udziału w strukturze ludności nastąpił tylko dla grupy będącej w wieku produkcyjnym. Dlatego też sytuacja demograficzna w Gminie Pabianice nie jest tak zła jak ma to miejsce w innych regionach województwa łódzkiego.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

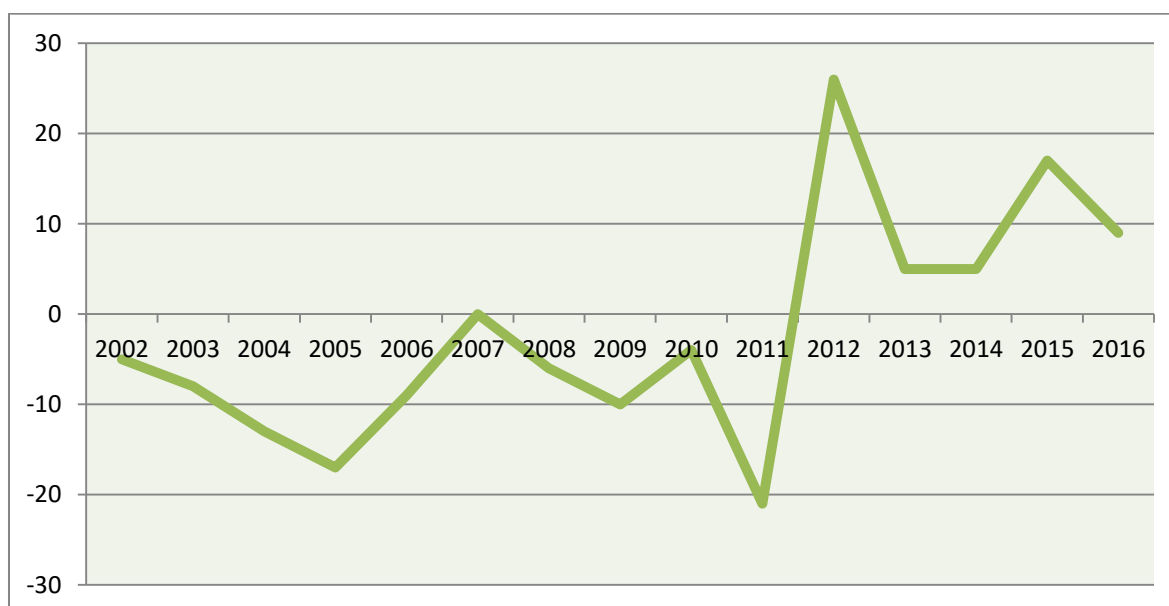
Wykres 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla Gminy Pabianice w latach 2002-2016 (osoby)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

Potwierdzeniem tezy zawartej w powyższym zdaniu jest także wskaźnik obciążenia demograficznego, który wskazuje na ludność w wieku nieprodukcyjnym przypadającą na 100 osób w wieku produkcyjnym. Otóż w roku 2016 wyniósł on w Gminie Pabianice 60,70 osoby, co było lepszą wartością aniżeli ta odnotowana dla całego powiatu, która w analogicznym okresie uplasowała się na poziomie 65,30 osoby. Warto nadmienić, iż do roku 2010 obciążenie demograficzne w Gminie Pabianice rokrocznie malało, jednakże od tego okresu notowana jest tendencja wzrostowa.

Wykres 3. Przyrost naturalny w Gminie Pabianice w latach 2002-2016 (osoby)

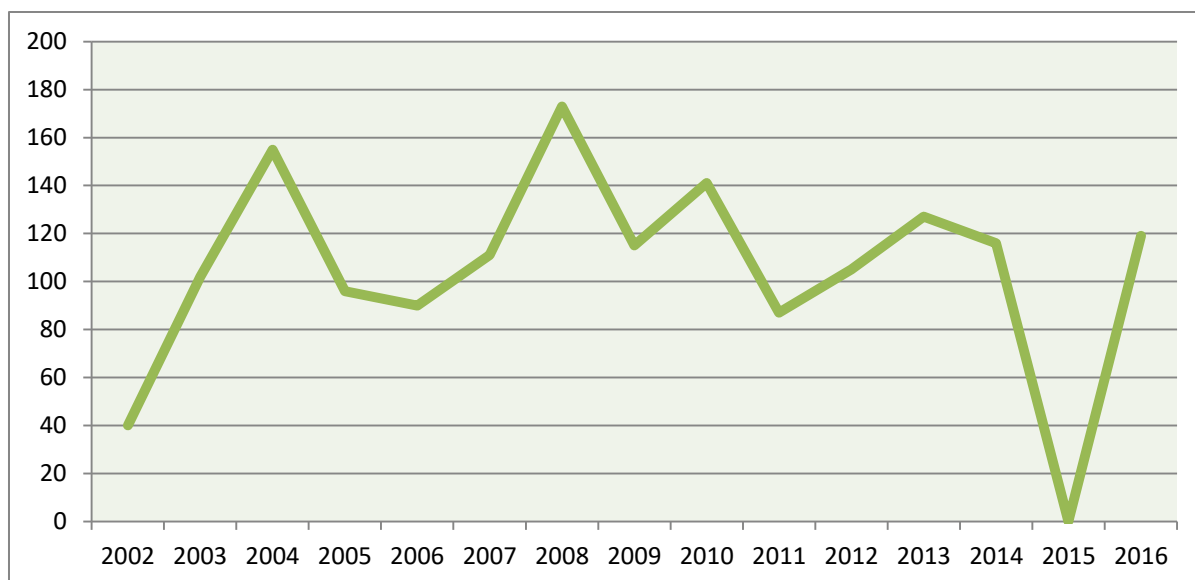

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

W okresie od roku 2002 do 2016 przyrost naturalny w Gminie Pabianice charakteryzował się nieregularnością. Otóż w okresie od 2002 do 2011 przyjmował on rokrocznie wartości ujemne (poza rokiem 2007, kiedy to wyniósł dokładnie zero), po czym począwszy od 2012 każdego roku był dodatni. Te ostatnie informacje są szczególnie istotne, gdyż dodatni przyrost naturalny przynosi wymierne korzyści dla obszaru. Pozwala bowiem zwiększyć udział ludności w wieku przedprodukcyjnym w stosunku do grupy osób będącej w wieku poprodukcyjnym, co jest szczególnie istotne z punktu widzenia zapewnienia ciągłego rozwoju obszaru.

Wykres 4. Saldo migracji ogółem dla Gminy Pabianice w latach 2002-2016 (osoby)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

Zgodnie z informacją zawartą w danych źródłowych w roku 2015 wskazanie wartości byłoby niemożliwe lub niecelowe, w tym ze względu na wysoki błąd losowy próby w badaniach reprezentacyjnych, np. BAEL albo brak informacji porównywalnych.

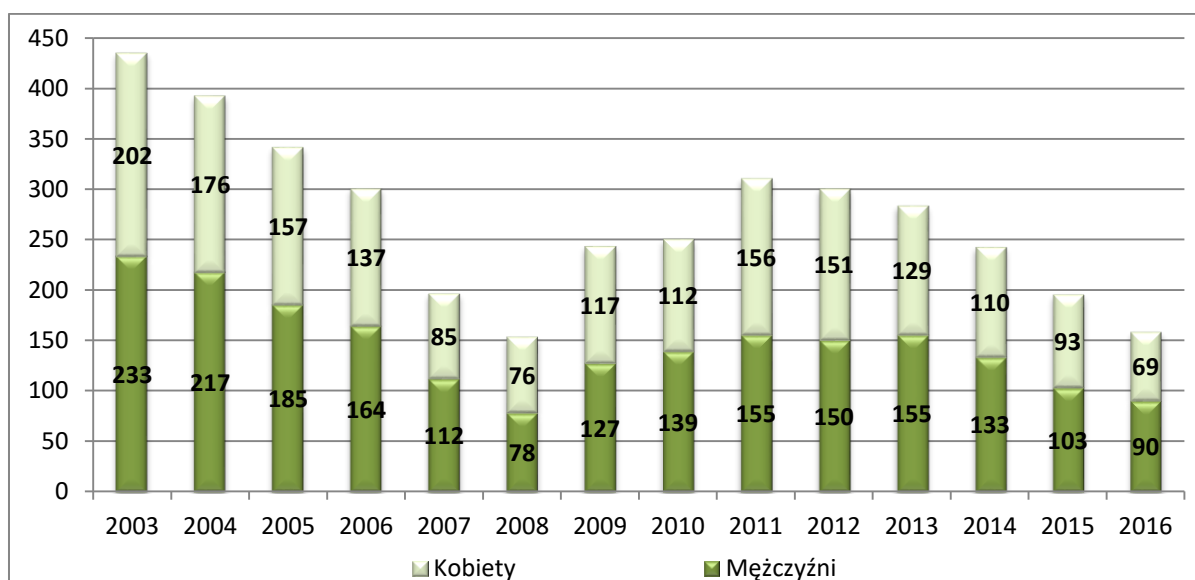
Na całkowitą liczbę ludności obszaru oprócz salda przyrostu naturalnego wpływa także saldo migracji. Powyższy wykres wskazuje na fakt, iż w okresie od 2002 do 2016 każdego roku przyjmowało ono wartości dodatnie. Analizując wartości bezwzględne przyrostu naturalnego i salda migracji należy stwierdzić, iż ten drugi wskaźnik w większym stopniu przyczynił się do utrzymania korzystnej sytuacji demograficznej w Gminie Pabianice. Średnio w okresie od 2002 do 2016 (wyłączając rok 2015) jego wartość wyniosła bowiem 112,64.

III.2. Rynek pracy

Na sytuację ekonomiczną mieszkańców, a przez to jakość zamieszkiwania na danym obszarze istotnie wpływają tendencje oraz trendy mające miejsce na lokalnym rynku pracy. Wraz ze wzrostem zatrudnienia podniesieniu ulegają bowiem przychody mieszkańców z tytułu wynagrodzeń, a przez to także ich dobrobyt. Ponadto sytuacja na rynku pracy ma wpływ nie tylko na sytuację ekonomiczną mieszkańców, ale i społeczną. Pozostawanie w długotrwałym bezrobociu niesie bardzo wysokie ryzyko wykluczenia społecznego. Osoby pozostające bez pracy rzadziej bowiem mają kontakt z innymi ludźmi, co powoduje ich odizolowanie od życia w społeczeństwie.

Wykres 5. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Pabianice w latach 2003-2016 w podziale ze względu na płeć (osoby)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

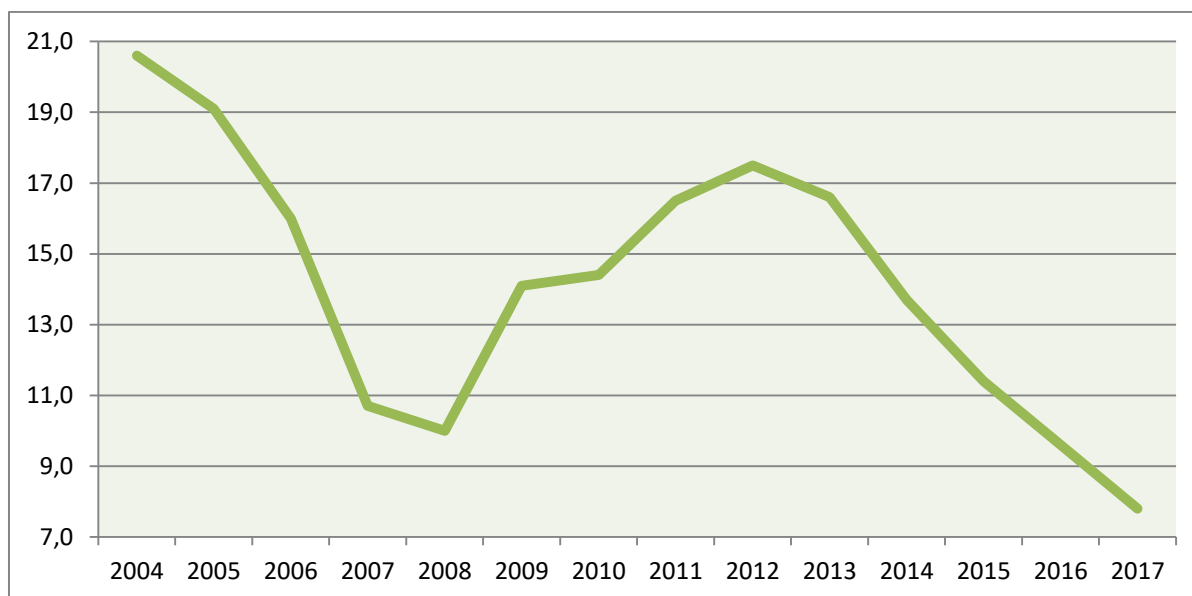
W roku 2016 w Gminie Pabianice 159 osób było zarejestrowanych jako bezrobotne. 90 spośród nich stanowili mężczyźni, co przekładało się na ich udział w całkowitej strukturze bezrobotnych na poziomie 56,60%. Średni udział mężczyzn w strukturze w latach 2003-2016 wyniósł 53,60%. Zauważyć można, iż kobiety przeważały w strukturze bezrobocia jedynie w latach 2011-2012, jednakże różnice były wówczas znikome. Warto nadmienić, iż sama liczba osób zarejestrowanych od początku analizy, a więc od roku 2003 do 2008 nieustannie malała. Następnie w wyniku kryzysu, który spustoszył wiele światowych gospodarek pogorszyła się także sytuacja na rynku w Polsce, a także w Gminie Pabianice. Jednakże od roku 2012 znów odnotowywane było zmniejszenie liczby osób bezrobotnych. Sytuację na lokalnym rynku pracy można więc uznać za pozytywną.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Główny Urząd Statystyczny nie udostępnia danych dotyczących stopy bezrobocia na poziomie gmin. Najmniejszym rodzajem jednostek, dla których tego typu dane są dostępne są powiaty. Dlatego też poniżej przedstawiona jest analiza stopy bezrobocia dla powiatu pabianickiego.

Wykres 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie pabianickim w latach 2004-2017 (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

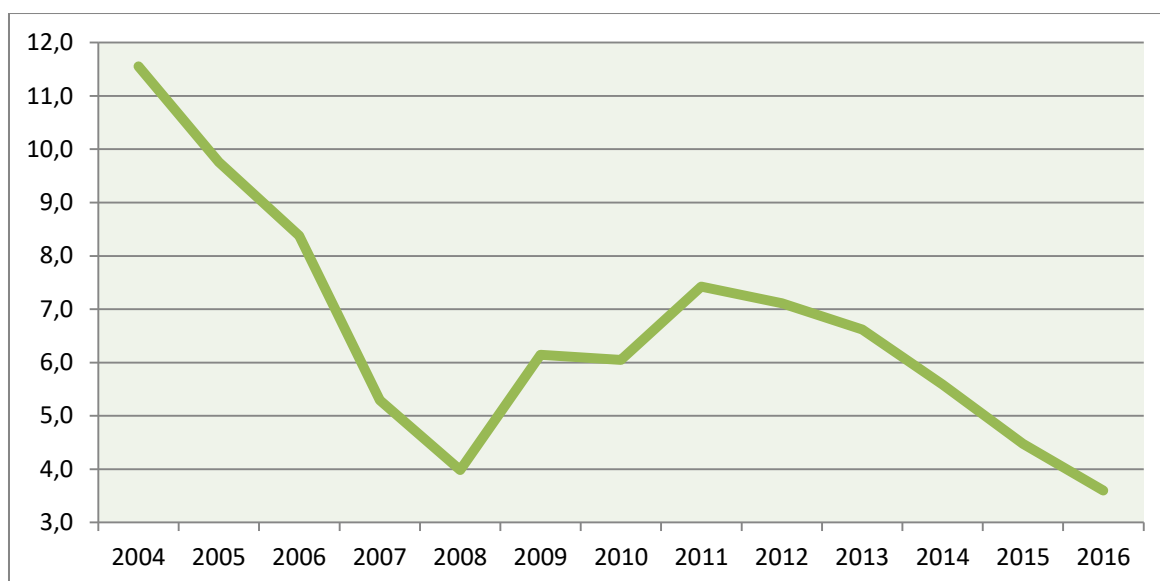
Można odnotować, iż w ostatnich latach stopa bezrobocia mająca miejsce w powiecie pabianickim ulegała zmniejszeniu. Począwszy do roku 2012 do 2017 zmniejszyła się ona bowiem o 9,7 punktu procentowego. Jeszcze większą różnicę można zauważyć zestawiając wartość z roku 2004, a więc pierwszego roku analizy z wspomnianą wartością z roku 2017. Wówczas różnica między rokiem pierwszym a ostatnim wynosi 12,8 punktu procentowego. Można więc stwierdzić, iż ostatnie lata przyniosły pozytywne zmiany na rynku pracy powiatu pabianickiego.

Główny Urząd Statystyczny publikuje jednakże dla gmin informacje dotyczące udziału bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym. Im mniejszy jest ten udział, tym lepsza jest sytuacja na lokalnym rynku pracy.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Wykres 7. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2004-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

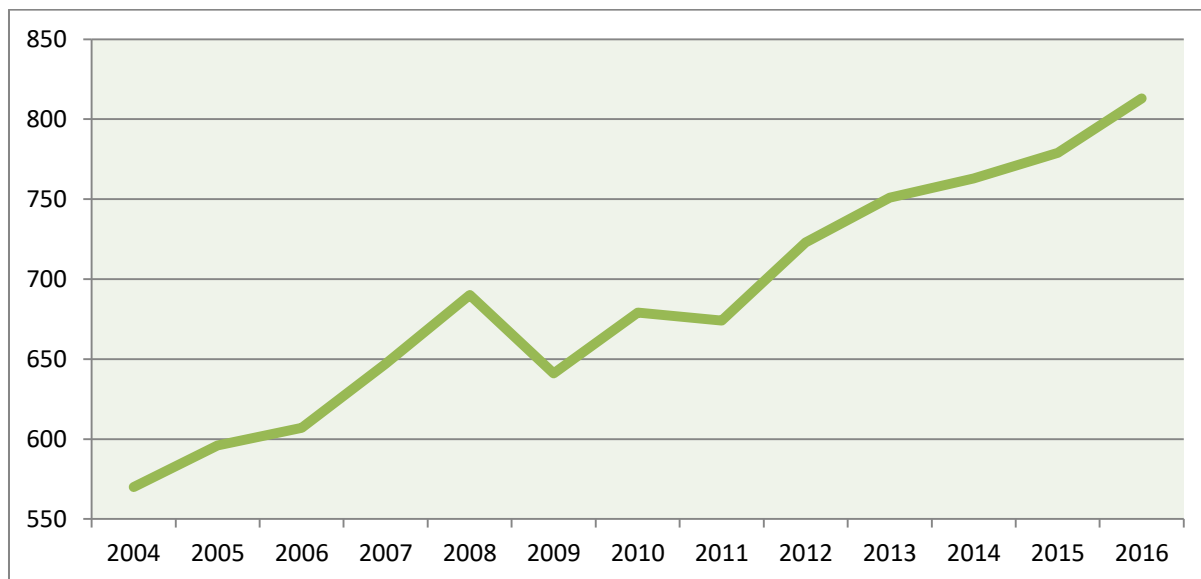
Powyższe dane wskazują na fakt, iż w ostatnich latach w Gminie Pabianice obserwuje się również spadek udziału osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym zamieszkującej gminę. Jest to także pozytywna informacja dotycząca rynku pracy. Oznacza bowiem, iż coraz więcej osób będących w wieku produkcyjnym jest zatrudnionych.

Analizując kwestie związane z rynkiem pracy także warto wziąć pod uwagę przedsiębiorczość mieszkańców obszaru. Można ją mierzyć np. liczbą podmiotów gospodarki, które są zarejestrowane w rejestrze REGON. Im więcej ich jest tym większą przedsiębiorczością odznaczają się mieszkańcy.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

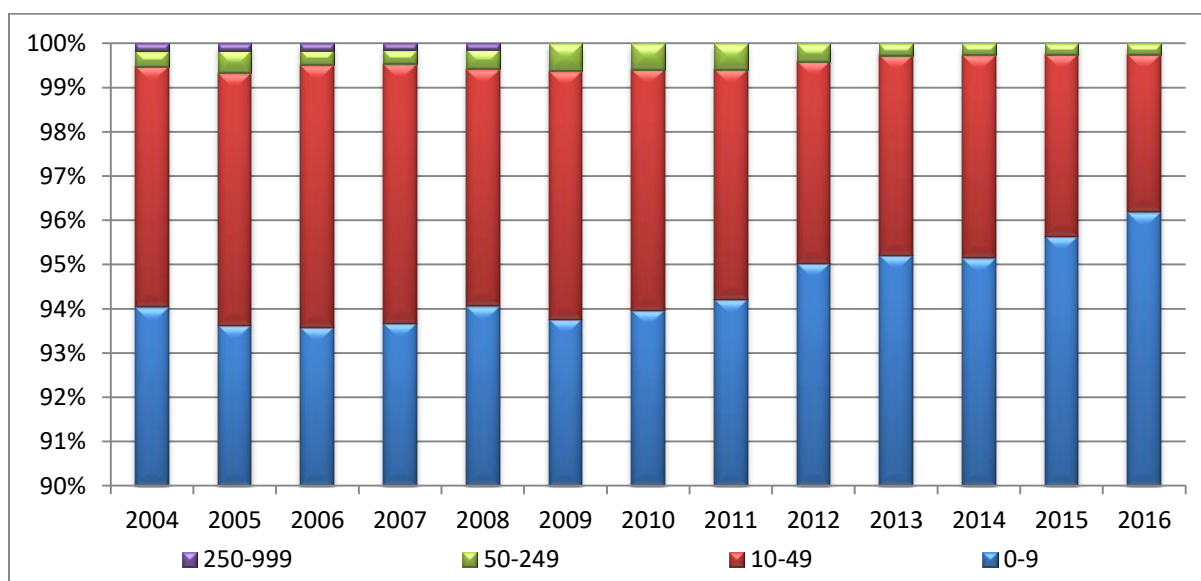
Wykres 8. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych w rejestrze REGON w Gminie Pabianice w latach 2004-2016 (podmioty)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

Można zauważyć, iż w ostatnich latach w Gminie Pabianice znacznie wzrasta liczba podmiotów wpisanych do rejestru REGON. Pomiędzy pierwszym a ostatnim rokiem analizy nastąpił ich wzrost o 42,63%. Warto także zauważyć, iż wysoka jest bezwzględna liczba podmiotów, w roku 2016 było ich bowiem 813. Biorąc więc pod uwagę, że w tym samym roku Gminę Pabianice zamieszkiwało 7 105 mieszkańców można obliczyć, iż na jednego mieszkańca przypadało wówczas ponad 0,11 podmiotu w rejestrze REGON.

Wykres 9. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według klas wielkości w Gminie Pabianice w latach 2004-2016

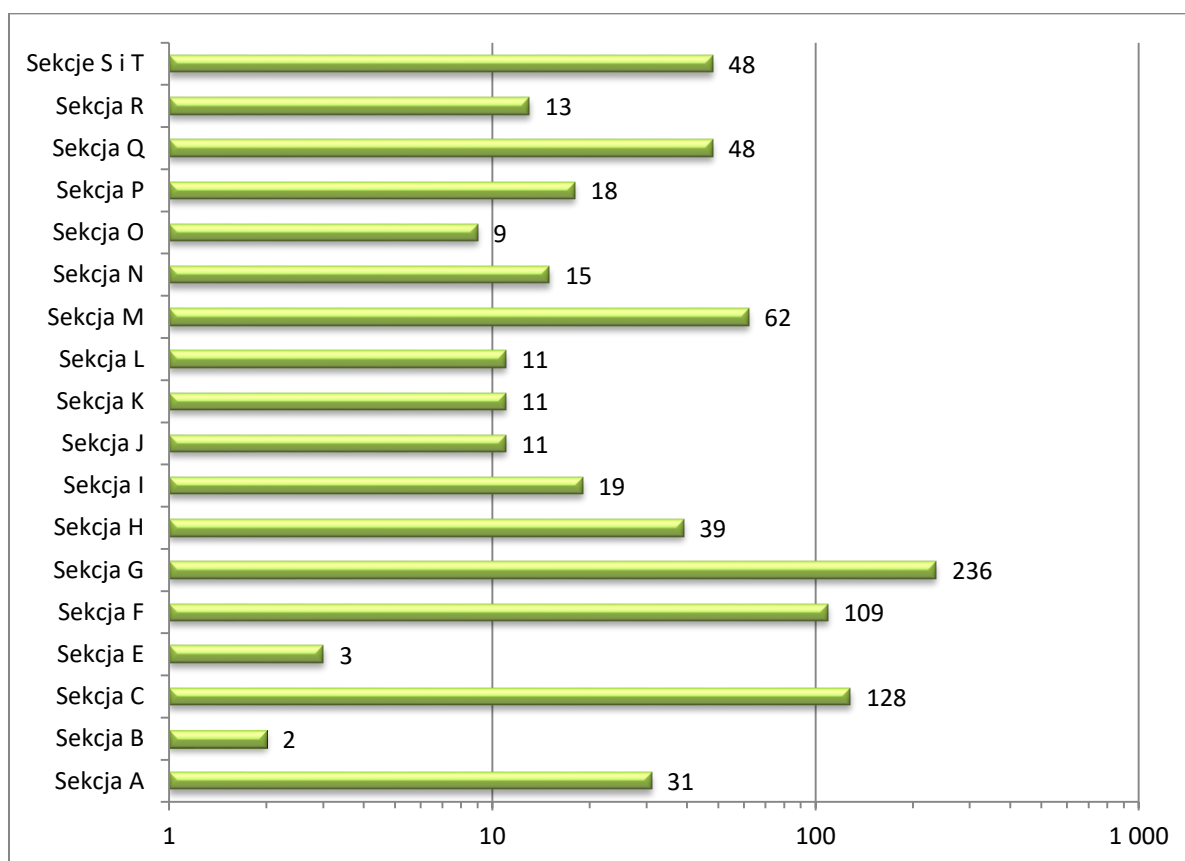
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Powyższy wykres pokazuje, iż coraz większy udział w całkowitej strukturze podmiotów wpisanych do rejestru REGON w Gminie Pabianice mają podmioty zatrudniające od 0 do 9 osób. Ich udział w roku 2016 sięgał bowiem 96,19%, podczas gdy w roku 2004 było to 94,04%. Warto nadmienić, iż obecnie na terenie gminy nie ma ani jednego podmiotu, którego wartość zatrudnienia byłaby większa aniżeli 249. Do roku 2008 istniał jeden, którego wartość zatrudnienia plasowała się w przedziale od 250 do 999 zatrudnionych. Ogółem pomiędzy rokiem 2004 a 2016 wzrost został odnotowany jedynie w przypadku podmiotów zatrudniających od 0 do 9 osób, zaś liczba pozostałych uległa zmniejszeniu.

Wykres 10. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON sekcji PKD w Gminie Pabianice w roku 2016 (podmioty)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

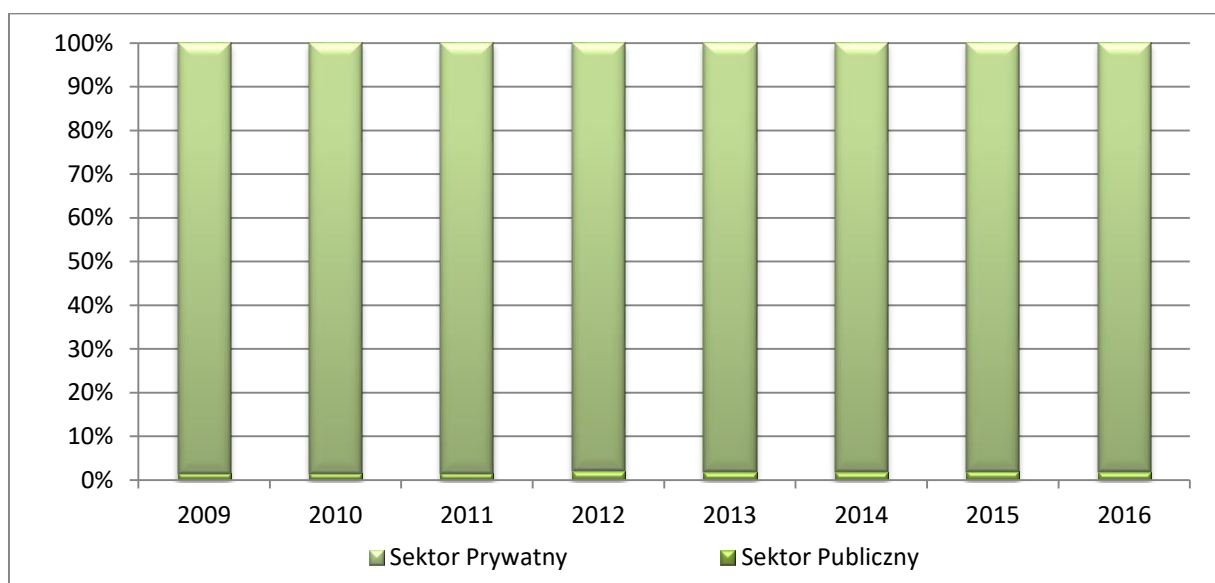
Powyższy wykres pozwala zauważyć, które z sekcji PKD są najczęściej reprezentowane przez podmioty gospodarki w Gminie Pabianice. Zdecydowanie najwięcej z nich prowadzi działalność w ramach sekcji G, a więc handel hurtowy i detaliczny, naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle. Ponadto duża część podmiotów prowadzi działalność w ramach sekcji C oraz F, którymi są kolejno przetwórstwo przemysłowe oraz Budownictwo. Wśród sekcji reprezentowanych najrzadziej podmioty prowadzą działalność w ramach

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

B, a więc górnictwo i wydobywanie. Warto jednakże wspomnieć, iż istnieją sekcje, w ramach których żaden z podmiotów na terenie Gminy Pabianice nie prowadzi działalności. Zaliczają się do nich sekcje D. wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (ostatnio podmiot prowadzący działalność w ramach tej sekcji zarejestrowany był w roku 2012) oraz U. Organizacje i zespoły eksterytorialne. Przy czym jeżeli chodzi o tę ostatnią sekcję to w latach poddanych analizie, a więc od 2009 do 2016 nie prowadził w jej ramach działalności żaden podmiot wpisany do rejestru REGON.

Wykres 11. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w Gminie Pabianice według sektorów własnościowych w latach 2009-2016 (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

Dane zawarte na powyższym wykresie jednoznacznie wskazują na fakt, iż zdecydowaną większość podmiotów figurujących w rejestrze REGON w Gminie Pabianice stanowią podmioty sektora prywatnego. W roku 2016 stanowiły one bowiem 98,15% wszystkich podmiotów prowadzących działalność. Warto nadmienić, iż był to udział i tak relatywnie mały w stosunku do lat poprzednich. W roku 2010 wyniósł bowiem 98,53%, zaś średnioroczna wartość z okresu 2009-2016 uplasowała się na poziomie 98,24%.

III.3. Bezpieczeństwo

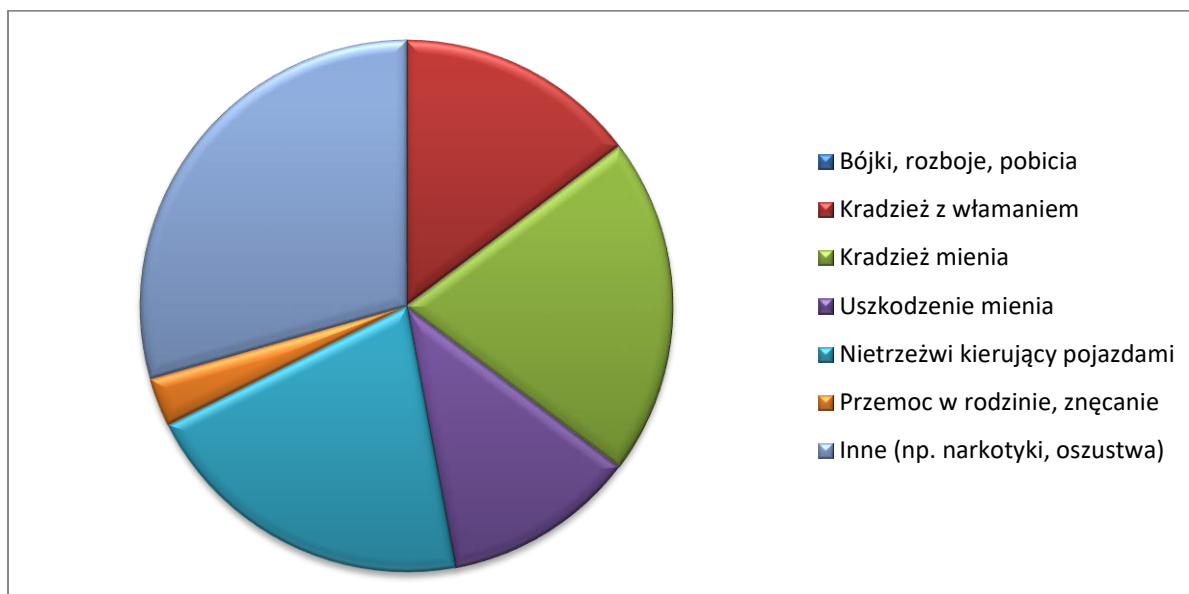
Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy Pabianice odpowiada Posterunek Policji w Piątkowisku, który podlega Komendzie Powiatowej Policji w Pabianicach. Dane dostępne na dzień 30.09.2017 r. wskazują na fakt, iż w okresie od 01.01.2017 r. do rzeczono-

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

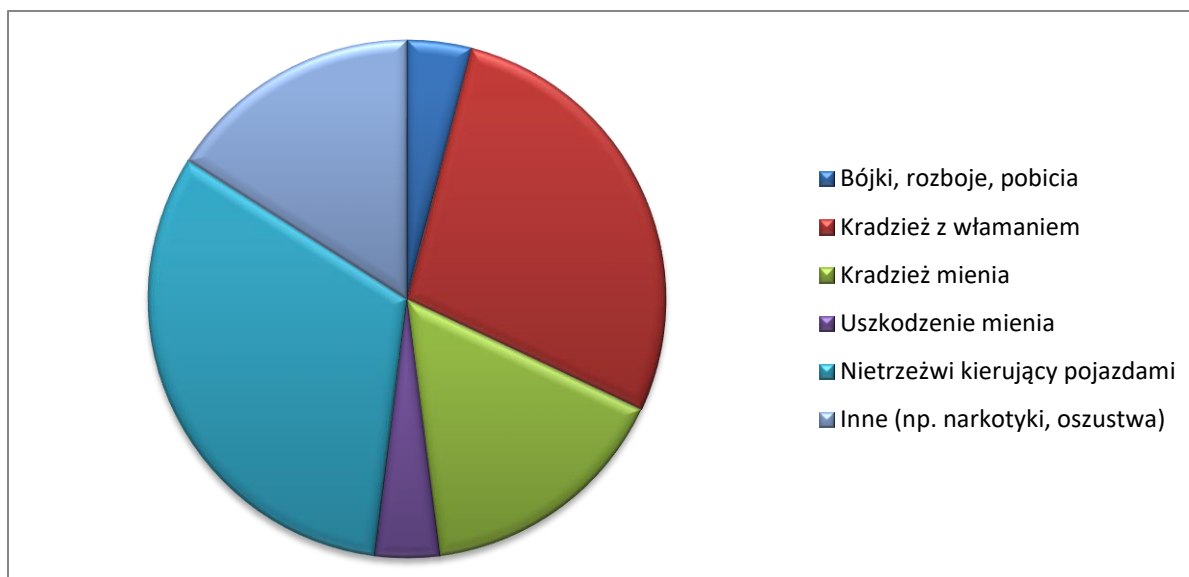
30.09.2017 r. wszczętych zostało 25 postępowań przygotowawczych dotyczących zdarzeń zaistniałych na terenie Gminy Pabianice. W całym roku 2016 z kolei takich postępowań zostało wszczętych 36.

Wykres 12. Struktura przestępstw w Gminie Pabianice w roku 2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla Gminy Pabianice na rok 2018.

Wykres 13. Struktura przestępstw w Gminie Pabianice w roku 2017

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Gminnego Programu Profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych dla Gminy Pabianice na rok 2018.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Można zauważyć, iż głównym problemem związanym z bezpieczeństwem na terenie Gminy Pabianice są kradzieże i włamania do budynków mieszkalnych, a także włamania na działkach letniskowych oraz drobne kradzieże. Często popełnianym przestępstwem było także prowadzenie pojazdów pod wpływem alkoholu. W roku 2017 zatrzymano 8 praw jazdy osobom, które przemieszczały pojazdem w stanie nietrzeźwości, zaś w roku 2016 takich przypadków było 7.

W roku 2016 podjęto 13 działań związanych z procedurą Niebieskiej Karty, podczas gdy w 2017 było już ich 19. Są to czynności podejmowane w związku z występującą przemocą domową. Warto nadmienić, iż przemocy tej bardzo często towarzyszy alkohol.

Dzielnicy Gminy Pabianice w okresie od 01.02.2016 do 31.07.2018 prowadzą działania priorytetowe związane z popełnianiem wykroczeń polegających na zaśmiecaniu terenów leśnych na terenie Gminy Pabianice, a zwłaszcza w miejscowości Porszewice oraz Pawlikowice. Prowadzone we współpracy z samorządem gminnym są działania prewencyjne mające za zadanie zmniejszenie ilości wykroczeń popełnianych w związku z zaśmiecaniem terenów leśnych oraz wzrost bezpieczeństwa wśród mieszkańców i osób korzystających z tych terenów.

Celem przeciwstawienia się zjawisku przemocy w rodzinie Rada Gminy Pabianice podjęła uchwałę nr XLV/386/2017 z dnia 29 września 2017 r. w sprawie uchwalenia Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2017-2022 dla Gminy Pabianice oraz trybu i powoływania i odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz szczegółowych warunków jego funkcjonowania. Uchwalony Program zawiera zarówno diagnozę problemu przemocy w rodzinie na obszarze Gminy Pabianice, jak i cele oraz przypisane do nich działania, które mają przyczynić się do ograniczenia zjawiska przemocy w rodzinie. Opracowano cztery cele, które mają następujące brzmienie:

- Cel I - Zwiększenie świadomości społecznej w temacie przemocy w rodzinie i sposobów jej przeciwdziałania oraz wzmacnianie postaw antyprzemocowych.
- Cel II - Redukcja negatywnych konsekwencji dla ofiar przemocy w rodzinie.
- Cel III - Korygowanie funkcjonowania osób stosujących przemoc.
- Cel IV - Podnoszenie kompetencji służb i przedstawicieli podmiotów realizujących działania z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Powyższe cele, jak i sam Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2018-2022 mają charakter interdyscyplinarny. W związku z tym realizowany będzie przez wszystkie instytucje, które są zobligowane do podejmowania działań na rzecz zapobiegania i ograniczania przemocy w rodzinie.

Bezpieczeństwo mieszkańcom zapewniają ponadto funkcjonujące na terenie Gminy Pabianice jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej. Znajdują się one w kilku miejscowościach, a mianowicie Górka Pabianicka, Gorzew, Janowice, Kudrowice, Pawlikowice, Piątkowisko, Rydzyny, Konin oraz Żytowice.

Spośród wskazanych do Krajowego Systemu Ratowniczo-Gaśniczego przynależą Piątkowisko, Kudrowice, Górka Pabianicka, Rydzyny i Pawlikowice.

W roku 2015 odnotowano 192 zdarzenia, na które składały się 94 pożary, 75 miejscowych zagrożeń, a także 23 fałszywe alarmy. Zakres wyjazdów zawarty jest poniżej:

Tabela 2. Liczba wyjazdów jednostek OSP z Gminy Pabianice w latach 2013-2015

Rok	Pożary	Miejscowe zagrożenia	Fałszywe alarmy	Suma w latach
2015	94	75	23	192
2014	66	45	20	131
2013	45	31	12	88
Suma zdarzeń	205	151	55	411

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji Urzędu Gminy Pabianice.

III.4. Uzależnienia

Największym problemem związanym z uzależnieniami na terenie Gminy Pabianice jest alkoholizm. Podjęcie działań mających na celu zmniejszenie stopnia uzależnienia jest więc kluczowe z punktu widzenia zapewnienia mieszkańcom wysokiej jakości życia. Alkoholizm jest bardzo poważnym schorzeniem ze względu na fakt, iż powoduje on występowanie problemów społecznych nie tylko dla samego uzależnionego, ale także dla jego najbliższych, rodziny, a nawet sąsiadów. Ponadto poza problemem, którym jest on samym w sobie, jest on także często przyczynkiem do popełniania innych przestępstw i wykroczeń, jak np. przemoc w rodzinie. Alkoholizm prowadzi także do zaburzeń życia rodzinnego, ograniczenia kontaktów ze społeczeństwem, a także do problemów finansowych.

Uchwała Rady Gminy w Pabianicach nr XXXI/286/2016 r. w sprawie ustalenia zasad usytuowania miejsc sprzedaży i podawania napojów alkoholowych i ustalenia liczby punktów

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

sprzedaży napojów zawierających powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży jak i w miejscu sprzedaży na terenie Gminy Pabianice z dnia 28 listopada 2016 r. określa maksymalną liczbę punktów, w których może być sprzedawany alkohol. Zgodnie z jej treścią maksymalny limit punktów sprzedaży napojów powyżej 4,5% alkoholu (z wyjątkiem piwa) wynosi 30 (sklepów), zaś 10 w przypadku sprzedaży alkoholu z możliwością spożycia w miejscu zakupu (punkty gastronomiczne). Pod końcem roku 2017 na terenie Gminy Pabianice istniało jeszcze 16 wolnych punktów limitowanych. Warto nadmienić, iż punkty sprzedaży wyłącznie piwa nie podlegają limitom. Poza samym limitem liczby punktów, w których można sprzedawać alkohol wyznaczonych przez Radę Gminy, należy zwrócić także uwagę na stosunek liczby tych punktów do liczby mieszkańców danego obszaru. Otóż biorąc pod uwagę, iż na terenie Gminy Pabianice występuje 30 miejsc, w których sprzedawany jest alkohol, a liczba mieszkańców na koniec roku 2016 wynosiła 7105 należy stwierdzić, że na jeden punkt sprzedaży przypada około 237 mieszkańców Gminy Pabianic, podczas gdy Światowa Organizacja Zdrowia rekomenduje, by nie przekraczać stosunku 1 punktu na 1-1,5 tys. mieszkańców. Te informacje pokazują jak istotna jest problematyka nadmiernego spożywania alkoholu, przez co zwrócić trzeba na nią szczególną uwagę.

Gminy na mocy art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (t.j. Dz. U. 2016 poz. 487) są zobligowane do corocznego uchwalania gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Na mocy wskazanej ustawy gminy posiadają kompetencje do rozwiązywania problemów alkoholowych w społecznościach lokalnych. Za realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych dla Gminy Pabianice na rok 2018 odpowiedzialny jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pabianicach przy współpracy Gminnej Komisji ds. Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w skład której wchodzi wykwalifikowane osoby będące przygotowane do pracy na rzecz tworzenia koalicji trzeźwości na terenie gminy oraz jednostki organizacyjne wskazane przez GKRPA.

Wskazany wyżej program zawiera diagnozę sytuacji związanej z nadużywaniem alkoholu przez mieszkańców Gminy Pabianice. Zgodnie z danymi w nim zawartymi, w roku 2017 w stosunku do 8 osób zostało wszczęte postępowanie w sprawie leczenia odwykowego. Dla porównania, w roku 2016 było ono skierowane w stosunku do 13 osób. Ponadto w roku 2017 Gmina Komisja ds. Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych pięciokrotnie

skierowała sprawy do Sądu Rejonowego o zastosowanie obowiązku leczenia odwykowego, w roku 2016 takie przypadki były 4.

Osoby, które zostały zgłoszone do Komisji jako mające problemy z alkoholem, a także członkowie ich rodzin są motywowane do podjęcia terapii w placówkach leczenia uzależnień, a także do skorzystania z pomocy grupy AA. Monitoring nad przebiegiem leczenia trwa 2 lata, a samą pomocą objętych jest od 15 do 20 rodzin, w których występuje zjawisko alkoholizmu.

Jak zostało wspomniane w analizie poziomu bezpieczeństwa mieszkańców, zjawisko alkoholizmu jest niezwykle poważne i trzeba do niego przyłożyć szczególną uwagę. Zwłaszcza dlatego, że często jest on przyczynkiem do wykroczeń i przestępstw, które mogą nieść ze sobą wysokie konsekwencje.

III.5. Edukacja

Na obszarze Gminy Pabianice działalność prowadzi 5 placówek oświatowo-wychowawczych, zaliczają się do nich:

- Zespół Szkolno-Przedszkolny z oddziałami gimnazjalnymi w Piątkowisku - znajduje się w Piątkowisku 107, przy trasie Pabianice-Lutomiersk. Po modernizacji i przebudowie posiada nowoczesną i całkowicie wyposażoną salę gimnastyczną, a także pracownię internetową. W zespole ogółem naukę pobiera 445 uczniów, spośród których 68 to uczestnicy przedszkola, 216 uczniowie szkoły podstawowej, a pozostałe 161 osób stanowią gimnazjaliści.
- Szkoła Podstawowa im. H.CH. Andersena w Petrykozach - szkoła mieści się w Petrykozach, przy trasie Pabianice-Konstantynów. Ogółem w szkole naukę pobiera 197 uczniów. 72 z nich to przedszkolaki, zaś 125 to uczniowie szkoły podstawowej.
- Szkoła Podstawowa im. K. Makuszyńskiego w Bychlewie - szkoła znajduje się w Bychlewie 13m przy trasie Pabianice-Bełchatów. Ogółem w szkole kształcą się 270 uczniów, spośród których 54 to uczestnicy przedszkola, zaś 216 stanowią dzieci uczące się w szkole podstawowej.
- Szkoła Podstawowa im. Marii Skłodowskiej-Curie w Pawlikowicach - szkoła mieści się w Pawlikowicach, przy trasie Pabianice-Bełchatów. Ogółem w placówce uczy się 142 uczniów, spośród których 33 osoby są uczestnikami przedszkola, zaś 109 szkoły podstawowej.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Wszystkie z powyższych szkół funkcjonują w systemie jednozmiannym, posiadają nowoczesną i całkowicie wyposażoną bazę edukacyjną, a także boiska sportowe do koszykówki, siatkówki i piłki nożnej. Szkoły oferują pełny program nauczania, rozszerzony o możliwość udziału w dodatkowych zajęciach z języka angielskiego, a także informatyki. W ramach szkół organizowane są zajęcia pozalekcyjne, do których zaliczają się koła plastyczne, ekologiczne, matematyczne, historyczne, recytatorskie, teatralne, muzyczne, a także szkolne kluby sportowe.

Istotę sytuacji edukacyjnej na danym obszarze w odpowiedni sposób określa współczynnik skolaryzacji. Dla potrzeb niniejszej strategii analizie poddany został współczynnik skolaryzacji netto. Definicja wskaźnika, zgodnie z definicją zawartą na stronie internetowej Głównego Urzędu Statystycznego, jest następująca:

Współczynnik skolaryzacji netto jest relacją liczby osób (w danej grupie wieku) uczących się (stan na początku roku szkolnego) na danym poziomie kształcenia do liczby ludności (stan w dniu 31.XII) w grupie wieku określonej jako odpowiadająca temu poziomowi nauczania.

Metodologia określenia wartości wskaźnika jest następująca:

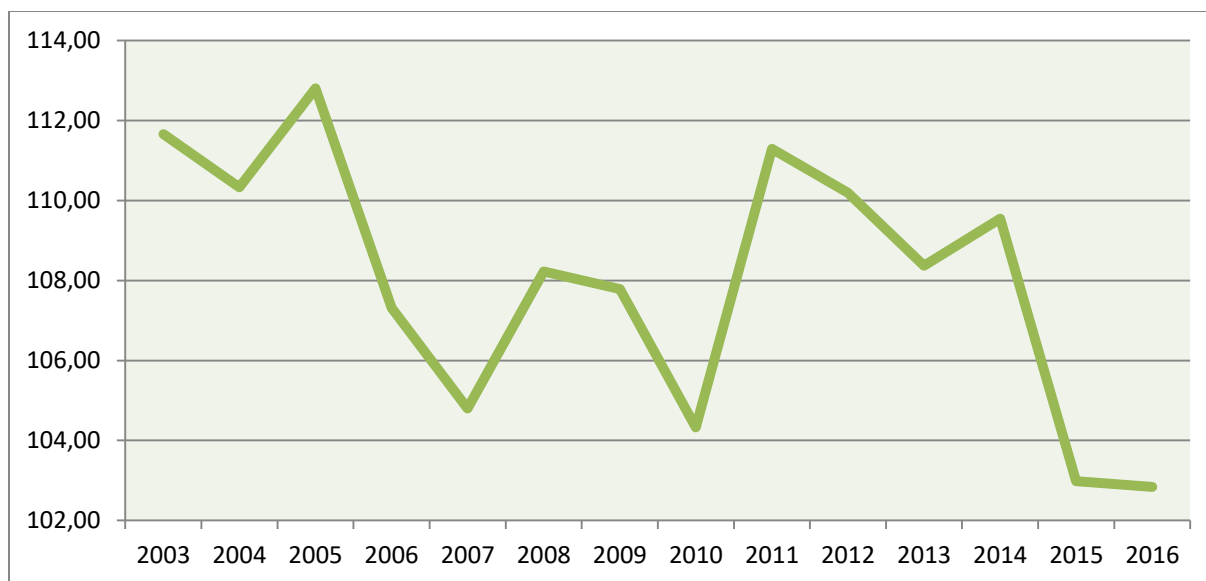
Współczynnik skolaryzacji netto np. dla poziomu szkoły podstawowej wyliczamy dzieląc liczbę uczniów szkół podstawowych w wieku 7-12 lat (wiek przypisany do tego poziomu) na początku danego roku szkolnego przez liczbę ludności w wieku 7-12 lat według stanu w dniu 31.XII tego samego roku.

Dla Gminy Pabianice wskaźnik skolaryzacji dla szkół podstawowych prezentuje się następująco:

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Wykres 14. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych w Gminie Pabianice w latach 2003-2016 (%)

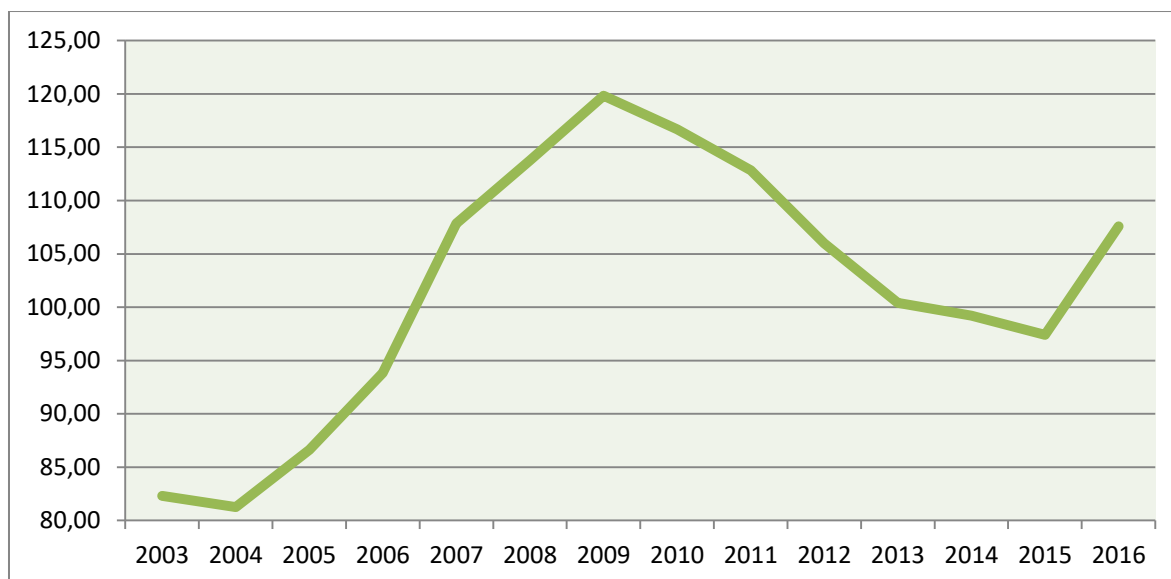
Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

Dane na powyższym wykresie wskazują na fakt, iż pomiędzy rokiem 2003 a 2016 współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych w Gminie Pabianice uległ zmniejszeniu o 8,82 punktu procentowego. W roku 2003 jego wartość wynosiła bowiem 111,66%, zaś w 2016 było to 102,84%. Oznacza to, iż do szkół podstawowych w Gminie Pabianice w roku 2016 uczęszczało o 8,82% punktu procentowego mniej dzieci w typowym dla szkół podstawowych wieku. Interesujący może się wydać fakt, iż wskaźnik przez cały okres jest większy aniżeli 100%. Wynika to z tego, iż do szkół podstawowych w Gminie Pabianice uczęszczają także dzieci z innych obszarów, w tym głównie z Miasta Pabianice. Jest to związane najprawdopodobniej z charakterystycznego położenia Gminy Pabianice, którą tworzą dwa odrębne regiony, odcięte od siebie przez Miasto Pabianice. Spadek wartości wskaźnika w ostatnich latach może wynikać z faktu, iż coraz mniej dzieci pochodzących z Miasta Pabianice i innych obszarów niż gmina kształci się w szkołach podstawowych na jej terenie.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

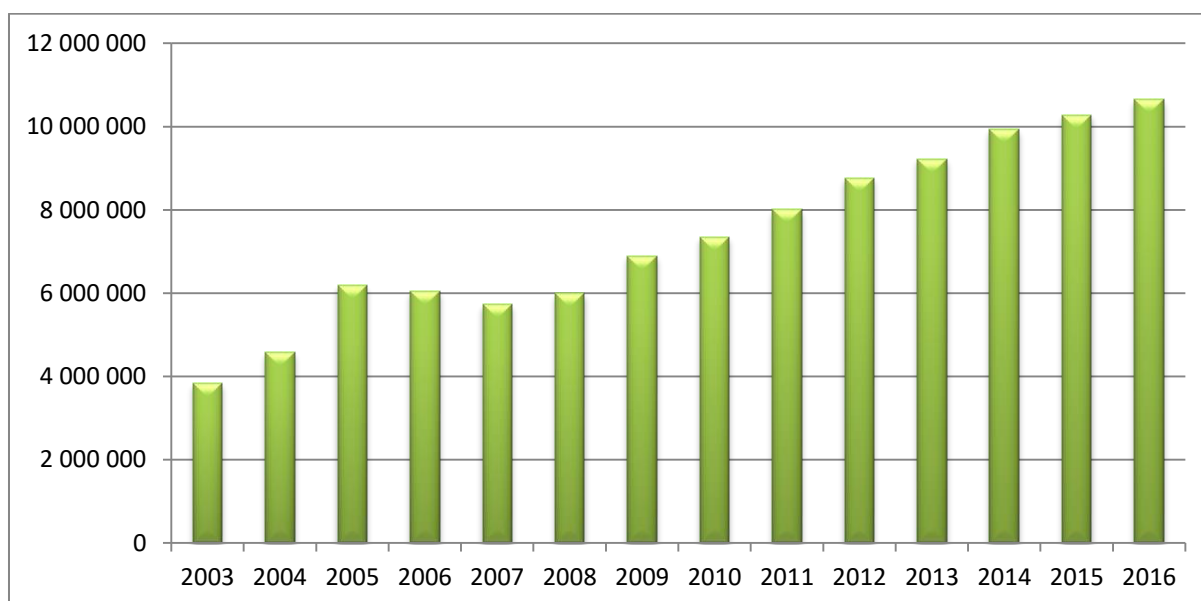
Wykres 15. Współczynnik skolaryzacji netto dla gimnazjów w Gminie Pabianice w latach 2003-2016 (%)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

W odróżnieniu do wskaźnika skolaryzacji netto dla szkół podstawowych tożsamy wskaźnik dla gimnazjów na terenie Gminy Pabianice w okresie 2003-2016 uległ znacznemu zwiększeniu. W ostatnim roku analizy w stosunku do pierwszego w gimnazjum w Gminie Pabianice współczynnik zwiększył się aż o 25,28 punktu procentowego. W roku 2003 wynosił on bowiem 82,31%, zaś w 2016 aż 107,59%. Wartości przyjmowane przez wskaźnik na poziomie powyżej 100% uzasadnione są dokładnie w ten sam sposób jak w przypadku współczynnika skolaryzacji dla szkół podstawowych.

Wykres 16. Wydatki w Gminie Pabianice w ramach działu 801 - Oświata i wychowanie w latach 2003-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

Powyższy wykres obrazuje w jaki sposób zmieniały się wydatki budżetu Gminy Pabianice na oświatę i wychowanie fizyczne. W roku 2003 wynosiły one 3 841 235 PLN, zaś w 2016 było to już 10 659 201,94 PLN. Odnotowany został tym samym wzrost na poziomie 177,49%. Warto nadmienić, iż poza latami 2006 i 2007 wydatki na oświatę i wychowanie fizyczne każdego roku były wyższe aniżeli te z roku poprzedniego.

Warto także nadmienić, iż działania edukacyjne na terenie Gminy Pabianice są prowadzone także w ramach bibliotek funkcjonujących na jej terenie. Gminna Biblioteka Publiczna w Bychlewie z oddziałem dla dzieci znajduje się na terenie szkoły. Filie wspomnianej biblioteki znajdują się w Petrykozach, Piątkowisku oraz Żytowicach. Oprócz samej działalności polegającej na wypożyczaniu książek, biblioteka organizuje także różnego rodzaju konkursy, zajęcia oraz spotkania z interesującymi ludźmi. W ramach prowadzonych konkursów uczestnicy mogą zdobyć ciekawe nagrody. Szczególnym zainteresowaniem, zwłaszcza najmłodszych, cieszą się organizowane przez bibliotekę konkursy plastyczne.

III.6. Ochrona zdrowia

Ochronę zdrowia dla mieszkańców świadczy Gminny Ośrodek Zdrowia, którego siedziba znajduje się w Petrykozach 21. Ośrodek powstał w roku 2009 z inicjatywy Gminy Pabianice. Głównym celem ośrodka jest świadczenie usług medycznych dla pacjentów indywidualnych oraz instytucjonalnych. Gminny Ośrodek Zdrowia świadczy usługi w zakresie podstawowej opieki zdrowotnej, a także stomatologii w ramach umowy zawartej z Narodowym Funduszem Zdrowia. Prowadzone są także działania związane z profilaktyką i promocją zdrowia.

W skład Gminnego Ośrodka Zdrowia wchodzi dwie poradnie, jedna znajdująca się w Petrykozach, druga zaś w Pawlikowicach. Zarówno w jednej, jak i drugiej poradni pracują lekarze specjaliści medycyny rodzinnej oraz pediatra, a także pielęgniarki dyplomowane i położne środowiskowe.

Ponadto dostępna jest oferta stomatologiczna oraz usługi rehabilitacyjne.

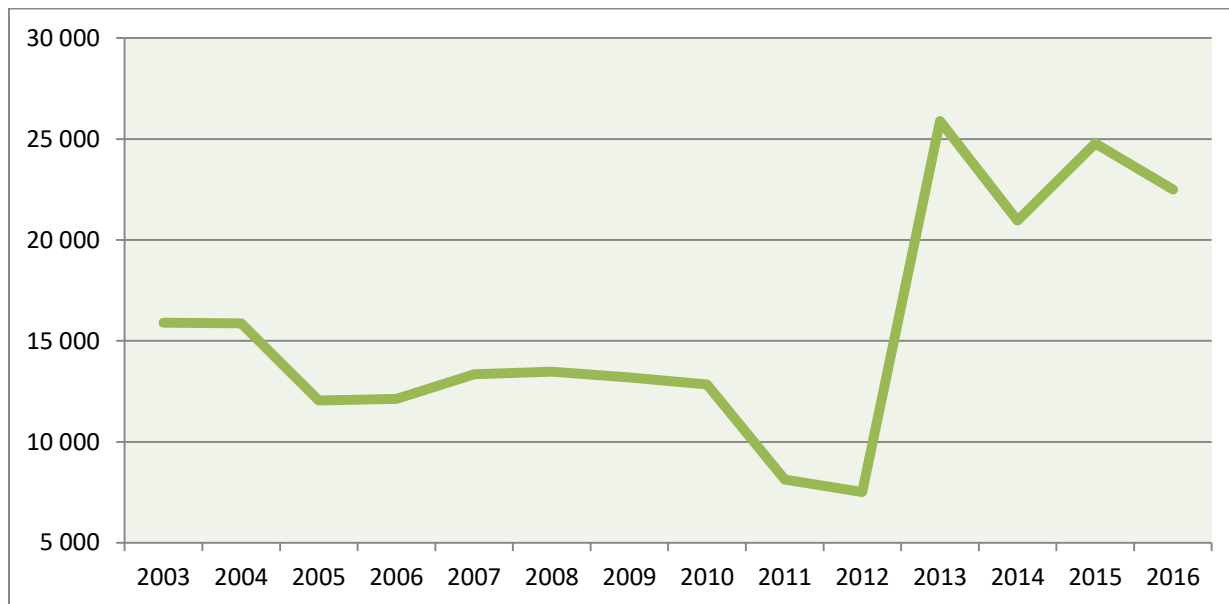
Ośrodek oferuje badania laboratoryjne, w tym specjalistyczne (np. serologiczne, biochemiczne, hormonalne, wirusologiczne), a także usługi medyczne w postaci szczepień, badań profilaktycznych pracowników oraz badania ultrasonograficznego gruczołu tarczowego oraz prostaty. W ramach ośrodka funkcjonuje także Centrum Medycyny Podróży, w którym

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

mieszkańcy wybierający się w egzotyczną podróż mogą skorzystać z kompleksowego poradnictwa w zakresie medycyny podróży, a także szczepień ochronnych.

Wykres 17. Liczba porad ogółem udzielonych w Gminie Pabianice w latach 2003-2016

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Bank Danych Lokalnych, <https://bdl.stat.gov.pl>.

Powyższy wykres wskazuje na liczbę porad ogółem, które były udzielane w Gminie Pabianice w latach 2003-2016. Ostatnie lata charakteryzowały się znacznym wzrostem w stosunku do okresu początkowego analizy. W roku 2016 udzielono o 41,46% więcej porad aniżeli było to w roku 2003. Przyczyny tego zjawiska mogą być różne, począwszy od wzrastającej dostępności do usług medycznych na terenie Gminy Pabianice, a skończywszy na pogarszającym się stanie zdrowia lokalnej społeczności.

IV. ZADANIA SAMORZĄDU GMINY W ZAKRESIE ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

Celem pomocy społecznej jest umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są oni w stanie samodzielnie pokonać przy wykorzystaniu dostępnych im uprawnień, zasobów i możliwości. Pomoc społeczna organizowana jest przez organy administracji rządowej i samorządowej na poziomie gmin. W realizacji zadań z zakresu opieki społecznej organy te współpracują na zasadzie partnerstwa z organizacjami społecznymi i pozarządowymi, Kościołem Katolickim, innymi kościołami, związkami wyznaniowymi oraz osobami fizycznymi prawnymi. Dzięki pomocy społecznej osoby i rodziny uzyskują wsparcie w wysiłkach zmierzających do zaspokojenia niezbędnych potrzeb, a także uzyskują możliwość życia w warunkach odpowiadających godności człowieka. Zadaniem pomocy społecznej jest zatem zapobieganie trudnym sytuacjom życiowym przez podejmowanie działań zmierzających do życiowego usamodzielnienia osób oraz rodzin, a także ich integracji ze środowiskiem.

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym w zakresie systemu pomocy społecznej zaliczają się³:

- opracowanie i realizacja gminnej strategii rozwiązywania problemów społecznych ze szczególnym uwzględnieniem programów pomocy społecznej, profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych i innych, których celem jest integracja osób i rodzin z grup szczególnego ryzyka,
- sporządzanie oceny zasobów pomocy społecznej w oparciu o analizę lokalnej sytuacji społecznej i demograficznej gminy w zakresie pomocy społecznej,
- udzielanie schronienia, zapewnienie posiłku oraz niezbędnego ubrania osobom tego pozbawionym,
- przyznawania i wypłacanie zasiłków okresowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków powstałych w wyniku zdarzenia losowego,

³ Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, <https://www.mpips.gov.pl/pomoc-spoeczna/system-pomocy-spoecznej-w-polsce/podzial-zadan-miedzy-administracje-publiczna/>

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków na świadczenia zdrowotne osobom bezdomnym oraz innym osobom niemającym dochodu i możliwości uzyskania świadczeń na podstawie przepisów o powszechnym ubezpieczeniu w Narodowym Funduszu Zdrowia,
- przyznawanie zasiłków celowych w formie biletu kredytowanego,
- opłacanie składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe za osobę, która zrezygnuje z zatrudnienia w związku z koniecznością sprawowania bezpośredniej, osobistej opieki nad długotrwale lub ciężko chorym członkiem rodziny oraz wspólnie niezamieszkującymi matką, ojcem lub rodzeństwem,
- praca socjalna,
- organizowanie i świadczenie usług opiekuńczych, w tym specjalistycznych, w miejscu zamieszkania, z wyłączeniem specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- prowadzenie i zapewnienie miejsc w mieszkaniach chronionych,
- dożywianie dzieci,
- sprawienie pogrzebu, w tym osobom bezdomnym,
- kierowanie do domu pomocy społecznej i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańca gminy w tym domu,
- pomoc osobom mającym trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- sporządzanie sprawozdawczości oraz przekazywanie jej właściwemu wojewodzie, również w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu informatycznego,
- utworzenie i utrzymywanie ośrodka pomocy społecznej, w tym zapewnienie środków na wynagrodzenia pracowników,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków stałych,
- opłacanie składek na ubezpieczenie zdrowotne określonych w przepisach o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych.

Zadanie własne gminy:

- przyznawanie i wypłacanie zasiłków specjalnych celowych,
- przyznawanie i wypłacanie pomocy na ekonomiczne usamodzielnienie w formie zasiłków, pożyczek oraz pomocy w naturze,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

- prowadzenie i zapewnienie miejsc w domach pomocy społecznej i ośrodkach wsparcia o zasięgu gminnym oraz kierowanie do nich osób wymagających opieki,
- podejmowanie innych zadań z zakresu pomocy społecznej wynikających z rozeznaczonych potrzeb gminy, w tym tworzenie i realizacja programów osłonowych,
- współpraca z powiatowym urzędem pracy w zakresie upowszechniania ofert pracy oraz informacji o wolnych miejscach pracy, upowszechniania informacji o usługach poradnictwa zawodowego i o szkoleniach.

Zadania zlecone z zakresu administracji rządowej realizowane przez gminę:

- organizowanie i świadczenie specjalistycznych usług opiekuńczych w miejscu zamieszkania dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych na pokrycie wydatków związanych z klęską żywiołową lub ekologiczną,
- prowadzenie i rozwój infrastruktury środowiskowych domów samopomocy dla osób z zaburzeniami psychicznymi,
- realizacja zadań wynikających z rządowych programów pomocy społecznej, mających na celu ochronę poziomu życia osób, rodzin i grup społecznych oraz rozwój specjalistycznego wsparcia,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku oraz niezbędnego ubrania cudzoziemcom, o których mowa w art. 54 ust. 1 pkt 15 oraz art. 53a ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o cudzoziemcach,
- przyznawanie i wypłacanie zasiłków celowych, a także udzielanie schronienia, posiłku i niezbędnego ubrania cudzoziemcom, którzy uzyskali zgodę na pobyt tolerowany na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,
- wypłacanie wynagrodzenia za sprawowanie opieki.

Zadania zakresu pomocy społecznej w Gminie Pabianice realizowane są przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pabianicach. Został on utworzony na podstawie uchwały nr 7/94 Zarządu Gminy Pabianice z dnia 29 grudnia 1994 roku w sprawie utworzenia Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pabianicach. Jego funkcjonowanie określa uchwała nr XXXVII/314/2013 Rady Gminy Pabianice z dnia 24 czerwca 2013 r. w sprawie uchwalenia Statutu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pabianicach. Do statutu tego uchwałą nr XXXI/287/2016 Rady Gminy Pabianice z dnia 28 listopada 2016 r. zmieniającą Uchwałą nr XXXVII/314/2013 z dnia 24 czerwca 2013 r. oraz uchwałą nr XXXVI/318/2017

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Rady Gminy Pabianice z dnia 27 lutego 2017 r. zmieniającą uchwałę nr XXXVII/314/2013 z dnia 24 czerwca 2013 r. wprowadzone zostały zmiany, które od czasu wejścia w życie stanowią aktualną wersję statutu.

Misją Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Pabianicach jest udzielanie różnorodnych form wsparcia osobom i rodzinom dotkniętym trudną sytuacją materialną, życiową przy wykorzystaniu i rozwoju zasobów własnych i klienta oraz współpracy władz samorządowych i środowiska lokalnego.

Do celów ośrodka zawartych w jego statucie zaliczają się:

- umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężanie trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując uprawnienia, zasoby i możliwości oraz zaspokojenie niezbędnych potrzeb życiowych osób i rodzin pozwalających na bytowanie im w warunkach odpowiadających godności człowieka, a także doprowadzenie ich do życiowego usamodzielnienia i integracji ze środowiskiem,
- wykonywanie zadań z zakresu pomocy społecznej, będących zadaniami własnymi gminy jak również zadaniami zleconymi gminie do realizacji,
- ustalanie uprawnień do otrzymywania świadczeń rodzinnych oraz przyznawanie, wypłacanie, wstrzymywanie lub zawieszanie wypłaty tych świadczeń,
- dostarczanie środków utrzymania osobom, które nie są w stanie samodzielnie zaspokoić swoich potrzeb, a w szczególności dzieciom, które nie otrzymują należnego im wsparcia od osób należących do kręgu zobowiązanych wobec nich do alimentacji oraz prowadzenie działań zmierzających do zwiększenia odpowiedzialności osób zobowiązanych do alimentacji,
- planowanie działań wspierających rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- ustalanie prawa do świadczeń opieki zdrowotnej świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni spełniających kryterium dochodowe określone w ustawie o pomocy społecznej,
- aktywowanie zawodowe poprzez organizację prac społecznie-użytecznych.

V. ANALIZA PRZEPROWADZONEGO BADANIA

Celem określenia najbardziej trafnych kierunków działań zawartych w niniejszym dokumencie przeprowadzone zostało badanie ankietowe, którego celem było zdiagnozowanie opinii społeczności lokalnej na temat problemów społecznych mających miejsce w Gminie Pabianice. Analiza odpowiedzi uzyskanych z formularzy ankiet pozwoliła uzyskać wiedzę na temat obecnej jakości życia na terenie Gminy Pabianice, a także największych problemów społecznych dotyczących jej mieszkańców.

Przygotowany został zatem kwestionariusz ankiety, dzięki któremu możliwe zostało określenie:

- mocnych i słabych stron Gminy Pabianice,
- szans i zagrożeń związanych z rozwojem Gminy Pabianice,
- kierunków rozwoju polityki społecznej w Gminie Pabianice.

Część z formularzy została wypełniona w sposób niekompletny lub niezgodny z wytycznymi, które zostały określone dla poszczególnych punktów. W przypadku, gdy w danym pytaniu liczba wskazanych odpowiedzi przekraczała dopuszczalną, która określona została w wytycznych, wówczas nie brano pod uwagę żadnej odpowiedzi w ramach tego pytania.

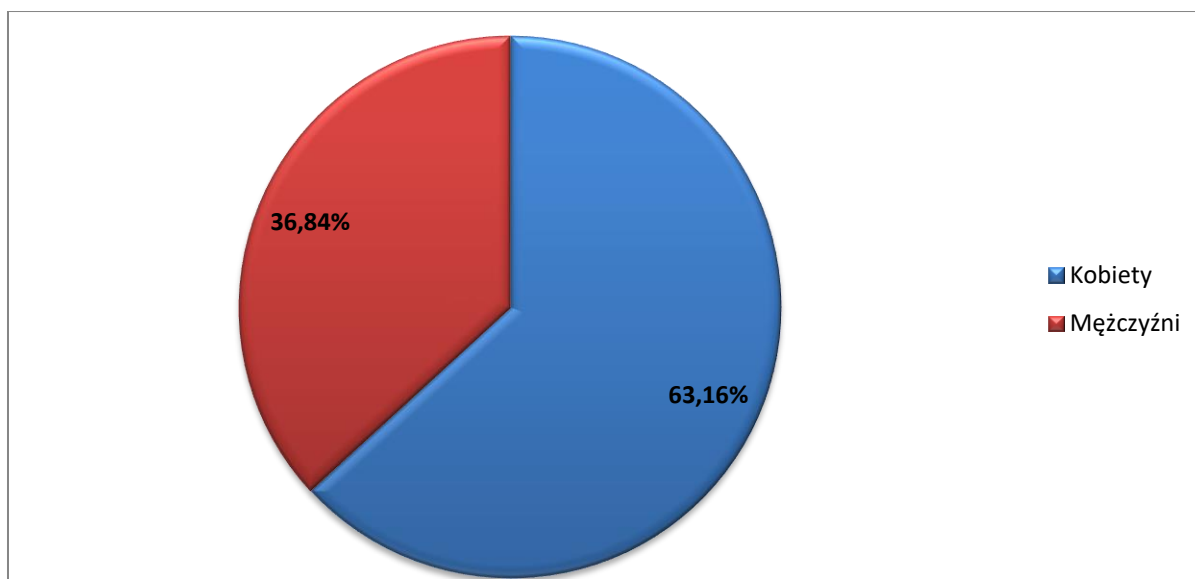
W przypadku niektórych danych suma wartości procentowych może być niższa lub wyższa aniżeli 100%. Wynika to z zaokrągleń dokonywanych przez wykorzystywany w analizie danych arkusz kalkulacyjny.

Struktura badanej próby

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

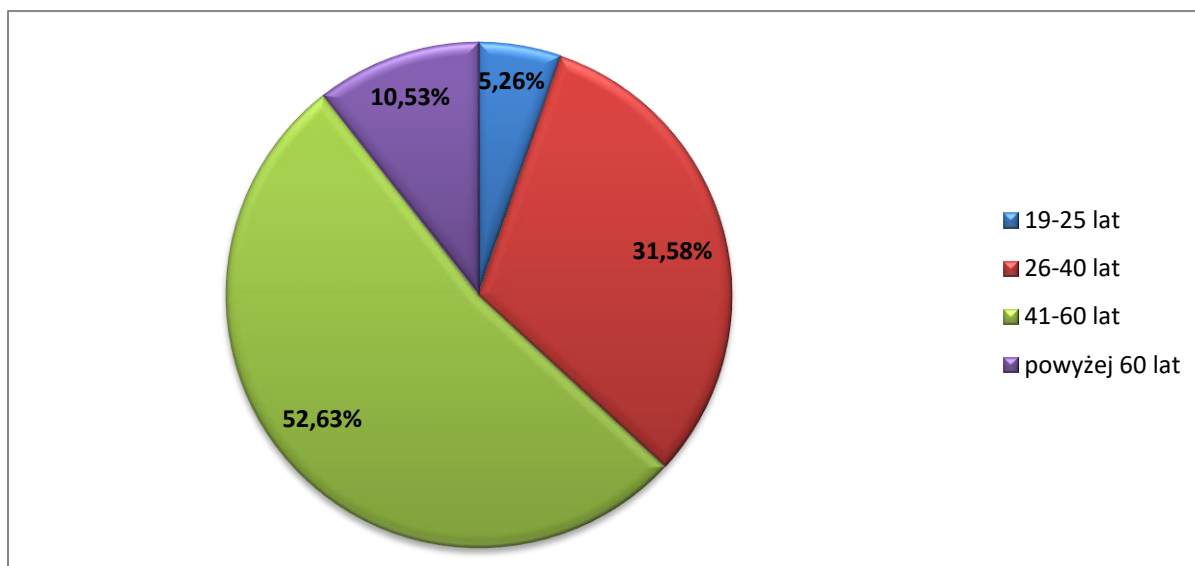
Wykres 18. Struktura badanej próby ze względu na płeć

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Dane zawarte na powyższym wykresie pokazują, iż kobiety stanowiły 63,16% wszystkich osób biorących udział w ankiecie. Można więc zauważyć korelację pomiędzy strukturą ludności Gminy Pabianice i badaną grupą jej mieszkańców. Zarówno bowiem w jednym, jak i drugim przypadku to kobiety dominują w strukturze.

Wykres 19. Struktura badanej próby ze względu na wiek

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

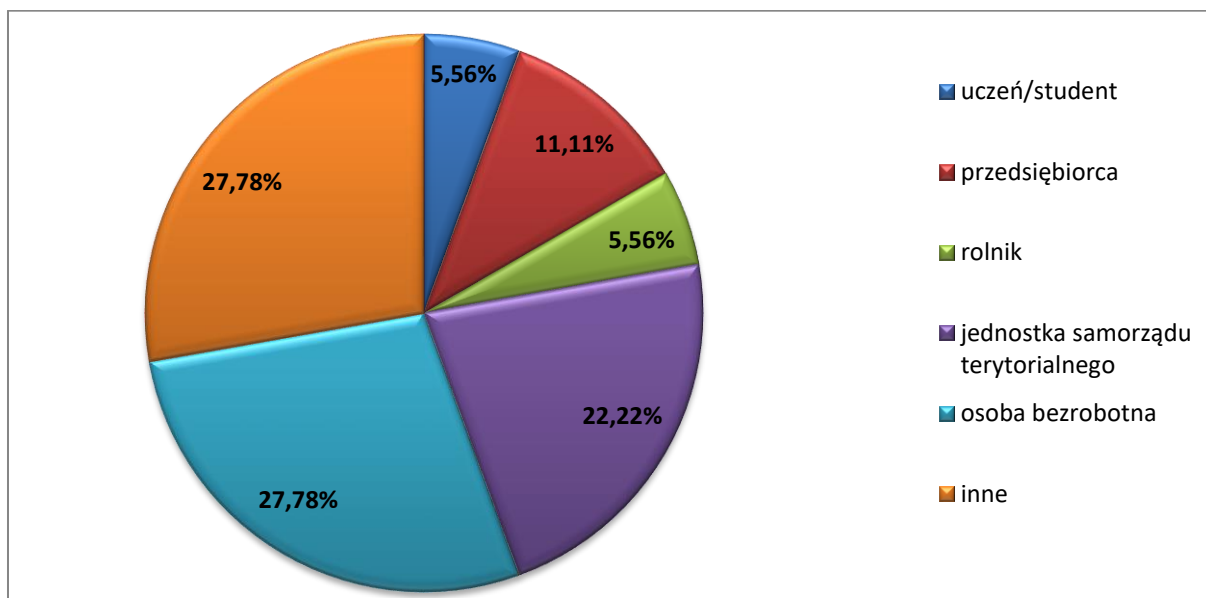
We wszystkich z uzyskanych ankiet wskazany został także wiek respondenta. Najwięcej spośród nich znajdowało się w przedziale wiekowym od lat 41 do 60. Drugą najbardziej reprezentowaną grupę stanowiły z kolei osoby znajdujące się w wieku od 26 do 40 lat.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Trzecią grupą reprezentowaną najczęściej były osoby mające więcej niż 60 lat. Warto nadmienić, iż w przedmiotowym badaniu nie wzięła udziału żadna osoba mająca 18 lat lub mniej.

Wykres 20. Struktura badanej próby ze względu na zatrudnienie

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

W strukturze respondentów największy udział osób stanowiły te, które wskazały w pytaniu dotyczącym zatrudnienia odpowiedzi: inne oraz osoba bezrobotna. Zarówno na jedną, jak i drugą odpowiedź wskazało po 27,78% osób biorących udział w badaniu ankietowym. Jeden ankietowany nie zdecydował się na wskazanie swojego zatrudnienia. W adnotacji do odpowiedzi inne 4 osoby wskazały, iż są zatrudnione u prywatnego przedsiębiorcy, a 1 stwierdziła, iż jest osobą bezrobotną. Żadna z osób biorących udział w badaniu ankietowym nie zadeklarowała, iż jest pracownikiem organizacji pozarządowej.

Jeżeli chodzi o miejsce zamieszkania ankietowanych to zdecydowanie najczęściej ze wskazań padało na Górkę Pabianicką, w ten sposób odpowiedziało bowiem 50% ankietowanych, którzy zdecydowali się na udzielenie jakiegokolwiek odpowiedzi.

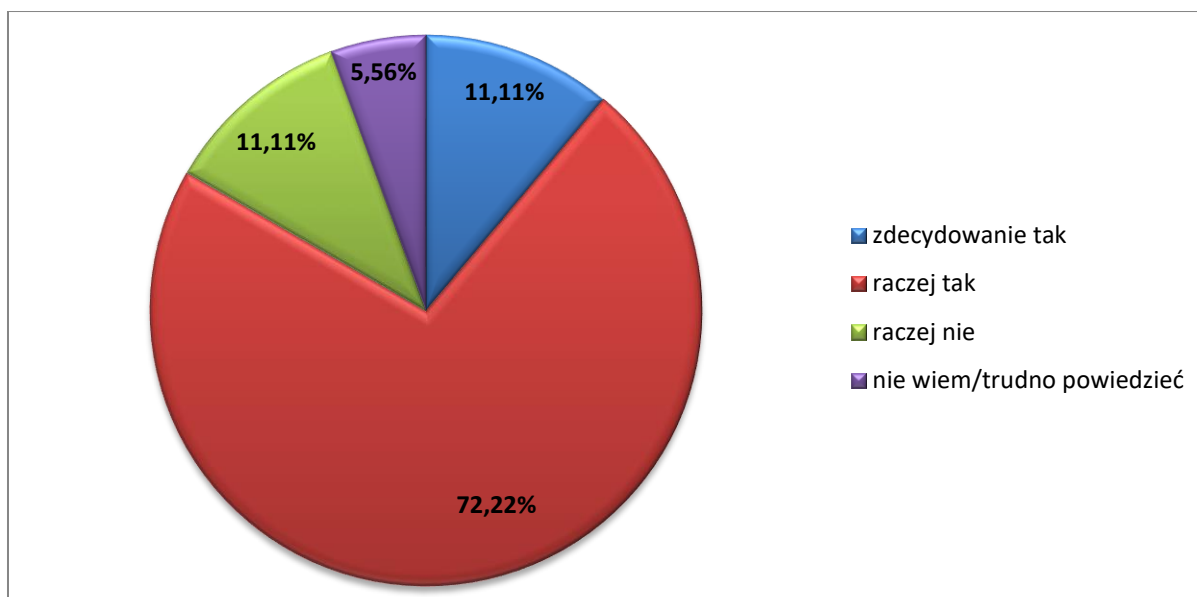
Jakość życia, sytuacja bieżąca, problemy społeczne oraz kluczowe działania w Gminie Pabianice

Respondenci zostali poproszeni o udzielenie odpowiedzi na pytania dotyczące jakości życia, a także sytuacji bieżącej w gminie oraz na temat problemów społecznych.

Czy jest Pan(i) zadowolony(a) z warunków życia w Gminie Pabianice?

Wykres 21. Ocena zadowolenia z warunków życia w Gminie Pabianice

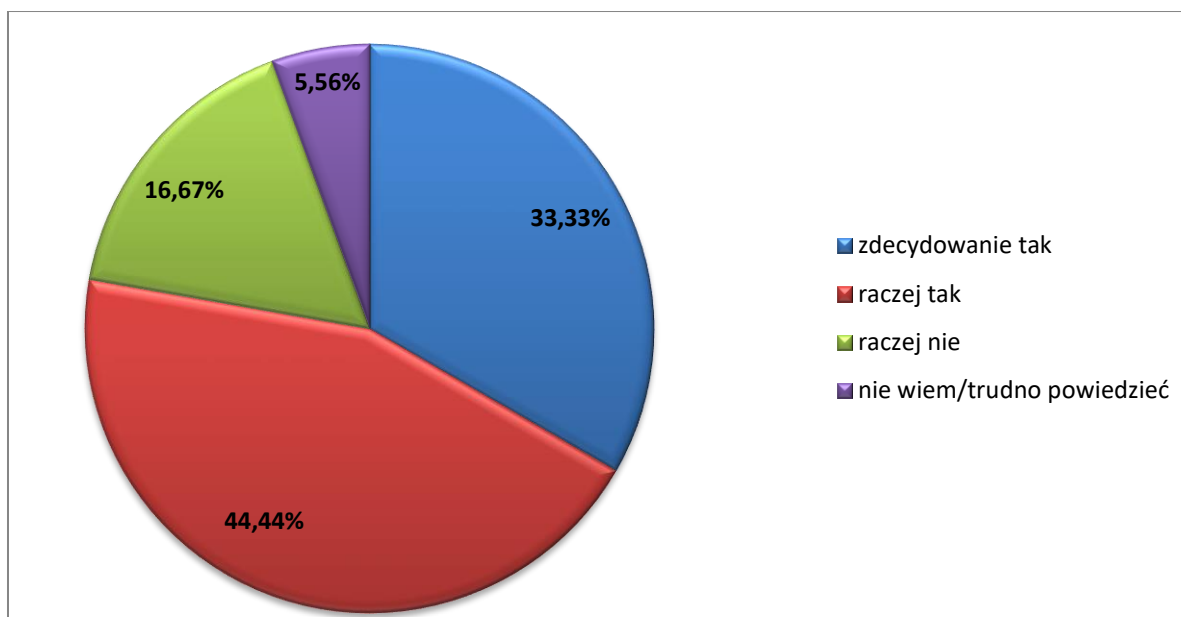
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

W niniejszym pytaniu jedna z osób nie zdecydowała się na udzielenie jakiegokolwiek odpowiedzi. Jak pokazuje powyższy wykres, we wskazanych dominowała odpowiedź „raczej tak”. Zdecydowało się na nią bowiem 73,22% ankietowanych. Na odpowiedź „zdecydowanie nie” nie zdecydował się żaden z ankietowanych. Tym samym należy stwierdzić, że mieszkańcy Gminy Pabianice są na ogół zadowoleni z warunków życia w gminie. Zwłaszcza, że sumując odpowiedzi „raczej tak” i „zdecydowanie tak” pozytywną opinię wyraziło ogółem 83,33% osób biorących udział w badaniu ankietowym.

Czy Gmina Pabianice jest dobrym miejscem do życia?

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Wykres 22. Ocena Gminy Pabianice jako miejsca dobrego do życia

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

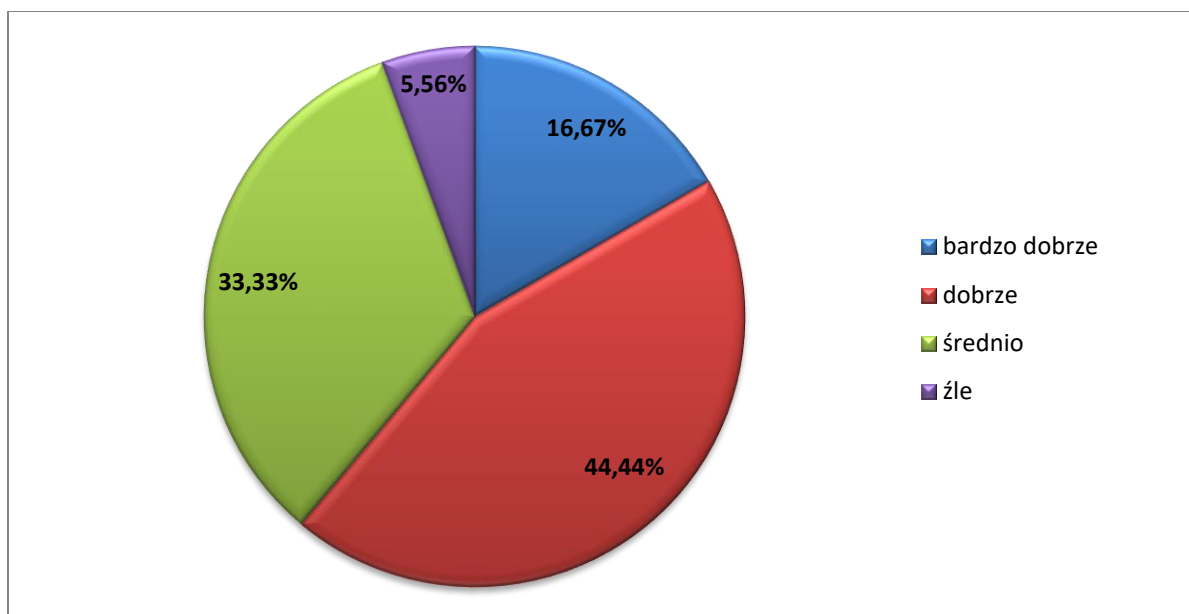
W formularzu ankietowym respondenci zostali także poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat tego czy Gmina Pabianice jest dobrym miejscem do życia. Zdecydowanie przeważały odpowiedzi pozytywnie, a więc „raczej tak” oraz „zdecydowanie tak”, na które zdecydowało się kolejno 44,44% oraz 33,33% respondentów. Łącznie więc pozytywne odpowiedzi stanowiły 77,78% wszystkich uzyskanych. Podobnie jak w przypadku poprzedniego pytania, tutaj także jedna osoba nie zdecydowała się na udzielenie jakiegokolwiek odpowiedzi.

Tym samym należy stwierdzić, iż mieszkańcy Gminy Pabianice są w zdecydowanej większości zadowoleni z warunków życia na terenie gminy, a sam obszar gminy uważają za odpowiednie miejsce do życia.

Ocena społecznych aspektów życia w Gminie Pabianice

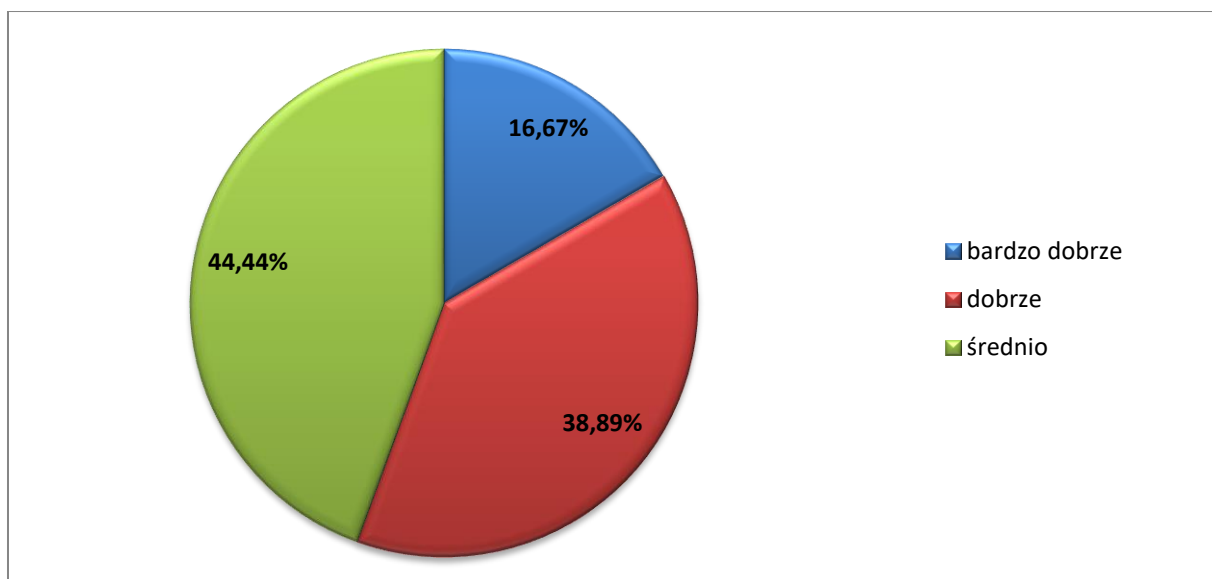
Wykres 23. Ocena jakości i dostępności do usług ochrony zdrowia w Gminie Pabianice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

W badaniu ankietowym mieszkańcy zostali poproszeni o ocenę jakości i dostępności do usług ochrony zdrowia na terenie Gminy Pabianice. Jedna z osób nie zdecydowała się na wskazanie jakiegokolwiek odpowiedzi. W tych, które zostały udzielone dominowały oceny dobre oraz średnie, ze większym udziałem wskazań na te pierwsze, gdyż w ten sposób usługi z zakresu ochrony zdrowia w gminie oceniło 44,44% ankietowanych. Warto nadmienić, iż ani jedna osoba biorąca udział w badaniu nie wskazała w formularzu odpowiedzi bardzo źle. Biorąc pod uwagę sumę odpowiedzi „dobrze” i „bardzo dobrze” należy stwierdzić, iż służbę zdrowia w gminie pozytywnie oceniło łącznie 61,11% ankietowanych.

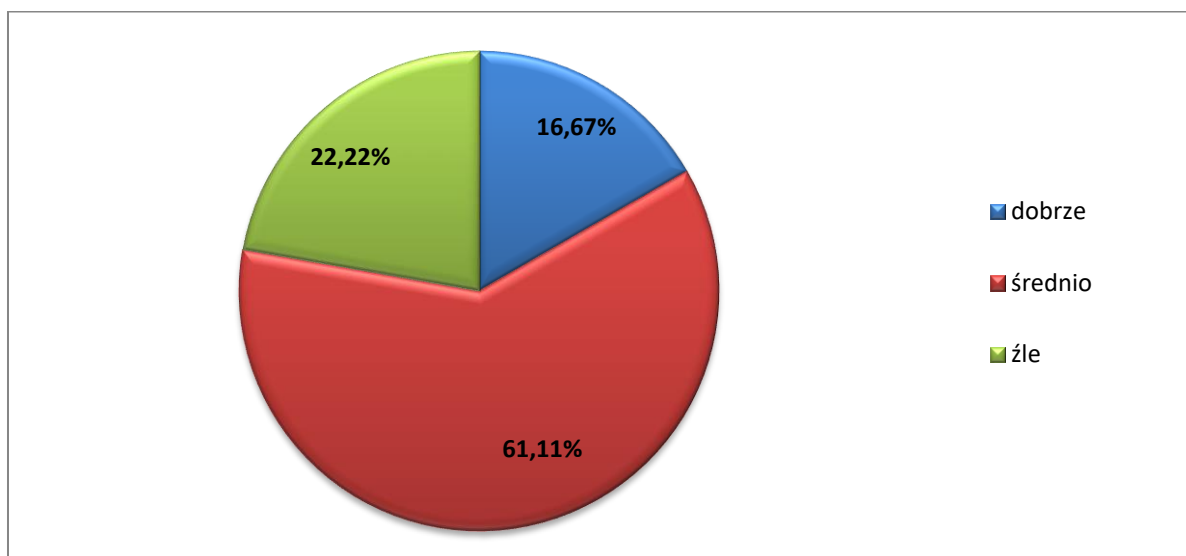
Wykres 24. Ocena bezpieczeństwa mieszkańców w Gminie Pabianice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Respondenci zostali także poproszeni o opinię na temat bezpieczeństwa mieszkańców Gminy Pabianice. W tym przypadku także jedna z osób nie zdecydowała się na wskazanie jakiegokolwiek odpowiedzi. Wśród tych, które zostały udzielone dominowała ocena średnia, na którą zdecydowało się 44,44% respondentów. Warto nadmienić, iż żaden z nich nie ocenił tego aspektu na poziomie złym lub bardzo złym. Jak można zauważyć na wykresie, drugą dominującą odpowiedzią była ocena dobra.

Wykres 25. Ocena oferty spędzania wolnego czasu w Gminie Pabianice

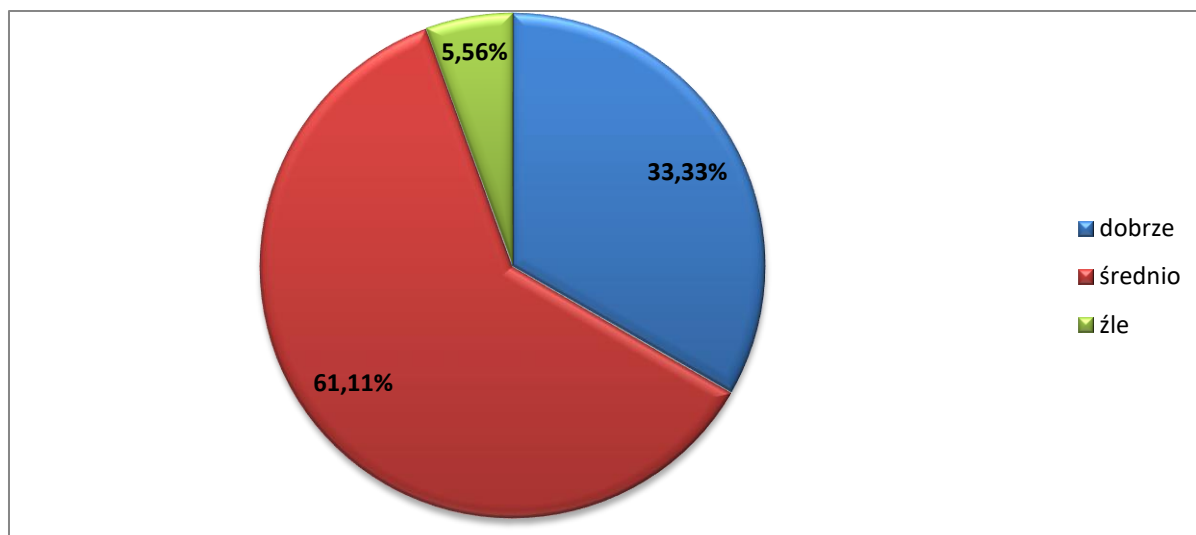

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Biorący udział w badaniu otrzymali także pytanie na temat oferty spędzania wolnego czasu w Gminie Pabianice. Dane na powyższym wykresie wskazują, iż zdecydowana większość z respondentów oceniła ten aspekt średnio. Jedna osoba ponownie nie zdecydowała się na wskazanie jakiegokolwiek odpowiedzi, zaś żadna spośród tych, które wyraziły swoją opinię nie wskazała oceny bardzo dobrej ani też bardzo złej. Niepokojącym może być fakt, iż drugim najczęściej wskazywanym rodzajem odpowiedzi była ocena zła. Oznacza to, iż mieszkańcy gminy nie do końca są zadowoleni z możliwości spędzania wolnego czasu na jej terenie. Jest to jednakże częsty problem, który dotyczy gmin o charakterze wiejskim, gdzie rozrywek dla mieszkańców jest zdecydowanie mniej aniżeli jest to w ośrodkach miejskich.

Wykres 26. Ocena jakości środowiska naturalnego na terenie Gminy Pabianice

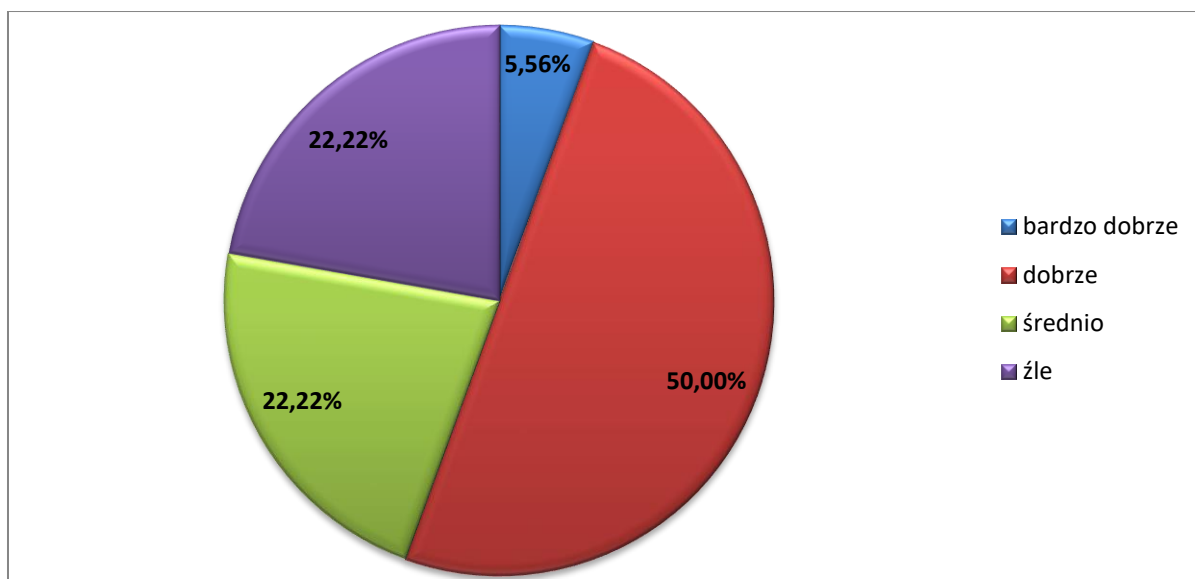
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

W badaniu poproszono respondentów także o ocenę stanu i jakości środowiska naturalnego na terenie Gminy Pabianice. Ponownie jedna z osób nie udzieliła jakiegokolwiek odpowiedzi. Wśród tych, które zostały udzielone ani razu nie pojawiły się oceny „bardzo dobrze” oraz „bardzo źle”. Dominowały z udziałem 61,11% opinie średnie, a drugie co do częstotliwości występowanie były dobre. Jedynie niewiele, gdyż 5,56% stwierdziło, iż stan środowiska naturalnego na terenie gminy jest zły. Są to więc stosunkowo pozytywne informacje, gdyż zdaniem próby nie ma większych obaw co do stanu środowiska naturalnego na terenie Gminy Pabianice.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

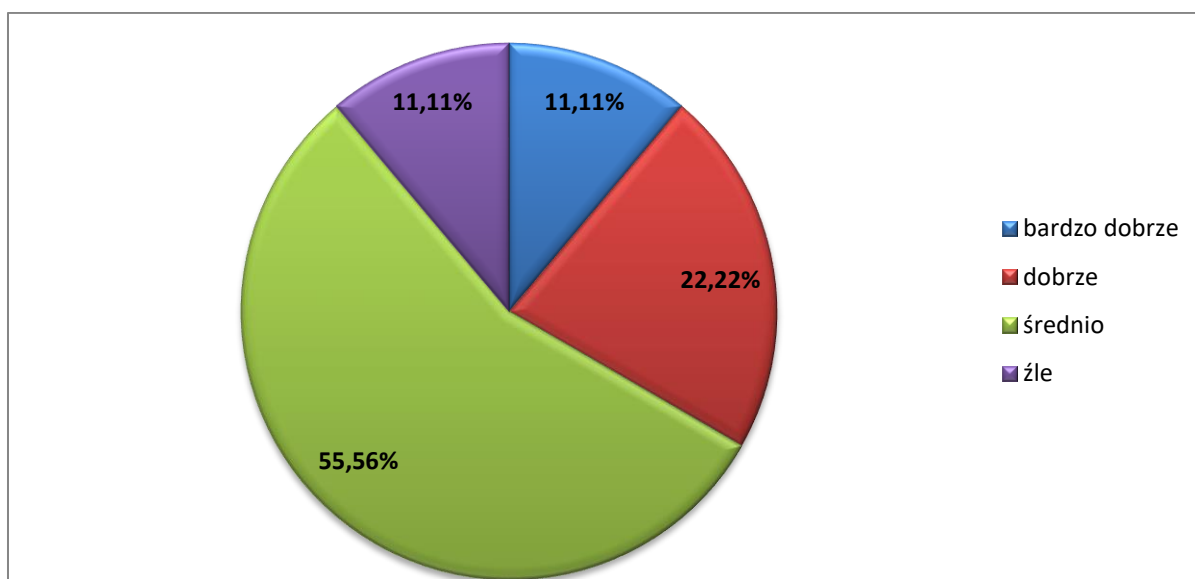
Wykres 27. Ocena transportu zbiorowego w Gminie Pabianice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

W formularzu ankietowym poproszono respondentów także o wyrażenie swojej opinii na temat jakości oraz dostępności transportu zbiorowego na terenie Gminy Pabianice. W jednym z uzyskanych formularzy nie została wskazana żadna odpowiedź. Powyższy wykres wskazuje, iż równo połowa ankietowanych oceniła ten aspekt w stopniu dobrym. Drugim najczęściej wskazywanym typem odpowiedzi było oceny średnie oraz złe, które stanowiły po 22,22% wszystkich odpowiedzi. Biorąc pod uwagę, iż łącznie ponad połowę odpowiedzi stanowiły pozytywne należy stwierdzić, iż Gmina Pabianice charakteryzuje się stosunkowo wysoką jakością oraz dostępnością do transportu zbiorowego.

Wykres 28. Ocena dostępu do terenów rekreacyjnych/zielonych na terenie Gminy Pabianice

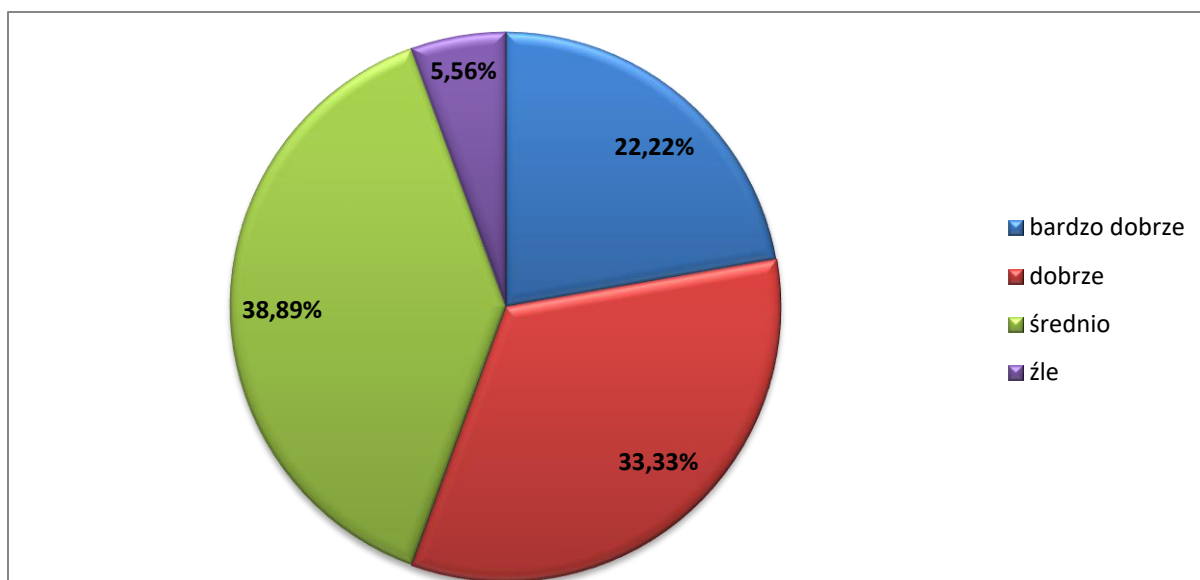

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

W pytaniu dotyczącym oceny dostępności do terenów rekreacyjnych/zielonych dominowały oceny średnie, które stanowiły 55,56% uzyskanych odpowiedzi. W jednym z formularzy nie ustosunkowano się do tego aspektu, zaś ocena bardzo zła nie została wskazana w żadnej z wypełnionych ankiet. Dobra ocena dostępu została wskazana w 22,22% formularzy, zaś oceny złe i bardzo dobre stanowiły po 11,11% wszystkich uzyskanych opinii. Należy więc stwierdzić, że sumaryczny poziom ocen pozytywnych na poziomie 33,33% świadczy stosunkowo dobrze o jakości i dostępności terenów rekreacyjnych i zielonych znajdujących się na obszarze Gminy Pabianice.

Wykres 29. Ocena jakości usług oświatowych na terenie Gminy Pabianice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Ostatnim z ocenianych aspektów w tym bloku tematycznym formularza ankieta była jakość usług oświatowych na terenie Gminy Pabianice. Najwięcej z respondentów wskazało w tym zagadnieniu odpowiedź średnią, gdyż było 38,89% ogółu tych, które zdecydowały się na udzielenie jakiegokolwiek odpowiedzi. Stosunkowo dużo pojawiło się także ocen dobrych oraz bardzo dobrych, które stanowiło kolejno 33,33% oraz 22,22% wszystkich z uzyskanych odpowiedzi. Żaden z respondentów nie ocenił jakości usług oświatowych na poziomie bardzo złym. Należy więc stwierdzić, iż mieszkańcy pozytywnie oceniają jakość szkolnictwa, która ma miejsce na terenie Gminy Pabianice.

Oceniając powyższe aspekty społeczne Gminy Pabianice mieszkańcy najczęściej wyrażali na ich temat opinie dobre bądź też średnie. W żadnym z ocenianych zagadnień nie

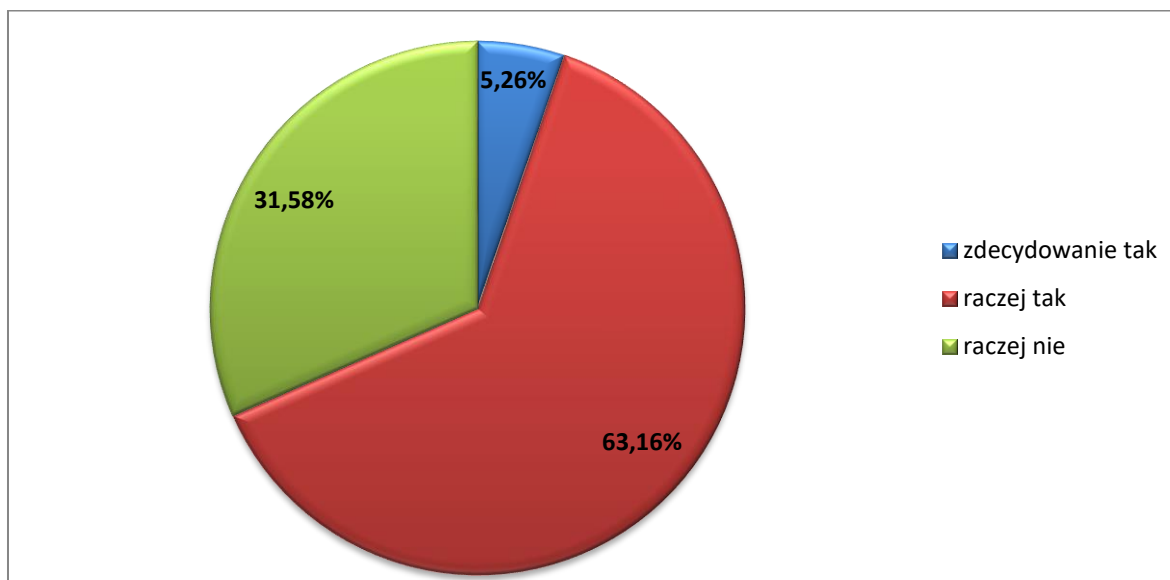

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

dominowały oceny złe, zaś ocena bardzo zła nie została wskazana nawet jeden raz, co jest bardzo pozytywną informacją z punktu widzenia analizy społecznej Gminy Pabianice.

Czy czuje się Pan(i) dobrze poinformowany(a) o działaniach podejmowanych przez władze gminy?

Wykres 30. Ocena stopnia poinformowania mieszkańców o działaniach podejmowanych przez władze Gminy Pabianice

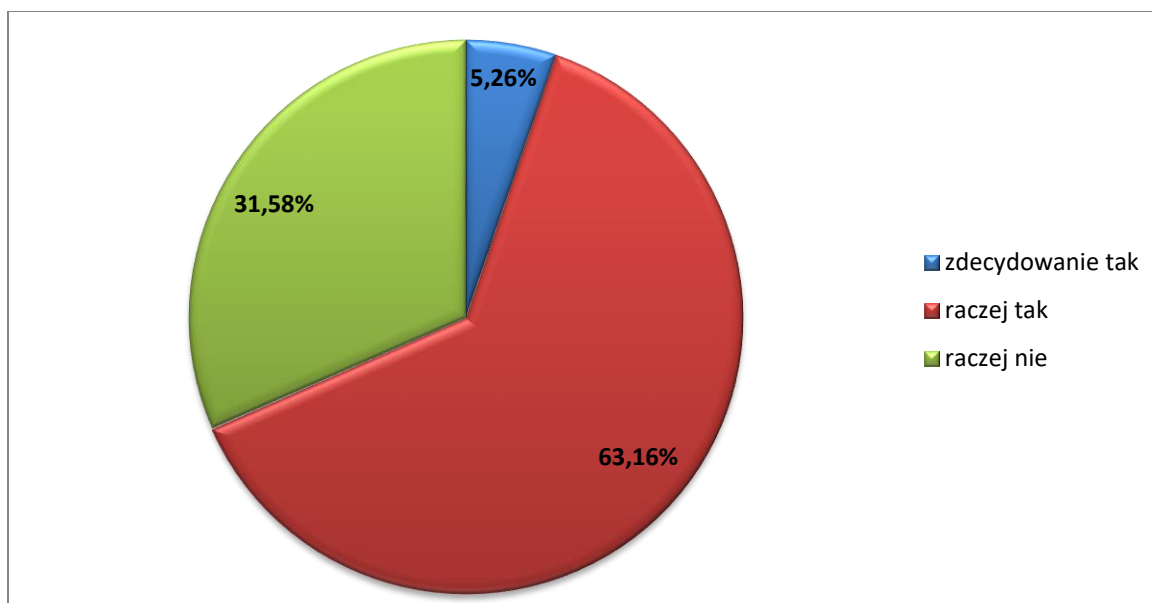
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

W formularzu ankiety respondenci zostali poproszeni również o ocenę poziomu poinformowania o działaniach, które są podejmowane przez władze gminy. Nie zebrano żadnego kwestionariusza, w którym nie zostałyby wskazane żadne odpowiedzi. Należy stwierdzić, iż ten aspekt ankietowani ocenili bardzo dobrze. Nie znalazła się bowiem ani jedna odpowiedź „zdecydowanie nie”. Zaś w uzyskanych ocenach dominowało zaznaczenie „raczej tak”, które wskazało 63,16% respondentów. Jednakże pomimo ogólnej oceny pozytywnej należy stwierdzić, iż 31,58% ankietowanych wskazało, iż raczej nie czują się dobrze poinformowani o działaniach, które podejmują władze Gminy Pabianice.

Czy interesuje się Pan(i) sytuacją bieżącą w Gminie Pabianice?

Wykres 31. Ocena poziomu zainteresowania mieszkańców sytuacją bieżącą w Gminie Pabianice

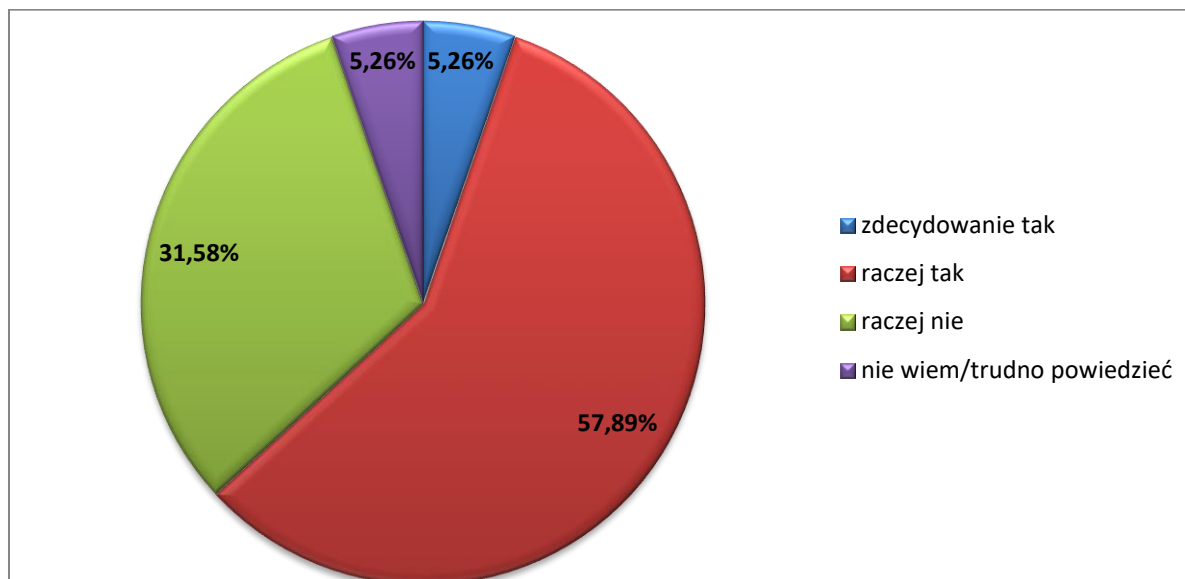
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Biorący udział w badaniu ankietowym zostali w kwestionariuszu poproszeni również o ocenę ich poziomu zainteresowania bieżącą sytuacją, która ma miejsce w Gminie Pabianice. Stosunek uzyskanych odpowiedzi był dokładnie taki sam jak w poprzednim pytaniu, a więc dominowało wskazanie „raczej tak”. Ponownie żaden z ankietowanych nie zdecydował się na ocenę „zdecydowanie nie” oraz „nie wiem/trudno powiedzieć”. Łącznie oceny pozytywne stanowiły 68,24% wszystkich odpowiedzi wskazanych w zebranych kwestionariuszach. Należy więc stwierdzić, że mieszkańcy są zainteresowani tym co się dzieje na bieżąco w gminie.

Czy Pana(i) zdaniem mieszkańcy Gminy Pabianice mają duży wpływ na decyzje
podejmowane przez władze gminy?

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Wykres 32. Ocena zdania mieszkańców Gminy Pabianice na tematach ich wpływu na decyzje podejmowane przez władze gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Mieszkańcy biorący udział w badaniu ankietowym zostali poproszeni również o wyrażenie swojej opinii na temat ich wpływu na decyzje, które są podejmowane przez władze gminy. W zebranych formularzach dominowały odpowiedzi, w których wskazane było, że raczej mają oni wpływ na podejmowane przez rządzących gminą decyzje. W ten sposób swoją opinię wyraziło 57,89% respondentów. Drugą najczęściej wskazywaną odpowiedzią była „raczej nie”, którą ogółem w formularzu zaznaczyło 31,58% ankietowanych. Nie uzyskano ani jednego kwestionariusza, w którym oceniający stwierdziłby, iż zdecydowanie nie ma on wpływu na decyzje podejmowane przez lokalne władze. Zaś po 5,26% ankietowanych wskazało, iż zdecydowanie mają wpływ, a także stwierdziło, że nie ma swojego zdania na ten temat.

Należy więc stwierdzić, iż mieszkańcy w większości przypadków twierdzą, że ich głos jest ważny w działaniach, które realizowane są przez władze gminy. Oznacza to, iż ich zdaniem wpływają oni na rozwój tego obszaru.

Które z poniższych dziedzin powinny być Pana(i) zdaniem priorytetowo wspierane przez władze gminy w najbliższych latach?

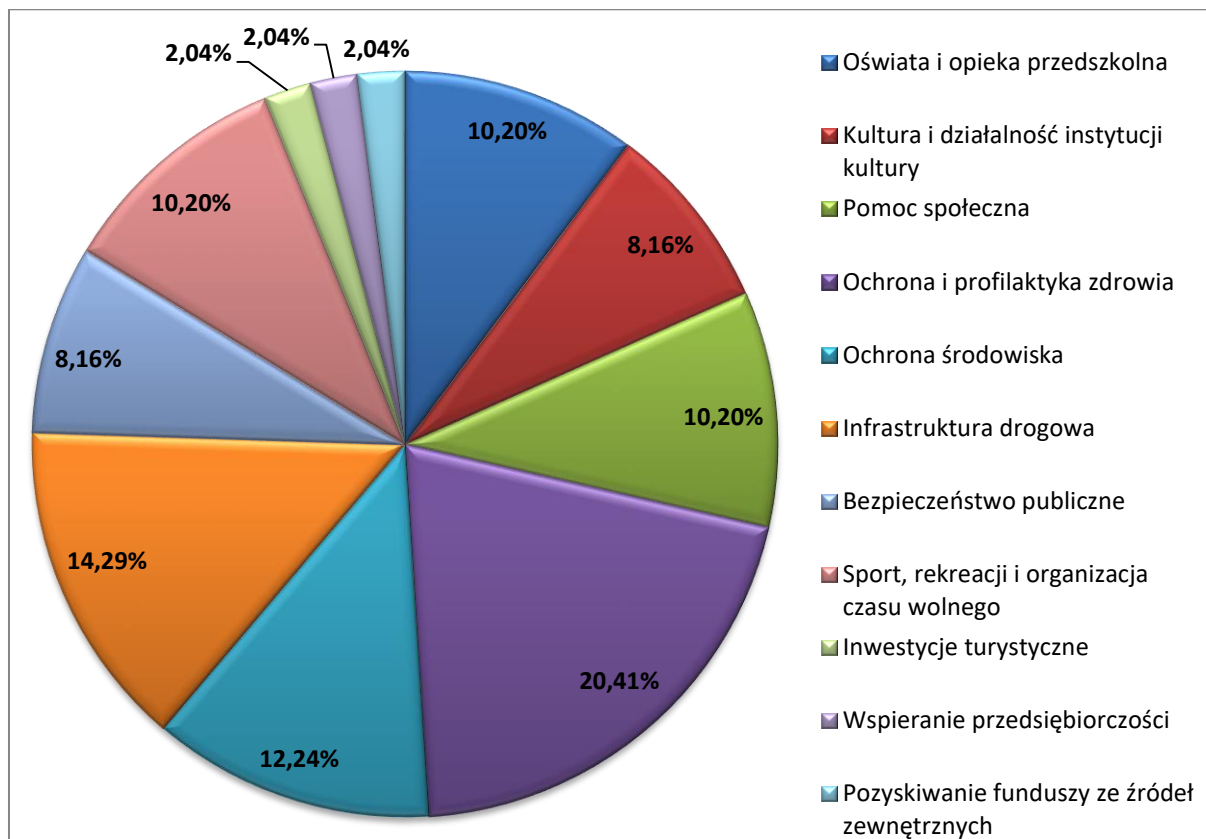
Respondenci biorący udział w badaniu ankietowym zostali poproszeni o wyrażenie swojej opinii na temat kluczowych, z ich punktu widzenia, dziedzin i aspektów społecznych, które powinny być wspierane przez władze Gminy Pabianice w najbliższych latach. Spośród 12 możliwych odpowiedzi wskazane przez każdego respondenta miały zostać 3, które jego

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

zdaniem są najważniejsze. W dwóch z uzyskanych formularzy zostało wskazanych zbyt dużo odpowiedzi, w związku z czym nie były one brane pod uwagę przy analizie ocen w ramach niniejszego pytania.

Wykres 33. Ocena dziedzin, które powinny być priorytetowo wspierane przez władze Gminy Pabianice w najbliższych latach

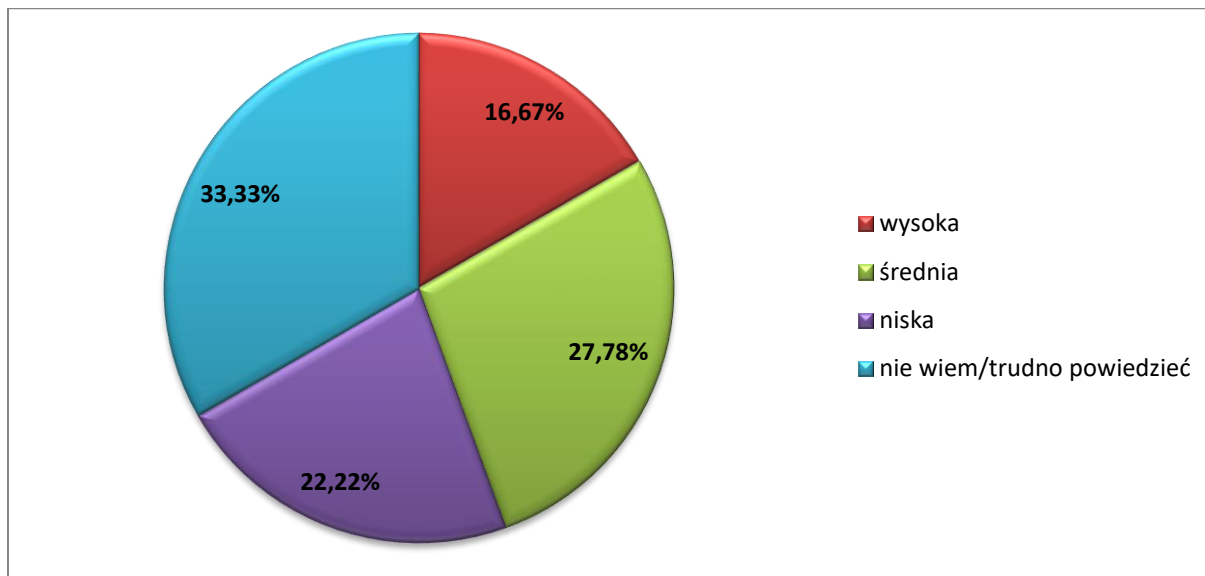
Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Uzyskane odpowiedzi w formularzu zsumowano, a następnie wyliczono ich udział w całkowitej liczbie ocen. Z wykresu można odczytać, iż najwięcej razy wskazywano na ochronę i profilaktykę zdrowia jako dziedzinę, która musi być priorytetowo wspierana przez decyzje podejmowane przez lokalne władze. Ten rodzaj wskazań stanowił bowiem 20,41% wszystkich zaznaczeń w ramach pytania. Ponadto mieszkańcy często wskazywali także na konieczność inwestycji w infrastrukturę drogową oraz w ochronę środowiska. Te dwie dziedziny wraz ze wspomnianą wcześniej ochroną zdrowia są zdaniem mieszkańców kluczowe i to na nich powinien być położony największy nacisk przy planowaniu inwestycji w gminie w ciągu najbliższych kilku lat. Warto nadmienić, iż jeden z proponowanych aspektów rozwoju nie został wskazany nawet jeden raz, była to promocja i reklama gminy. Tym samym żaden z oceniających nie uznał tego aspektu za ważny z punktu widzenia rozwoju obszaru Gminy Pabianice.

Jaka jest Pana(i) zdaniem skala występowania uzależnień na terenie gminy?

Wykres 34. Ocena skali występowania uzależnień na terenie Gminy Pabianice

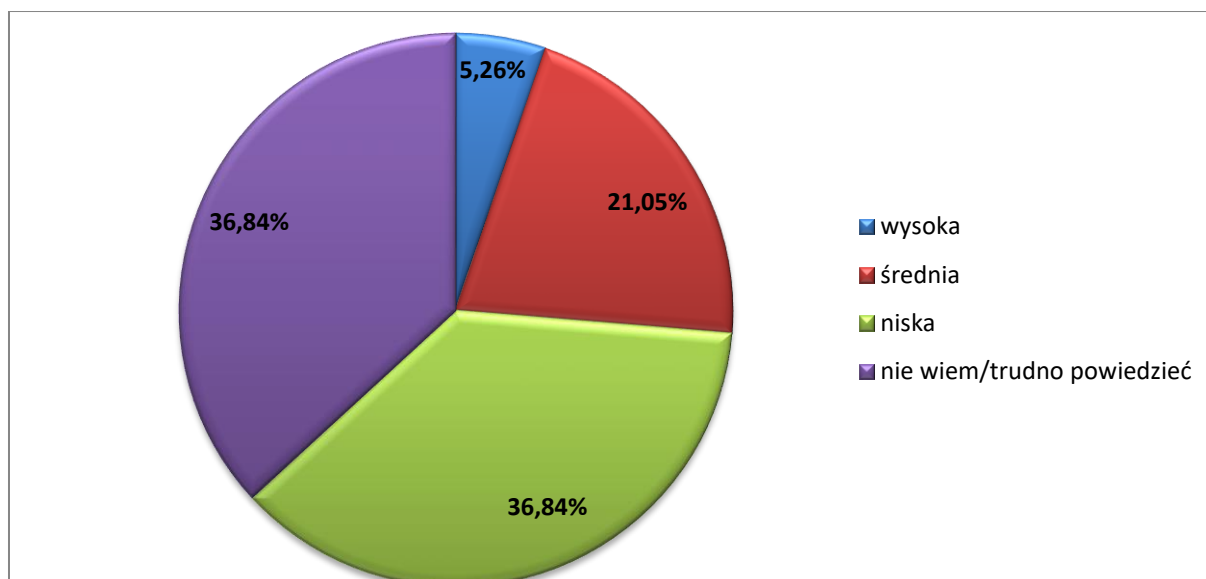

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Poproszono respondentów również o ich ocenę skali występowania uzależnień na terenie Gminy Pabianice. Różnego rodzaju uzależnienia są bowiem bardzo poważnym problemem społecznym, na który należy zwrócić szczególną uwagę przy planowaniu polityki społecznej. W jednym formularzu ankiety zostały wskazane dwie odpowiedzi, dlatego też nie jest ona brana pod uwagę w niniejszej analizie. Jeżeli chodzi o kwestionariusze wypełnione prawidłowo to najczęściej wskazań w tym pytaniu padało na odpowiedź „nie wiem/trudno powiedzieć”, gdyż wypełnione w ten sposób ankiety stanowiły 1/3 ogółu. Drugą najczęściej wybieraną opcją była ocena średnia, którą wskazało z kolei 27,78% respondentów. Żaden ankietowany nie wskazał odpowiedzi „bardzo wysoka” ani też „bardzo niska”. Stosunkowo duża liczba formularzy, w których wskazano odpowiedź neutralną, a więc „nie wiem/trudno powiedzieć” może świadczyć o tym, iż o uzależnieniu danej osoby często wiedzą wyłącznie najbliżsi, w związku z czym nie są to informacje dostępne dla wszystkich. Ponadto są one wrażliwe, w związku z czym mieszkańcy nie czują potrzeby dzielenia się swoimi problemem z innymi osobami.

Jaka jest Pana(i) zdaniem skala występowania przemocy w rodzinie w Gminie Pabianice?

Wykres 35. Ocena skali występowania przemocy w rodzinie mającej miejsce w Gminie Pabianice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

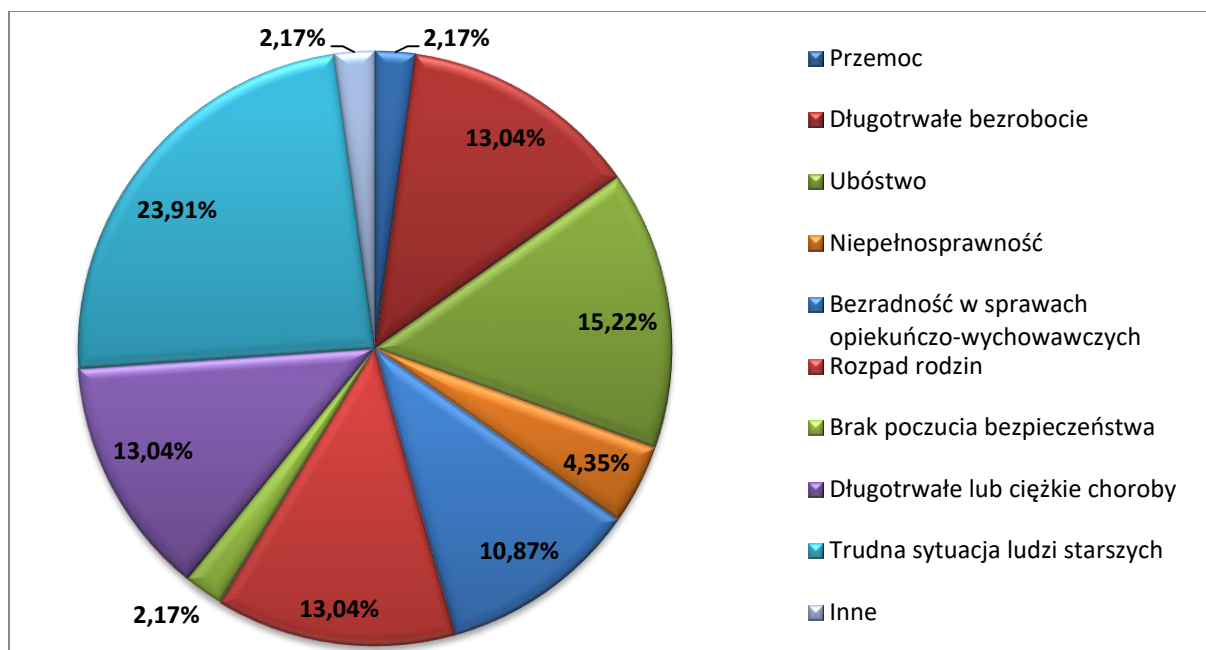
W przeprowadzonym badaniu ankietowym poproszono mieszkańców Gminy Pabianice również o ocenę skali zjawiska przemocy w rodzinie na terenie gminy. Żaden z respondentów nie zdecydował się na wskazanie odpowiedzi „bardzo wysoka” oraz „bardzo niska”. W zebranych kwestionariuszach najczęściej pojawiały się odpowiedzi „niska” oraz „nie wiem/trudno powiedzieć”. Aspekt ten został więc oceniony przez ankietowanych nieco lepiej aniżeli skala występowania uzależnień na terenie gminy. Jednakże nawet niedużej liczby wskazań, w których ankietowani ocenili skalę występowania przemocy w rodzinie wysoko nie należy bagatelizować. Przemoc w rodzinie jest bowiem bardzo poważnym problemem społecznym, który powinien być w ustaleniu polityki społecznej traktowany priorytetowo. Należy pamiętać, iż przemoc w rodzinie jest specyficznym zjawiskiem. Często bowiem jej ofiary nie decydują się na powiadomieniu o fakcie jej występowania odpowiednich organów, a nawet swoich bliskich, co może powodować zaniżenie jej wielkości w statystykach, a także w badaniach takich jak niniejsze.

Jakie są Pana(i) zdaniem największe problemy społeczne, które występują w Gminie Pabianice?

W niniejszym pytaniu ankietowani mieli wyrazić swoją opinię na temat największych problemów społecznych, które występują na terenie zamieszkiwanej przez nich gminy. Mogli oni wskazać 3 z 13 możliwych odpowiedzi. W jednym z kwestionariuszy zostało wskazanych zbyt dużo odpowiedzi, dlatego też nie zostaje on uwzględniony w niniejszej analizie.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Wykres 36. Ocena największych problemów społecznych występujących w Gminie Pabianice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Analizując formularze nie natrafiono na jakikolwiek kwestionariusz, w którym wskazana byłaby jedna z następujących odpowiedzi: bezdomność, narkomania, trudność w przystosowaniu się do życia po opuszczeniu zakładu karnego. Tym samym można stwierdzić, iż mieszkańcy nie uznają tych problemów za istotne z punktu widzenia aktualnej sytuacji społecznej Gminy Pabianice. Za najbardziej istotne problemy uznano trudną sytuację ludzi starszych, ubóstwo oraz ex aequo długotrwałe bezrobocie, rozpad rodzin, a także długotrwałe lub ciężkie choroby. Jednakże jak pokazuje powyższy wykres najczęściej zaznaczona została odpowiedź dotycząca trudnej sytuacji ludzi starszych zamieszkałych na terenie Gminy Pabianice. Analiza wszystkich z uzyskanych odpowiedzi pokazuje, że główne problemy społeczne w gminie skupiają się wokół osób starszych i chorych oraz tych, z niewystarczającymi środkami do życia. Warto nadmienić, iż zaznaczona została także jedna odpowiedź „inne”, w której wyjaśnieniu wskazano, iż do głównych problemów społecznych zaliczyć należy także alkohol.

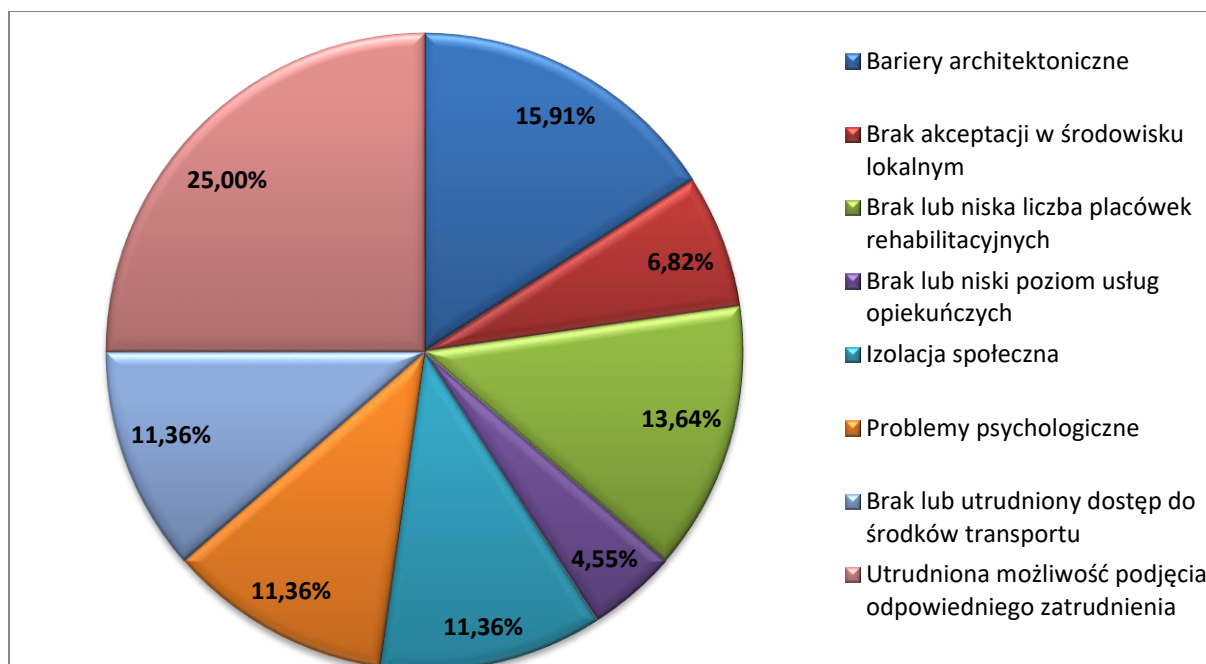
Jakich problemów Pana(i) zdaniem najczęściej doświadczają na terenie Gminy Pabianice osoby niepełnosprawne?

W niniejszym pytaniu ankietowani zostali poproszeni o wskazanie maksymalnie 3 odpowiedzi, które będą w największy sposób obrazowały główne problemy społeczne, których doświadczają osoby niepełnosprawne zamieszkujące Gminę Pabianice.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Wykres 37. Ocena problemów, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne na terenie Gminy Pabianice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

W zakresie niniejszego pytania nie zebrano kwestionariusza, który byłby wypełniony w sposób nieprawidłowy. Jednakże warto nadmienić, iż w żadnym z nich nie została także wskazana odpowiedź „inne”. Wśród uzyskanych opinii najczęściej ankietowani wskazywali, iż największym problemem, którego doświadczają osoby niepełnosprawne jest utrudniona możliwość podjęcia odpowiedniego zatrudnienia. Oznacza to, iż lokalny rynek pracy nie jest w stanie „wchłonąć” wszystkich osób niepełnosprawnych. Jest to bardzo poważny problem, gdyż brak zatrudnienia może implikować inne problemy, jak np. ubóstwo bądź objęcie zjawiskiem wykluczenia społecznego. Ponadto respondenci często wskazywali także na to, iż bariery architektoniczne są najczęściej występującym problemem dla osób niepełnosprawnych. Jest to także stosunkowo poważna kwestia, jednakże można ją rozwiązać poprzez zazwyczaj niezbyt drogie drobne inwestycje infrastrukturalne. Za trzeci największy problem respondenci uznali brak bądź też niską liczbę placówek rehabilitacyjnych, w których osoby niepełnosprawne mogłyby próbować powrócić do pełnej lub częściowej sprawności.

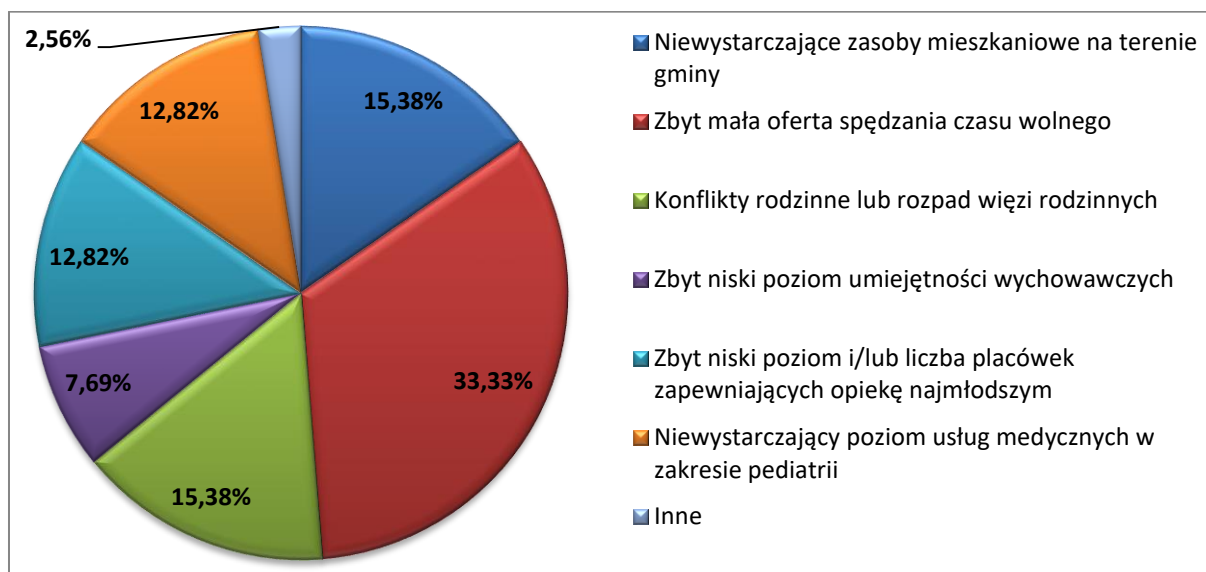
Jakich problemów najczęściej doświadczają rodziny z dziećmi na terenie Gminy Pabianice?

W ramach niniejszego pytania respondenci mieli wskazać największe i najczęściej występujące problemy, których doświadczają rodziny z dziećmi zamieszkujące Gminę Pabianice. Ankietowani mogli wybrać maksymalnie 3 spośród 7 możliwych odpowiedzi.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Wykres 38. Ocena problemów społecznych, których najczęściej doświadczają rodziny z dziećmi na terenie Gminy Pabianice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Respondenci najczęściej wskazywali na fakt, iż problemem, którego najczęściej doświadczają rodziny z dziećmi zamieszkujące w Gminie Pabianice jest zbyt mała oferta spędzania czasu wolnego, w ramach której rodziny te mogłyby oddawać się rekreacji. Powoduje to konieczność przemieszczania się do innych obszarów, w których podaż tego rodzaju oferty jest wystarczająca lub też pozostawanie w domu. Problem niestarczającej oferty spędzania wolnego czasu jest częstym zjawiskiem dotyczącym osoby zamieszkujące na obszarach wiejskich. Drugim najczęściej pojawiającym się problemem zdaniem ankietowanych są konflikty rodzinne lub też rozpad więzi rodzinnych. Warto nadmienić, iż za tym problemem często stoją inne czynniki, jak np. problemy w pracy czy też uzależnienia, które powodują wzrost agresji i przeniesienie jej na pole relacji rodzinnych. Zaradzić temu problemowi można np. poprzez udział w różnego rodzaju terapiach rodzinnych, których zadaniem jest próba odbudowy zerwanych więzi rodzinnych. Równie często respondenci wskazywali na zbyt małe zasoby mieszkaniowe znajdujące się na terenie Gminy Pabianice.

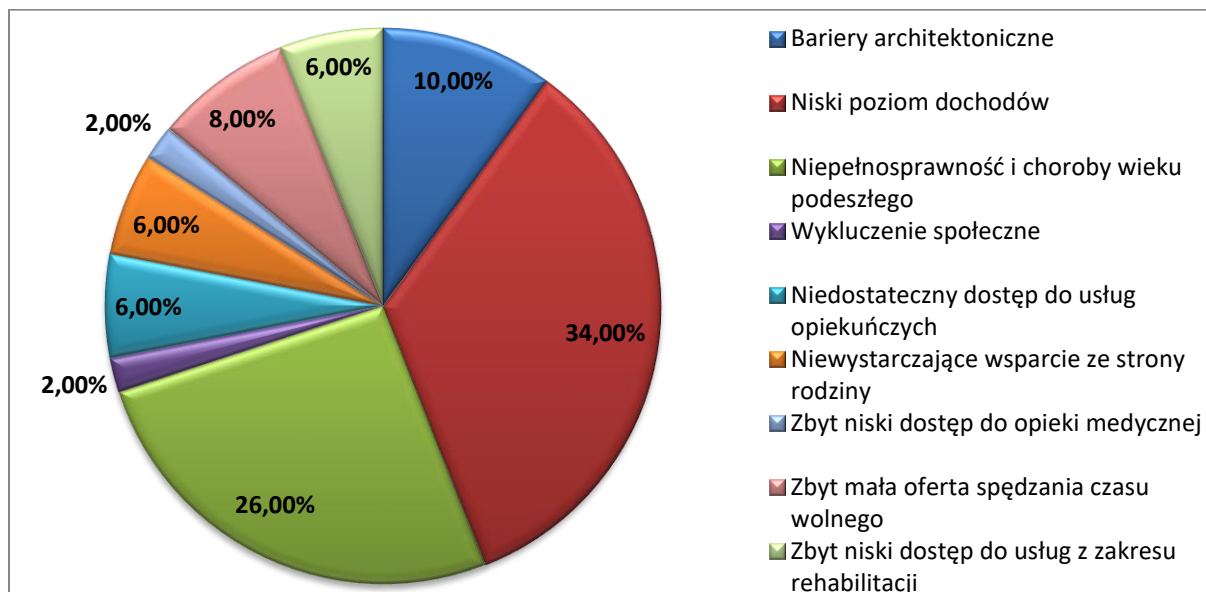
Jakich problemów społecznych najczęściej doświadczają osoby starsze na terenie Gminy Pabianice?

W ramach niniejszego pytania respondenci mieli wskazać maksymalnie 3 problemy, które ich zdaniem najczęściej dotyczą seniorów zamieszkałych na terenie Gminy Pabianice. Żaden z ankietowanych w ramach niniejszego pytania nie wskazał odpowiedzi „inne”.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Wykres 39. Ocena problemów społecznych, których najczęściej doświadczają osoby starsze na terenie Gminy Pabianice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

Zdaniem respondentów problemem społecznym, który najczęściej dotyka seniorów na terenie Gminy Pabianice jest zbyt niski poziom osiągniętych przez nich dochodów. Jest to niezwykle istotna kwestia, która często prowadzi także do nasilenia się innych problemów, między innymi negatywnie wpływa na stan zdrowia. Osoby starsze bowiem często zmuszone są do przyjmowania leków oraz innych medykamentów, których ceny bywają wysokie. Respondenci wskazywali ponadto na powagę problemu niepełnosprawności i chorób wieku podeszłego, a te jak zostało wspomniane, w połączeniu z niskimi dochodami mogą być niezwykle trudne do przewyciężenia. Trzecią odpowiedzią wskazywaną z największą częstotliwością były bariery architektoniczne. Podobnie jak w przypadku osób niepełnosprawnych, bariery te powodować mogą sytuację, w której osoby te nie będą miały pełnego dostępu do wszystkich usług i produktów występujących na terenie gminy.

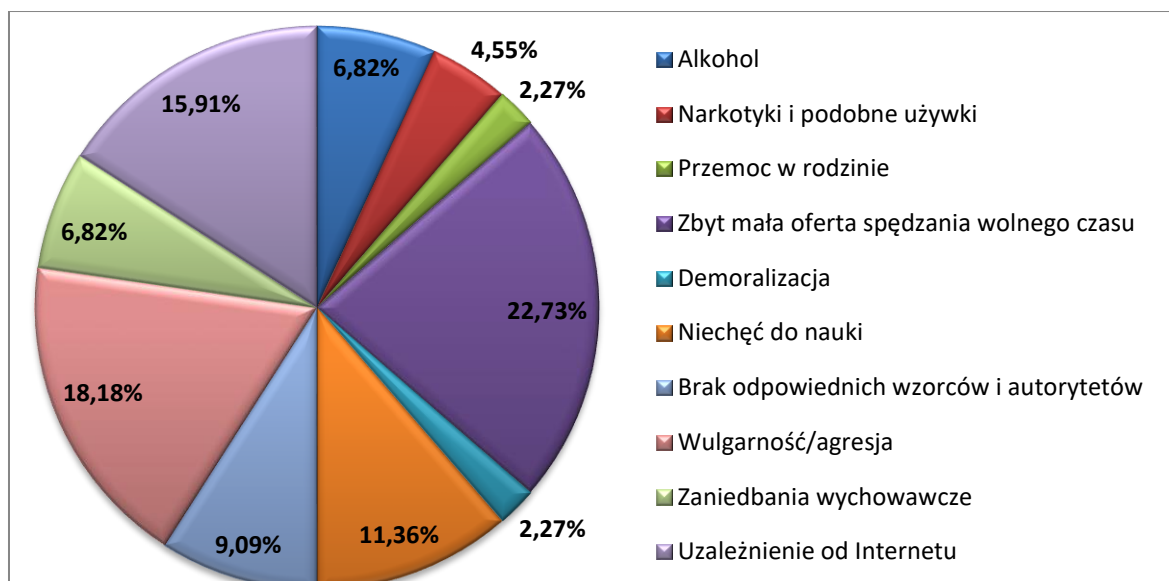
Jakie negatywne zjawiska odnoszące się do dzieci oraz młodzieży najczęściej występują na terenie gminy?

W ramach niniejszego pytania ankietowani mogli zaznaczyć w kwestionariuszu maksymalnie 3 zjawiska, które ich zdaniem najczęściej występują na terenie Gminy Pabianice w odniesieniu do dzieci i młodzieży. W ramach dwóch kwestionariuszy wskazana została zbyt duża liczba odpowiedzi, więc nie były one brane pod uwagę przy analizie niniejszego zagadnienia. Żaden z ankietowanych nie wskazał odpowiedzi „inne”.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Wykres 40. Ocena zjawisk związanych z dziećmi i młodzieżą, które najczęściej występują na terenie Gminy Pabianice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

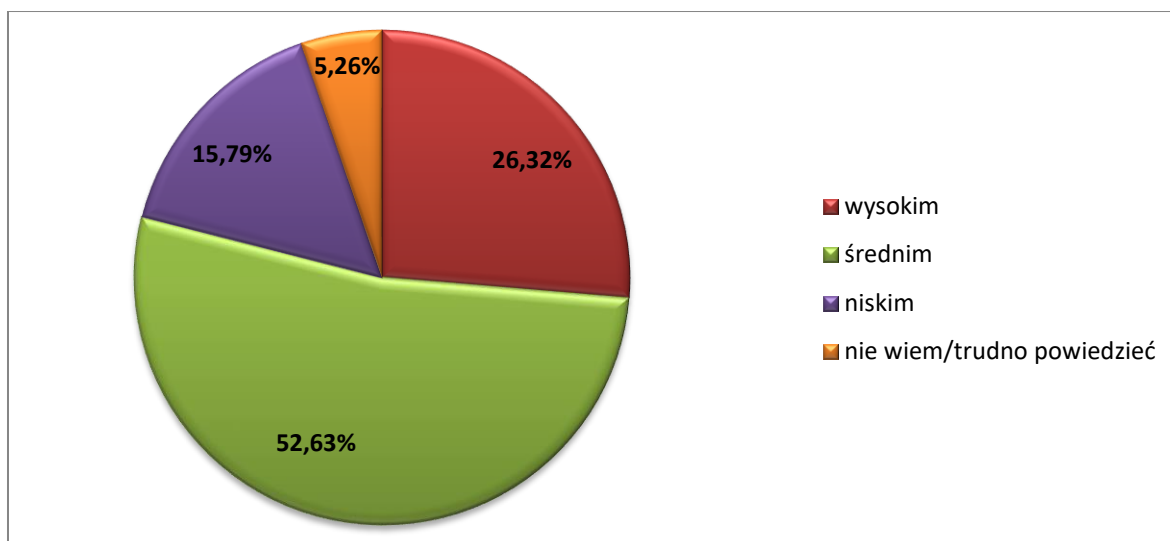
Ankietowani najczęściej wskazywali, iż głównym negatywnym zjawiskiem dotyczącym dzieci i młodzieży na terenie Gminy Pabianice jest zbyt mała oferta spędzania wolnego czasu. W przypadku młodzieży problem ten jest szczególnie istotny, gdyż brak odpowiednich rozrywek może doprowadzić do wystąpienia innych problemów, jak np. spożywanie alkoholu lub też narkotyków bądź innych środków o podobnym działaniu. Respondenci często wskazywali także na fakt, iż lokalna młodzież jest wulgarna i agresywna. Ten fakt może niepokoić zwłaszcza z uwagi na konsekwencje, które może ze sobą nieść, takie jak na przykład przemoc fizyczna. Trzecim problemem, który zdaniem ankietowanych ma miejsce na terenie Gminy Pabianice najczęściej jest uzależnienie dzieci i młodzieży od Internetu. Kwestia ta związana może być z odpowiedzią, która była wskazywana najczęściej, a więc ze zbyt małą ofertą spędzania wolnego czasu. Otóż młodzież nie mając alternatywy w postaci zorganizowanych form rozrywki pozostaje w domu, gdzie spędza czas korzystając przy tym z Internetu.

W jakim stopniu Pana zdaniem lokalne władze rozwiązują problemy społeczne mieszkańców?

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Wykres 41. Ocena stopnia rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców przez lokalne władze

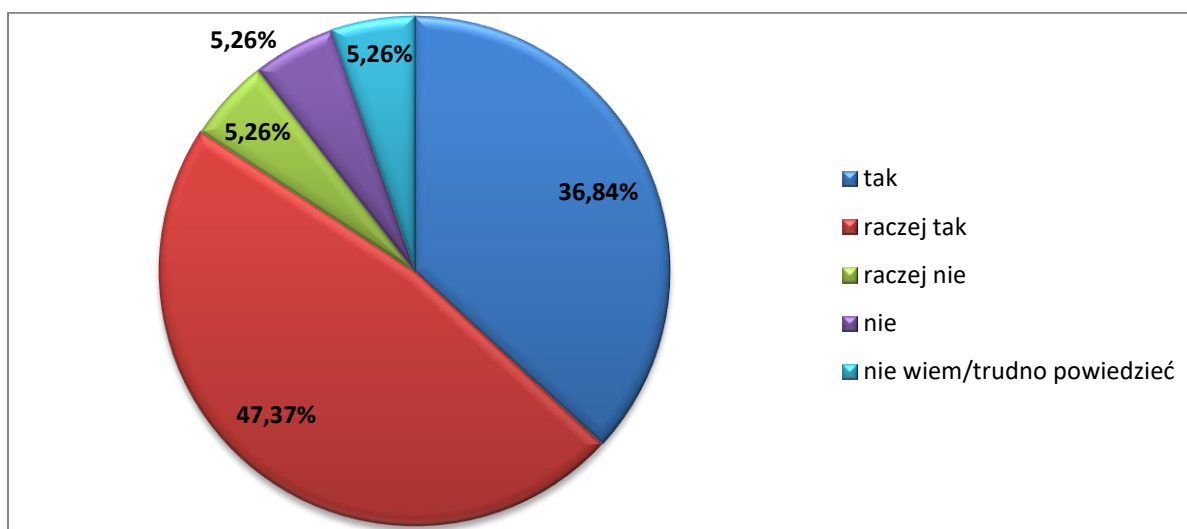

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

W ramach niniejszego pytania nie zebrano żadnego formularza ankiety, w którym nie zostałyby wskazane jakakolwiek odpowiedzi. Jednakże w żadnym z nich nie wskazano odpowiedzi, które wskazywałyby na to, że lokalne władze rozwiązują problemy społeczne mieszkańców w stopniu bardzo wysokim lub bardzo niskim. W przeanalizowanych kwestionariuszach dominowała odpowiedź średnia. Zgodnie zaś z drugą najczęściej pojawiającą się odpowiedzią, lokalne władze w wysokim stopniu rozwiązują problemy społeczne mieszkańców.

Czy czuje się Pan(i) bezpiecznie na terenie Gminy Pabianice?

Wykres 42. Ocena własna bezpieczeństwa mieszkańców na terenie Gminy Pabianice

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

W ramach kolejnego zagadnienia respondenci zostali poproszeni o wskazanie w jakim stopniu czują się na terenie Gminy Pabianice bezpiecznie. Wszyscy ankietowani udzielili odpowiedzi na to pytanie, a blisko połowa z nich stwierdziła, iż raczej czuje się bezpiecznie na terenie gminy. W drugiej kolejności najczęściej respondenci wskazywali z kolei, iż czują się w pełni bezpiecznie. Mieszkańcy, którzy twierdzili, iż na terenie Gminy Pabianice nie czują się bezpiecznie lub czują się raczej niebezpiecznie stanowili 10,52% wszystkich ankietowanych.

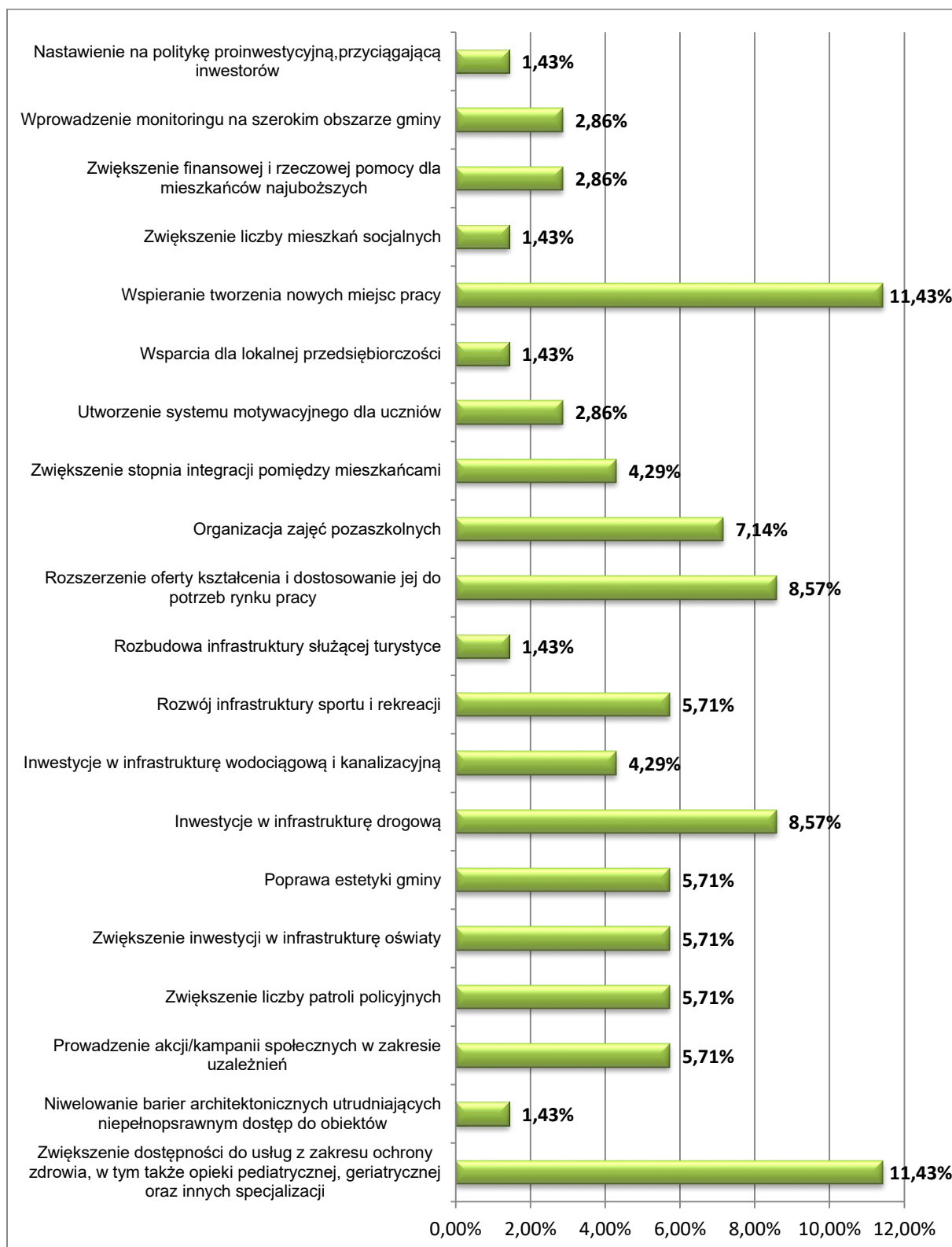
Które z działań Pana(i) zdaniem w największym stopniu przyczynią się do rozwiązywania problemów społecznych na terenie Gminy Pabianice?

W ramach wskazanego pytania respondenci mieli możliwość wskazać maksymalnie 5 działań, które ich zdaniem w największym stopniu zniwelują problemy społeczne mieszkańców Gminy Pabianice. Jeden z zebranych formularzy był wypełniony w sposób nieprawidłowy z uwagi na fakt, iż zaznaczona została w nim zbyt duża liczba odpowiedzi. Ponadto jedna z odpowiedzi, a mianowicie „inne” nie została wskazana w nawet jednym kwestionariuszu.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Wykres 43. Ocena mieszkańców na temat kluczowych działań, które powinny być realizowane na terenie Gminy Pabianice celem przezwyciężenia obecnych na jej obszarze problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Respondenci najczęściej wskazywali, iż zwiększenie dostępności do usług z zakresu ochrony zdrowia (w tym także specjalistycznych), a także wspierania tworzenia nowych miejsc pracy jako kluczowe działania, które w największym stopniu przyczynią się do rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców. Ponadto także często respondenci wskazywali inwestycje w infrastrukturę drogową, a także rozszerzenie oferty kształcenia wraz z dostosowaniem jej do potrzeb rynku pracy. Piątą odpowiedzią wskazywaną najczęściej była organizacja zajęć pozaszkolnych. Działania, które wskazywane były najczęściej wskazują na największe potrzeby mieszkańców. Można zauważyć, iż w odpowiedziach dominującą rolę pełnią działania, których celem ma być poprawa sytuacji na rynku pracy, w tym także podniesienie jakości kształcenia, które ma do tej poprawy doprowadzić. Może być to związane z niskimi dochodami osiąganymi przez mieszkańców na lokalnym rynku pracy, a także z problemem w podjęciu samego zatrudnienia, zwłaszcza przez osoby niepełnosprawne. Należy więc podejmować działania, których celem będzie poprawa lokalnego rynku pracy oraz sytuacji na nim mieszkańców Gminy Pabianice.

Podsumowanie

Przeprowadzone badanie ankietowe pozwoliło zdobyć najbardziej obiektywne informacje na temat sytuacji bieżącej w Gminie Pabianice. Zostało ono bowiem przeprowadzone na próbie mieszkańców tej gminy, a więc osób, które o sytuacji na jej obszarze wiedzą najwięcej. Po przeprowadzeniu analizy zebranych odpowiedzi można stwierdzić, iż mieszkańcy na ogół czują się zadowoleni z warunków życia na terenie Gminy Pabianice i twierdzą, że sam obszar gminy jest raczej dobrym miejscem do życia. Wyróżnia się on bowiem stosunkowo wysokim poziomem bezpieczeństwa, dosyć dobrą jakością usług z zakresu ochrony zdrowia, przyjaznym dostępem do transportu zbiorowego, a przy tym dość dobrą jakością środowiska naturalnego. Do jednych z głównych problemów należy jednakże zaliczyć niewystarczającą ofertę spędzania wolnego czasu, zarówno dla dzieci i młodzieży, jak i ich rodzin. Ponadto mieszkańcy twierdzą, iż lokalna młodzież bywa agresywna i opryskliwa, a przy tym często dotknięta zjawiskiem uzależnienia od Internetu. Respondenci zwracali także uwagę na stosunkowo złą sytuację materialną osób starszych oraz na ich problemy zdrowotne. Zarówno seniorzy, jak i niepełnosprawni miewają zdaniem ankietowanych problemy z dostępem do niektórych miejsc ze względu na bariery architektoniczne. Do kluczowych działań, które mają być realizowane w najbliższych latach mieszkańcy zaliczają między innymi poprawę dostępu do specjalistycznych usług medycznych, działania dążące do poprawy sytuacji na lokalnym rynku pracy, a także

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

rozszerzenie oferty kształcenia wraz z dostosowaniem jej do potrzeb rynku pracy. Do głównych inwestycji infrastrukturalnych niezbędnych do poprawy sytuacji mieszkańców zaliczono z kolei budowę i remonty lokalnych dróg. Co jest stosunkowo istotne, mieszkańcy czują, że mają pewien wpływ na decyzje, które podejmowane są przez lokalne władze, a przy tym są raczej dobrze o tych decyzjach poinformowani.

VI. ANALIZA SWOT

Nazwa analizy SWOT wynika z pierwszych czterech liter czynników strategicznych, które wpływają na funkcjonowanie planu strategicznego, zaliczają się do nich:

- **Strengths** - mocne strony,
- **Weaknesses** - słabe strony,
- **Opportunities** - szanse,
- **Threats** - zagrożenia.

Analiza została przygotowana na podstawie informacji uzyskanych z przeprowadzonej diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej w Gminie Pabianice, a także z przeprowadzonego badania ankietowego, w którym udział wzięli mieszkańcy gminy. Dzięki temu niniejsza analiza SWOT jest kompletna i w możliwie najbardziej obiektywny sposób oddaje problematykę sytuacji społecznej na terenie Gminy Pabianice.

Tabela 3. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none">• Ulegająca poprawie sytuacja na lokalnym rynku pracy,• Stosunkowo korzystne trendy demograficzne w porównaniu do innych obszarów w województwie łódzkim,• Wysoka jakość infrastruktury edukacji na terenie gminy,• Wysoki poziom bezpieczeństwa mieszkańców,• Wysoka jakość i dostępność od usług transportu zbiorowego,• Niska liczba przestępstw popełnianych na terenie gminy.	<ul style="list-style-type: none">• Rozbicie gminy przez Miasto Pabianice na dwa oddzielone od siebie obszary,• Niewystarczająca dostępność do lekarzy specjalistów, w tym z zakresu geriatry i pediatrii na obszarze gminy,• Mała liczba miejsc pracy na terenie gminy implikująca konieczność zatrudnienia w obszarach sąsiadujących,• Brak oferty spędzania wolnego czasu na terenie gminy,• Rosnąca liczba ofiar przemocy w rodzinie,• Brak placówek wsparcia dziennego,• Brak żłobka na terenie gminy,• Społeczne przyzwolenie na spożywanie alkoholu przez młodych ludzi,• Niski kapitał społeczny,• Trudna sytuacja osób starszych.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

SZANSE	ZAGROŻENIA
<ul style="list-style-type: none">• Zwiększenie jakości usług świadczonych przez podmioty realizujące zadania z zakresu pomocy społecznej,• Zwiększenie świadomości na temat szkodliwości wynikających z nadużywania alkoholu bądź innych substancji odurzających,• Możliwość pozyskiwania funduszy zewnętrznych m.in. w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego, które przyczynią się do zmniejszenia ryzyka, iż mieszkańcy gminy zostaną dotknięci zjawiskiem wykluczenia społecznego,• Prospołeczna polityka na szczeblu krajowym,• Walka z handlem substancjami psychoaktywnymi nie znajdującymi się na liście środków kontrolowanych przez ustawę o przeciwdziałaniu narkomanii, a więc z tak zwanymi „dopalaczami”,• Wzrastające zainteresowanie zdrowym trybem życia, zwłaszcza wśród ludzi młodych,• Rozwój współpracy pomiędzy podmiotami świadczącymi usługi społeczne.	<ul style="list-style-type: none">• Starzejące się społeczeństwo,• Postępujące zjawisko osłabiania się więzi społecznych i rodzinnych,• Występowanie zjawiska zwanego „dziedziczeniem biedy”,• Ograniczenie kontaktów międzyludzkich w wyniku braku dostępu do odpowiednio przygotowanych miejsc rekreacji dla mieszkańców.

Źródło: Opracowanie własne.

VII. MISJA I WIZJA GMINY PABIANICE

Wizja Gminy Pabianice w niniejszym dokumencie zawiera pożądaną oraz docelową jej stan w roku 2024, kiedy to przedmiotowa *Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pabianice na lata 2018-2024* zakończy swoje oddziaływanie. Aby wizja mogła zostać osiągnięta niezbędna jest alokacja posiadanych zasobów, w tym także odpowiednie pozyskiwanie, a następnie alokacja zasobów ze źródeł zewnętrznych.

Wizja Gminy Pabianice pod względem założeń zawartych w dokumencie jest następująca:

Gmina Pabianice jest miejscem przyjaznym i atrakcyjnym dla jej mieszkańców. Problemy społeczne zostały zredukowane, przez co znacznie ograniczono zjawisko wykluczenia społecznego. Mieszkańcy żyją w przyjaznych stosunkach, co wpłynęło na rozwój pomocy sąsiedzkiej. Spożycie alkoholu oraz innych używek zostało znacznie ograniczone, przez co mieszkańcy Gminy Pabianice cieszą się lepszym zdrowiem

Aby zakładana wizja regionu w roku 2024 mogła zostać osiągnięta niezbędne było także przyjęcie misji, a więc całościowego i generalnego ujęcia działań, które muszą zostać w Gminie Pabianice podjęte by stan docelowy stał się rzeczywistością. Odpowiednio wyznaczona misja jest bowiem kluczowa z punktu widzenia wyznaczenia kierunków podejmowanych przez władze gminy.

Misją Gminy Pabianice, która przyczyni się do osiągnięcia wskazanej wyżej wizji jest więc:

Gmina Pabianice nastawiona jest na harmonijny rozwój, w którym problemy społeczne traktowane są priorytetowo. Dobrobyt mieszkańców jest kluczowym zagadnieniem rozwiązywanym przez Władze Gminy. Lokalna społeczność jest świadoma ryzyk wynikających ze stosowania przemocy i używek. Realizowane są bowiem w tym zakresie różnego rodzaju inicjatywy edukacyjne. Wszyscy mieszkańcy, także najstarsi, mają zapewnioną interesującą ofertę spędzania wolnego czasu na terenie Gminy

VIII. CELE STRATEGII

W wyniku prac prowadzonych nad sporządzeniem niniejszego dokumentu sformułowano cele strategiczne, z których następnie wynikać będą kierunki działań. Do tychże celów zaliczają się:

I. Zintegrowany system wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem

II. Zintegrowany system wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

III. Aktywność obywatelska i społeczna

Jak zostało wspomniane, ze wskazanych wyżej celów przypisane zostały odpowiednie kierunki działań, które umożliwią ich pełną realizację. Wyznaczone kierunki są skorelowane z zapisami zawartymi w innych dokumentach strategicznych, które oddziałują na Gminę Pabianice, a także cały powiat pabianicki. Kierunki te są następujące:

I. Zintegrowany system wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem

Dobro rodziny jest kluczową kwestią decydującą o stabilnym i prawidłowym rozwoju jej najmłodszych członków. Kluczową kwestią jest więc podjęcie działań, które przyczynią się do poprawy sytuacji rodzin, zwłaszcza tych, które znajdują się w trudnej sytuacji i nie są w stanie samodzielnie zadbać o prawidłowy rozwój dzieci. Kwestia dobra rodziny jest poruszona w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, a mianowicie zgodnie z Art. 71 ust. 1 *Państwo w swojej polityce społecznej i gospodarczej uwzględnia dobro rodziny. Rodziny znajdujące się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej, zwłaszcza wielodzietne i niepełne, mają prawo do szczególnej pomocy ze strony władz publicznych.* Tym samym konieczność opracowania systemu mającego na celu wspieranie rodzin jest nie tylko dobrą wolą władz, ale także obowiązkiem nałożonym przez Konstytucję.

Badanie ankietowe przeprowadzone na mieszkańcach Gminy Pabianice wykazało, iż najczęściej doświadczanymi przez rodziny z dziećmi problemami jest zbyt mała oferta spędzania wolnego czasu, niewystarczające zasoby mieszkaniowe, a także konflikty rodzinne i rozpad więzi rodzinnych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej ze względu na ograniczone w pewnych polach kompetencje nie jest w stanie sprostać wszystkim tym problemom. Jednakże podejmowane będą działania, których celem będzie ograniczenie konfliktów w rodzinie, a także naprawa szkód przez te konflikty wyrządzonych. W tym zakresie swoje

działania realizował będzie m.in. Gminny Zespół ds. Opiekuńczo-Wychowawczych. Ponadto dla osób dotkniętych np. zjawiskiem przemocy w rodzinie zorganizowana zostanie pomoc prawna, która pomoże jej przezwyciężeniu. Przemoc w rodzinie jest bowiem kwestią, która w bardzo negatywny sposób wpływa na wszystkich członków rodziny, nawet tych, którzy nie są nią dotknięci w bezpośredni sposób. Temat przemocy domowej jest wciąż swego rodzaju tabu, w związku z czym często jej ofiary nie powiadamiają o jej zaistnieniu zarówno swoich bliskich, jak i odpowiednich organów. Dlatego też należy prowadzić działania edukacyjne, których celem będzie wzrost świadomości społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy w rodzinie oraz jej negatywnych następstw. Wszelkie działania mające na celu przeciwstawienie się przemocy w rodzinie będą realizowane przez Interdyscyplinarny Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie

W przeprowadzonym badaniu mieszkańcy zwracali uwagę, iż należy podjąć działania mające na celu rozszerzenie oferty kształcenia lokalnych placówek oświatowych oraz organizację zajęć pozaszkolnych dla uczniów. Jest to szczególnie istotne w kontekście wyrównywania szans młodzieży, a także dostosowania kompetencji do potrzeb ciągle zmieniającego się rynku pracy. Tym samym lokalne placówki edukacyjne będą organizować odpowiednie zajęcia, zarówno wyrównawcze, jak i rozszerzające ofertę kształcenia. Będzie to miało pozytywny wpływ na kształtowanie i proces wychowawczy najmłodszych mieszkańców Gminy Pabianice. Efektem uczęszczania przez nich na zajęcia będzie podniesienie ich poziomu wiedzy, umiejętności i kompetencji, co odzwierciedli się w przyszłości lepszą sytuacją na rynku pracy, a tym samym poprawą sytuacji materialnej ich rodzin.

Aby sprostać problemom wychowawczym i zapewnić odpowiedni system wsparcia rodziny oraz opieki nad dzieckiem realizowane będą następujące kierunki działań:

I.1. Eliminacja problemów wychowawczych rodziny poprzez funkcjonowanie gminnego zespołu ds. opiekuńczo-wychowawczych.

I.2. Edukacja społeczna.

I.3. Organizacja pomocy indywidualnej i warsztatowej dla dzieci i rodziców.

I.4. Organizacja pomocy prawnej.

I.5. Organizacja dziennych form wsparcia i opieki nad dzieckiem i rodziną.

I.6. Zaspokajanie elementarnych potrzeb dzieci i młodzieży.

I.7. Zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych i korekcyjno-kompensacyjnych dla dzieci i młodzieży.

I.8. Działalność zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

I.9. Edukacja celem zmiany mentalności społeczności lokalnej w podejściu do interwencji sąsiedzkiej w przypadku stwierdzenia pomocy w rodzinie.

II. Zintegrowany system wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych

Obecna sytuacja demograficzna, a także jej prognoza na najbliższe dziesięciolecia implikuje konieczność realizacji działań mających na celu opracowanie odpowiedniego systemu wsparcia dla osób starszych i niepełnosprawnych. Jeżeli bowiem aktualne trendy demograficzne utrzymają się w przyszłości, będziemy mieli wówczas do czynienia z coraz większym udziałem tego rodzaju osób w naszym społeczeństwie.

Zaplanowany system wsparcia seniorów oraz osób niepełnosprawnych ma zapewnić im odpowiedni dostęp do usług opiekuńczych. Jest to niezbędny element wsparcia z uwagi na fakt, iż tego rodzaju osoby są niesamodzielne, a więc wymagają doraźnej pomocy innych.

Potrzeby seniorów to nie tylko aspekty finansowe czy zdrowotne, ale także emocjonalne. Osamotnione osoby starsze doznają bowiem problemu związanego z integracją społeczną, co może prowadzić do ich całkowitego wykluczenia społecznego. Brak kontaktu z innymi ludźmi powoduje izolację, z której później bardzo ciężko się uwolnić. Dlatego też podjęte zostaną działania mające na celu utworzenie wolontariatu. Osoby zainteresowane pomocą będą mogły spędzić z seniorami oraz niepełnosprawnymi czas, pomagając przy tym w prostych sytuacjach życiowych. Co istotne, będzie się to odbywało także w miejscu zamieszkania osoby potrzebującej pomocy, co jest szczególnie istotne ze względu na jej zły stan zdrowia i zdolności psychofizycznych. Środowiskowy charakter tego rodzaju wsparcia jest bowiem niezwykle ważny.

Przeprowadzone badanie ankietowe wykazało, iż do istotnych problemów seniorów zamieszkujących obszar Gminy Pabianice zalicza się zbyt mała oferta spędzania wolnego czasu. Brak takiej oferty, która adresowana byłaby do seniorów pogłębia ich proces alienacji od środowiska.

Osoby niepełnosprawne poza barierami architektonicznymi w Gminie Pabianice doświadczają także problemu związanego z niewystarczającą podażą usług rehabilitacyjnych,

brakiem możliwości podjęcia odpowiedniego dla nich zatrudnienia, a także izolacją społeczną i problemami psychologicznymi. Aby zaradzić chociażby części z tych negatywnych zjawisk, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w ramach swoich kompetencji prowadzi będzie działania, których efektem będzie opracowanie programów integrujących osoby niepełnosprawne ze środowiskiem.

Należy pamiętać o tym, że problemy seniorów i osób niepełnosprawnych są problemami całego społeczeństwa, a nie wyłącznie wspomnianej grupy. Dlatego też wszyscy powinni angażować się w działania, których celem będzie przezwyciężenie negatywnych zjawisk dotyczących zarówno niepełnosprawnych, jak i starszych. Proces starzenia jest bowiem nieodłącznym elementem każdego życia, dlatego też należy żyć z pełną świadomością jego istnienia oraz próbować zniwelować lub ograniczyć jego negatywne następstwa.

Aby osiągnąć zintegrowany system wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych przewiduje się w najbliższych latach realizację następujących kierunków działań:

II.1. System świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych.

II.2. Organizacja wolontariatu prowadzącego działalność na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

II.3. Opracowywanie programów integrujących osoby niepełnosprawne ze środowiskiem.

III. Aktywność obywatelska i społeczna

Aktywność obywatelska jest niezwykle istotną kwestią z punktu widzenia rozwoju społeczeństwa zaangażowanego w sprawy społeczne i polityczne dotyczące lokalnej społeczności. To zaangażowanie prowadzi ponadto do rozwoju kapitału społecznego, a przez to do stabilnego i zrównoważonego rozwoju obszaru opartego o rzeczywiste potrzeby jego mieszkańców. Im więcej osób z lokalnej społeczności wykazuje aktywność obywatelską tym bardziej demokratyczny staje się ten obszar. Można to udowodnić na wiele sposobów, a jednym z nich jest podstawowy wskaźnik aktywności obywatelskiej, którym jest frekwencja wyborcza. Im wyższa frekwencja tym bardziej wybrane władze są bowiem dopasowane do preferencji politycznych lokalnej społeczności. Jednakże jak wiadomo, aktywność obywatelska to nie tylko udział w wyborach, ale także działalność w stowarzyszeniach,

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

angażowanie się w lokalne sprawy, działalność w fundacjach oraz korzystanie z biernego prawa wyborczego.

Zgodnie z definicją PWN, aktywność społeczna to *wszystkie unormowane społecznie działania jednostek, wykonywane w ramach określonych ról społecznych*. Tym samym za ten rodzaj aktywności uznaje się oddziaływanie na otoczenie zarówno społeczne, jak i przyrodnicze. Aktywność społeczna powoduje rozwój jednostek w nią zaangażowanych, a więc oznacza także zdobywanie wiedzy, zatrudnienia, twórczość oraz udział w grupach społecznych i podejmowanych przez nich inicjatywach, jak kampanie, wiece i programy. Aktywność społeczna jest więc procesem spełniania się ludzi i organizacji, jednakże musi być wynikiem własnej woli tych podmiotów.

Opisana aktywność doprowadzi do integracji lokalnej społeczności, a przez to zacieśnienia więzi pomiędzy mieszkańcami Gminy Pabianice. Wspólne podejmowanie inicjatyw i angażowanie się w sprawy lokalne pozwoli na zrównoważony rozwój między innymi polityki społecznej, która będzie w większym stopniu odpowiadać na potrzeby obywateli.

Celem osiągnięcia wysokiego poziomu aktywności społecznej i obywatelskiej wyznaczone zostały następujące kierunki działań, które realizowane będą w ciągu najbliższych lat:

III.1. Wspieranie inicjatyw społecznych podejmowanych przez organizacje pozarządowe na rzecz zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych.

III.2. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi, koordynacja i wspieranie działań.

III.3. Rozwój wolontariatu.

Tabela 4. Cele strategiczne strategii

Cel strategiczny	Kierunek działań	Wskaźniki
I. Zintegrowany system wsparcia rodziny i opieki nad dzieckiem	I.1. Eliminacja problemów wychowawczych rodziny poprzez funkcjonowanie gminnego zespołu ds. opiekuńczo-wychowawczych	liczba rodzin którym udzielono wsparcia w ramach pracy powołanego zespołu w stosunku do liczby wsparcia rodzinom którym tylko Ośrodek udzielił wsparcia
	I.2. Edukacja społeczna	liczba osób uczestniczących w spotkaniach, pogadankach

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

		<p>i warsztatach</p> <p>liczba podmiotów prowadzących spotkania, pogadanki i warsztaty</p> <p>liczba zorganizowanych spotkań, pogadań i warsztatów</p>
	I.3. Organizacja pomocy indywidualnej i warsztatowej dla dzieci i rodziców	<p>liczba prowadzonych zajęć</p> <p>liczba pracowników zaangażowanych w realizację warsztatów</p> <p>liczba rodzin objętych wsparciem</p>
	I.4. Organizacja pomocy prawnej	<p>liczba porad prawnych udzielonych mieszkańcom gminy</p> <p>liczba mieszkańców gminy, którym udzielono porad prawnych</p>
	I.5. Organizacja dziennych form wsparcia i opieki nad dzieckiem i rodziną	<p>liczba rodzin objętych wsparciem</p> <p>liczba zajęć zorganizowanych dla dzieci i młodzieży</p> <p>liczba utworzonych ognisk i klubów</p>
	I.6. Zaspokajanie elementarnych potrzeb dzieci i młodzieży	<p>liczba dzieci i młodzieży objętych programem dożywiania</p> <p>liczba dzieci i młodzieży, której udzielono wsparcia rzeczowego</p> <p>liczba dzieci i młodzieży</p>

**STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY
PABIANICE NA LATA 2018-2024**

		objętej programem stypendialnym liczba dzieci i młodzieży biorąca udział w organizowanym wypoczynku letnim i zimowym
	I.7. Zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych i korekcyjno-kompensacyjnych dla dzieci i młodzieży	liczba nowych zajęć utworzonych dla dzieci i młodzieży z deficytami edukacyjnymi liczba osób uczestniczących w zajęciach wyrównawczych i korekcyjno-kompensacyjnych liczba nauczycieli biorących udział w zajęciach wyrównawczych i korekcyjno-kompensacyjnych liczba szkół wprowadzających dodatkowe zajęcia wyrównawcze i korekcyjno-kompensacyjne
	I.8. Działalność zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie	liczba rodzin, którym udzielono wsparcia liczba wdrożonych procedur Niebieskiej Karty
	I.9. Edukacja celem zmiany mentalności społeczności lokalnej w podejściu do interwencji sąsiedzkiej w przypadku stwierdzenia pomocy w rodzinie	liczba osób biorących udział w działaniach edukacyjnych liczba rodzin biorących udział w działaniach edukacyjnych liczba interwencji sąsiedzkich

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

		liczba spotkań edukacyjnych
II. Zintegrowany system wsparcia na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	II.1. System świadczenia usług opiekuńczych i specjalistycznych usług opiekuńczych	liczba osób starszych, którym udzielono wsparcia liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia liczba rodzin, którym udzielono wsparcia liczba godzin udzielonych usług opiekuńczych liczba udzielonych specjalistycznych usług opiekuńczych
	II.2. Organizacja wolontariatu prowadzącego działalność na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych	liczba wolontariuszy liczba osób starszych, którym udzielono wsparcia w ramach wolontariatu liczba osób niepełnosprawnych, którym udzielono wsparcia w ramach wolontariatu
	II.3. Opracowywanie programów integrujących osoby niepełnosprawne ze środowiskiem	liczba opracowanych programów liczba osób niepełnosprawnych wspartych w ramach opracowanych programów liczba wprowadzonych usprawnień dla osób niepełnosprawnych
III. Aktywność obywatelska i	III.1. Wspieranie inicjatyw społecznych podejmowanych przez organizacje	liczba wspartych inicjatyw społecznych

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

społeczna	pozarządowe na rzecz zapobiegania i rozwiązywania problemów społecznych	liczba organizacji pozarządowych realizujących działania na rzecz zapobiegania rozwiązywaniu problemów społecznych
	III.2. Aktywna współpraca z organizacjami pozarządowymi, koordynacja i wspieranie działań	liczba organizacji pozarządowych, z którymi podjęto współpracę
	III.3. Rozwój wolontariatu	liczba wolontariuszy liczba osób, którym wolontariusze udzieliли wsparcia

Źródło: Opracowanie własne.

IX. REALIZACJA ORAZ FINANSOWANIE STRATEGII

Koordynatorem działań zawartych w niniejszej *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych dla Gminy Pabianice na lata 2018-2024* będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pabianicach. Jest to bowiem podmiot, który realizuje na terenie gminy zadania z zakresu pomocy społecznej.

W toku okresu realizacji przedmiotowej strategii prowadzony będzie monitoring zapisów w niej zawartych. Tym samym informacje dotyczące już zrealizowanych oraz dopiero zaplanowanych do zrealizowania działań będą gromadzone na bieżąco. Dzięki temu możliwa będzie identyfikacja potencjalnych problemów związanych z wdrożeniem poszczególnych zapisów strategii, a przez to także ich rozwiązywanie. Na bieżąco monitorowane będą także aspekty problematyki społecznej tak by możliwa była aktualizacja pewnych zapisów zawartych w niniejszym dokumencie. Stopień spełnienia poszczególnych celów strategicznych zostanie określony poprzez zmierzenie wskaźników oraz ich zestawienie z wartościami wskazanymi w dokumencie.

Aby osiągnięcie zakładanych wskaźników oraz celów było możliwe, niezbędne jest zapewnienie odpowiedniego finansowania zaplanowanych działań. Ramy finansowe strategii są zbieżne z okresem jej realizacji, a więc mieszczą się w przedziale od roku 2018 do 2024, gdyż wówczas realizowany będzie zakres rzeczowy dokumentu. Celem najbardziej kompletnej realizacji strategii niezbędnym będzie wykorzystanie kilku źródeł finansowania, do których zaliczają się:

- środki własne pochodzące z budżetu Gminy Pabianice,
- środki zewnętrzne przekazane Gminie Pabianice z budżetu państwa (dotacje),
- środki budżetów innych jednostek samorządu terytorialnego,
- środki unijne (Europejskie Fundusz Społeczny, Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego),
- Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych,
- środki fundacji, stowarzyszeń i programów socjalnych,
- Fundusz Pracy.

PODSUMOWANIE

Przedmiotowa *Strategia Rozwiązywanie Problemów Społecznych dla Gminy Pabianice na lata 2018-2024* jest kluczowym dokumentem z punktu widzenia osiągnięcia wysokiej jakości życia przez mieszkańców gminy. Realizacja zapisów w niej zawartych zmniejszy natężenie problemów społecznych mających miejsce na jej terenie, a przez to także zredukuje ryzyko objęcia mieszkańców zjawiskiem wykluczenia społecznego. Cele strategiczne, a także kierunki działań sformułowane zostały w oparciu o analizę systemu opieki społecznej, demografii, edukacji, ochrony zdrowia, a także na podstawie przeprowadzonego badania ankietowego. Dlatego też zakres tych celów w możliwie najbardziej precyzyjny sposób będzie odpowiadać na potrzeby mieszkańców Gminy Pabianice.

Realizacja niniejszego dokumentu przyczyni się do ograniczenia zjawiska uzależnień na terenie gminy, a także zwiększenia świadomości jej mieszkańców na temat zagrożeń z nich wynikających. Istotne zmiany będą miały miejsce w podejściu mieszkańców do problematyki przemocy domowej. Zmiany w jej pojmowaniu spowodują, iż coraz więcej tego typu przestępstw będzie ujawnianych, przez co ofiary będą coraz lepiej chronione. Relacje międzyludzkie ulegną znacznej poprawie, a ze zdecydowaną korzyścią dla całego społeczeństwa coraz większą wartość stanowią będą więzy rodzinne i przywiązanie do tradycyjnych wartości.

Przedmiotowa strategia ma charakter otwarty, a co z tym idzie będzie mogła być aktualizowana w miarę postępu realizacji jej zakresu rzeczowego. Dzięki temu będzie ona odpowiadała na rzeczywiste zapotrzebowanie mieszkańców Gminy Pabianice wynikające z istniejących problemów społecznych.

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

SPIS TABEL

Tabela 1. Liczba mieszkańców Gminy Pabianice w latach 2009-2016	26
Tabela 2. Liczba wyjazdów jednostek OSP z Gminy Pabianice w latach 2013-2015	38
Tabela 3. Analiza SWOT	767676
Tabela 4. Cele strategiczne strategii.....	838383

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1. Położenie Gminy Pabianice na tle całego kraju	21
Rysunek 2. Położenie Gminy Pabianice na tle najbliższego otoczenia	22

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1. Struktura mieszkańców Gminy Pabianice w podziale ze względu na funkcjonalne grupy wieku w latach 2000-2016 (%)	27
Wykres 2. Wskaźnik obciążenia demograficznego dla Gminy Pabianice w latach 2002-2016 (osoby).....	28
Wykres 3. Przyrost naturalny w Gminie Pabianice w latach 2002-2016 (osoby).....	28
Wykres 4. Saldo migracji ogółem dla Gminy Pabianice w latach 2002-2016 (osoby)	29
Wykres 5. Bezrobocie rejestrowane w Gminie Pabianice w latach 2003-2016 w podziale ze względu na płeć (osoby).....	30
Wykres 6. Stopa bezrobocia rejestrowanego w powiecie pabianickim w latach 2004-2017 (%)	31
Wykres 7. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2004-2016	32
Wykres 8. Liczba podmiotów gospodarki narodowej wpisanych w rejestrze REGON w Gminie Pabianice w latach 2004-2016 (podmioty).....	33
Wykres 9. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON według klas wielkości w Gminie Pabianice w latach 2004-2016	33
Wykres 10. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON sekcji PKD w Gminie Pabianice w roku 2016 (podmioty)	34
Wykres 11. Podmioty gospodarki narodowej wpisane do rejestru REGON w Gminie Pabianice według sektorów własnościowych w latach 2009-2016 (%).....	35
Wykres 12. Struktura przestępstw w Gminie Pabianice w roku 2016	36
Wykres 13. Struktura przestępstw w Gminie Pabianice w roku 2017	36
Wykres 14. Współczynnik skolaryzacji netto dla szkół podstawowych w Gminie Pabianice w latach 2003-2016 (%)	42
Wykres 15. Współczynnik skolaryzacji netto dla gimnazjów w Gminie Pabianice w latach 2003-2016 (%).....	43
Wykres 16. Wydatki w Gminie Pabianice w ramach działu 801 - Oświata i wychowanie w latach 2003-2016	43
Wykres 17. Liczba porad ogółem udzielonych w Gminie Pabianice w latach 2003-2016.....	45
Wykres 18. Struktura badanej próby ze względu na płeć	515151
Wykres 19. Struktura badanem próby ze względu na wiek	515151
Wykres 20. Struktura badanej próby ze względu na zatrudnienie	525252

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Wykres 21. Ocena zadowolenia z warunków życia w Gminie Pabianice.....	535353
Wykres 22. Ocena Gminy Pabianice jako miejsca dobrego do życia	545454
Wykres 23. Ocena jakości i dostępności do usług ochrony zdrowia w Gminie Pabianice	555555
Wykres 24. Ocena bezpieczeństwa mieszkańców w Gminie Pabianice	565656
Wykres 25. Ocena oferty spędzania wolnego czasu w Gminie Pabianice.....	565656
Wykres 26. Ocena jakości środowiska naturalnego na terenie Gminy Pabianice.....	575757
Wykres 27. Ocena transportu zbiorowego w Gminie Pabianice.....	585858
Wykres 28. Ocena dostępu do terenów rekreacyjnych/zielonych na terenie Gminy Pabianice	585858
Wykres 29. Ocena jakości usług oświatowych na terenie Gminy Pabianice.....	595959
Wykres 30. Ocena stopnia poinformowania mieszkańców o działaniach podejmowanych przez władze Gminy Pabianice	606060
Wykres 31. Ocena poziomu zainteresowania mieszkańców sytuacją bieżącą w Gminie Pabianice	616161
Wykres 32. Ocena zdania mieszkańców Gminy Pabianice na tematach ich wpływu na decyzje podejmowane przez władze gminy	626262
Wykres 33. Ocena dziedzin, które powinny być priorytetowo wspierane przez władze Gminy Pabianice w najbliższych latach.....	636363
Wykres 34. Ocena skali występowania uzależnień na terenie Gminy Pabianice	646464
Wykres 35. Ocena skali występowania przemocy w rodzinie mającej miejsce w Gminie Pabianice	656565
Wykres 36. Ocena największych problemów społecznych występujących w Gminie Pabianice	666666
Wykres 37. Ocena problemów, których najczęściej doświadczają osoby niepełnosprawne na terenie Gminy Pabianice	676767
Wykres 38. Ocena problemów społecznych, których najczęściej doświadczają rodziny z dziećmi na terenie Gminy Pabianice	686868
Wykres 39. Ocena problemów społecznych, których najczęściej doświadczają osoby starsze na terenie Gminy Pabianice.....	696969
Wykres 40. Ocena zjawisk związanych z dziećmi i młodzieżą, które najczęściej występują na terenie Gminy Pabianice	707070

STRATEGIA ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH DLA GMINY PABIANICE NA LATA 2018-2024

Wykres 41. Ocena stopnia rozwiązywania problemów społecznych mieszkańców przez lokalne władze.....	717171
Wykres 42. Ocena własna bezpieczeństwa mieszkańców na terenie Gminy Pabianice..	717171
Wykres 43. Ocena mieszkańców na temat kluczowych działań, które powinny być realizowane na terenie Gminy Pabianice celem przewyciężenia obecnych na jej obszarze problemów społecznych.....	737373

